

KAMIITHARI ÑAANTSI JOSANKINATAKIRI MATEO

Ichariniyitari Jesucristo
(Lc. 3.23-38)

¹ Jiroka iwairopaini ikaatzi ichariniyitari Jesucristo. Tima iriitaki icharini David-ni, ipoña iijatzí Abraham-ni. ² Ikanta pairani Abraham-ni, itzimaki itomi jiiitakiri Isaac. Ikanta Isaac tzimanaki itomi irirori, jiiitakiri Jacob. Ikanta Jacob tzimanaki itomi irirori, jiiitakiri Judá. Tii apaani ikanta itomi Jacob, oyyiki itomipaini.

³ Ikanta Judá jowaiyantakaakiro Tamar, jiiitakiri Fares, iriima pashini jiiitakiri Zara. Ikanta Fares tzimanaki itomi irirori, jiiitakiri Esrom. Ikanta Esrom tzimanaki itomi irirori, jiiitakiri Aram.

⁴ Ikanta Aram tzimanaki itomi irirori, jiiitakiri Aminadab. Ikanta Aminadab tzimanaki itomi irirori, jiiitakiri Naasón. Ikanta Naasón tzimanaki itomi irirori, jiiitakiri Salmón. ⁵ Ikanta Salmón jowaiyantakaakiro Rahab, jiiitakiri Booz. Ikanta Booz jowaiyantakaakiro Rut, jiiitakiri Obed. Ikanta Obed tzimanaki itomi irirori, jiiitakiri Isaí.

⁶ Ikanta Isaí tzimanaki itomi irirori, jiiitakiri David. Iriitaki pinkatharitaintsiri. Ikanta pinkathari David jowaiyantakaakiro iina Urías, jiiitakiri Salomón. ⁷ Ikanta Salomón tzimanaki itomi irirori, jiiitakiri Roboam. Ikanta Roboam tzimanaki itomi irirori, jiiitakiri Abías. Ikanta Abías tzimanaki itomi irirori, jiiitakiri Asa.

⁸ Ikanta Asa tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Josafat. Ikanta Josafat tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Joram. Ikanta Joram tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Uzías. ⁹ Ikanta Uzías tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Jotam. Ikanta Jotam tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Acáz. Ikanta Acáz tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Ezequías. ¹⁰ Ikanta Ezequías tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Manasés. Ikanta Manasés tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Amón. Ikanta Amón tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Josías. ¹¹ Ikanta Josías tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Jeconías. Irojatzí itzimantanakari iririntzipaini iijatzí. Aripaiti ipokaiyakini owayiriiti poñaachari Babilonia, jaakiri maawoni inampiki. ¹² Okanta ipiyaiyaani jaantaitakariri maawoni Babilonia-ki. Tzimai itomi Jeconías irirori, jiitakiri Salatiel. Ikanta Salatiel tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Zorobabel. ¹³ Ikanta Zorobabel tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Abiud. Ikanta Abiud tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Eliaquim. Ikanta Eliaquim tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Azor. ¹⁴ Ikanta Azor tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Sadoc. Ikanta Sadoc tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Aquim. Ikanta Aquim tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Eliud. ¹⁵ Ikanta Eliud tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Eleazar. Ikanta Eleazar tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Matán. Ikanta Matán tzimanaki itomi irirori, jiitakiri Jacob. ¹⁶ Ikanta Jacob tzimanaki itomi irirori, jiitakiri José. Iritaki oiminthoritakari María. Jiroka María iro owayiyantakiriri Jesús, irijatzi jiitaitakiri Cristo. ¹⁷ Jirika ikaatzi icharinintayitakari. Jitanakawo

itzimanaki Abraham-ni irojatzi itzimantakari David-ni, ikaataiyini 14. Ipoñaanaa David-ni irojatzi jaantaitakariri Babilonia-ki, ikaataiyini 14. Ipiyaiyaani jaantaitakariri Babilonia-ki, irojatzi itzimantakari Cristo, ikaataiyini 14 iijatzi.

Itzimantakari Jesucristo
(Lc. 2:1-7)

¹⁸ Jiroka okanta itzimantakari pairani Jesucristo. Ikanta José, tzimatsi iinathori oita María. Ikajyaakawo iinatyaawo. Tiimaita iñihiro intsipawaityaawo. Iro kantacha María motzitaki, ikantakaakawo Tasorintsinkantsi.

¹⁹ Ikanta José, tampatzikashiri jinaki irirori, ikowaki jowajyaantiromi imananikiini, tii ikowi jowaaripirotiro inkimakoitiro itzimashiwaitaka iintsiti.

²⁰ Ikanta ikinkishiriwaita José tsiniripaiti, jomishimpiyaakiri imaninkariti Pawa imayinikiini, ikantakiri: “José, icharini David-ni. ¿litama pikinkishiritantari powajyaantiro María? Payiro, tima Tasorintsinkantsi kantakaawori omotzitantakari. ²¹ Aririka intzimaki iintsi, piitiri JESÚS. Iriitaki owawijaakotairini iyyininkapaini ikaaripiroshiriwaiwitaka”. ²² Ari okanta imonkaatantakari maawoni josankinatakiri pairani Kamantantaniri, ikantaki:

²³ Ari owaiyantaki tsinani kaari ñiirini shirampari, intzimi otomi,

Jiitaitiri Emanuel, akantziri añaaniki aaka: “Itsi-patai Pawa”.

²⁴ Ikanta ikakitanai José, jimatakiro okaatzi jinintakaakiriri Pawa, jiinantakawo. ²⁵ Tii

jimaantzimaitawo irojatzi itzimantakari
itanakawori otomi. Jiitaitakiri JESÚS.

2

Ipokaki yotaniri iñiiri Jesús

¹ Itzimaki Jesús nampitsiki Belén saikatsiri janta Judea-ki. Tima itzimantakari Jesús, iri pinkathariwintantatsiri Herodes. Ari jariitakari nampitsiki Jerusalén yotzinkariiti ikinapaakiro ishitowapiintzi ooryaatsiri.

² Josampitapaakiri: “¿Tsika isaikika iwinkathariti Judá-mirinkaiti owakiraa tzimatsiri? Janta nonampiki nopoñaanaka, noñaakiri impokiro niyotantakari tzimaki. Iro nopokantaiyarini nompinkathatiri”. ³ Ikanta ikimawaki pinkathari Herodes, antawo ikinkishiryaanaka, ari ikimitakari iijatzi maawoni Jerusalén-jatzi.

⁴ Ipoña ikaimakaantakiri Herodes maawoni ijiwari Ompiratasorintsitaari, iijatzi maawoni Yotzinkari, josampitakiri: “¿Tsika intzimika Cristo?” ⁵ Ikantaiyanakini irirori: “Intzimi janta nampitsiki Belén saikatsiri Judea-ki, tima ari okantzi josankinari Kamantantaniri, ikantaki:

⁶ Ari osaikiri nampitsi Belén janta Judea-ki, tikaatsi thainkironi. Ari impoñiiaari pinkatharipirori janta. Iriitaki jiwatairini Israel-mirinkaiti ikaatzi nashitaari naaka”.

⁷ Ipoña Herodes, ikaimakaantakiri pokayitaintsiri jiñiiri owakiraa tzimatsiri, josampitakiri: “¿Tsikapaiti piñaakiri impokiro piyotantakari tzimaki pinkathari?” ⁸ Ikamantakiri maawoni. Ipoña ikantanakiri irirori: “Kamiitha, pimatiro

piyaati Belén-ki, paminiri tsika isaikajaantzi iintsi. Aririka piñaakiri, iijatzi pinkinapai jaka, pinkamantapaina. Niyaatiita iijatzi naaka, nompinkathatakitiri”.⁹ Irojatzi jawijantanakari. Iijatzi jiñaanairi impokiro jiñaakiri chapinki. Jiñaashitakari jaatzinkapaaki, iro jiyotantapaakawori pankotsi isaiki iintsi.¹⁰ Ikanta jiñaakiri, kimoshiri ikantaiyapaakani.¹¹ Ariitaiyapaakani pankotsiki, jiñaapaakiri iintsi iijatzi inaanati María. Jotzirowashitapaakari, ipinkathatapaakiri. Jashitaryaakotapaakiri jamakiniriri, ipapaakiri oro, ipakiri kasankayitatsiri, ipakiri iijatzi kasankaari kipijyaari. Ojyiki owinawo jirokapaini.¹² Ikanta jimagaiyapaakini, jomishimpiyaakiri Pawa, ikantziri: “Iiro pipiyashitari Herodes. Pinkinanai pashiniki aatsi piyaatantaiyaari pipankoki”.

Jowamagaitaki iintsi

¹³ Aritaki piyaiyaani yotzinkariiti. Japiitairo imaninkariti Pawa jiñaanatziri José imishinikiini, ikantziri: “José, pishiyakairi iintsi iijatzi inaanati, piyaati nampitsiki Egipto. Ari pisaikiri janta irojatzi nonkantantaimiri: ‘Pimpiyai’. Aatsikitaki Herodes intsitokiri iintsi”.¹⁴ Ikanta ikakitanaki José, ikamantakiro María, tsiniripaiti ishiyaka Egipto-ki, jaanakiri iintsi.¹⁵ Ari isaikakiri janta, irojatzi ikamantaari Herodes. Ari okanta imonkaatantakari josankinatakiri kitziroini Kamantantaniri, ikantaki:

Isaikawitaka notomi nampitsiki Egipto,
nokaimairi impiyaita iijatzi.

¹⁶ Ikanta Herodes, yotaki jamatawitakiri yotzinkariiti, tii ipiyashitaari. Otyaanakari imashirinka. Jotyaantaki jowayiriti, ikantakiri: “Piyaati janta Belén-ki, papirotiri powamairi iintsipaini, pinthonkiri owakiraa tzimatsiri, iijatzi tzimakotaintsiri apiti josarintsiti”. Tima ari ikamantakiri chapinki yotzinkariiti jiñaantakariri impokiro. ¹⁷ Irootaki iñaanitakari kitziroini Kamantantaniri iitachari Jeremías, ikantaki:

¹⁸ Okaimapirotatzi Ramá-jato iragaiyani.

Ojyininkathori Raquel inatzi iraakotakariri iintsi-tipaini.

Iro owashiriniintantakari jowamaitsiitakiro maa-woni oryaaniiti.*

¹⁹ Okanta osamanitaki, kamai Herodes, irojatzi isaikaki José nampitsiki Egipto. Ari iñaanatairi imaninkariti Pawa imishinikiini, ²⁰ ikantairi: “José, kantatsi piyaatai pinampiki, paanairi piintsiti pintsipataanaero inaanati. Tima kamaki kowawitachari intsitokirimi”. ²¹ Ari ikantaka José, ipiyaawo inampiki Israel. ²² Iro jariiwitaa José inampiki, ikantaitawairi: “Iri pinkatharitaatsiri Arquelao Judea-ki. Ipoyaataari iwaapati Herodes”. Ari ikinkishiritanaka José, iiro ikinanai janta. Ari japiitaitziri ikantaitziri imishinikiini: “Paamaiyaari Arquelao”. Irootaki ikinantanakari José Galilea-ki. ²³ Ikanta

* **2:18** Jiroka Raquel irootaki iinani Jacob, iro jinintapirotani. Irooma Ramá nampitsi inatzi, saikatsiri iipatsitiki Israel-mirinkaiti. Iro ikinkithatakotzi Mateo okaatzi josankinatakiri pairani Kamantantaniri iitachari Jeremías, ikinkithatakotziro Raquel iijatzi Ramá-jatoiti oñaashitaiyawoni, tima athataatziro tsinaniiti Jerusalén-jatoiti oñaashitaiyani irooriiti jowamaitsiitakiro owaiyaniiti.

jiyaataki, isaiki nampitsiki Nazaret. Ari okanta imonkaatantakari josankinatakiri pairani Kamantantaniri, ikantaki: Nazaret-jatzi jiiitaitiri.

3

Ikamantantakiri Juan owiinkaatananiri

(Mr. 1.1-8; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28)

¹ Okanta pairani janta Judea-ki, ipokaki Juan owiinkaatananiri, ikamantantzi otzishimashi. ² Ikantantapaaki: “Powajyaantairo pikaaripiroshiriwaitaki, tima irootaintsi impinkathariwintanti Inkitijatzi”. ³ Irootaki iñaanitakari pairani Kamantantaniri iitachari Isaías, ikantaki:

Ikaimakaimatapaaki otzishimashi, ikantantaitzi:

Powamiithatainiri Pinkathari tsika inkinapaaki. Pinkimitakaantiro jotampatzikaitziro aatsi.

⁴ Iithaarithakari pairani Juan, jontyagaitziro iwitzi camello, jowathakitakari mishinantsimashi. Jañaantari jowayitari kintori, imiritari iyaaki pitsi. ⁵ Ojyiki pokashitakiriri pairani Juan, Jerusalén-jatzi, Judea-jatzi, ipokashitakiri iijatzi nampiyitawori antawaaki jiña Jordán.

⁶ Ikinkithatakotapaakiro ikaaripiroshiriwaitaki, iro jowiinkaatanakariri jiñaaki Jordán.

⁷ Ari ipokaiyawitakani Fariseo-paini, iijatzi Saduceo-paini, ikowi jowiinkaatyami. Ikisawakiri Juan, ikantakiri: “Tii pikamithashiritaiyini iiroka, pikimitashitakari maanki. ¿Piñaajaantzi iiro jowasankitaitzimi? ⁸ Imapirorika powajyaantairo tsika pikantawita pairani,

pinkamiithashiritai, pinkimityaawo pankirintsi kithokitatsiri. ⁹ Iiro pikantashiriwaitzi: ‘Aña naaka icharini Abraham-ni, tii okowapirota nowajyaantairo nokaaripiroshiriwaitzi’. Pinkimi nonkanti: ‘Iiro pikantakaapirowaita piñaajaanti iiroka ikowapirotani Pawa, aña kantatsi jatziritakairo mapi, iro impoyaataimini incharinitaiyaari Abraham-ni’. ¹⁰ Iirorika pikimitawo pankirintsi kithokitatsiri, ichikakaitawo chacha pankirintsiponkitziki kaari kithokitatsini, ompoña jagaitiro intagaitiro.

¹¹ Aririka jowajyaantanairo atziri ikaaripiroshiriwita, ari nowiinkaatanatyaari jiña. Iro kantzimaitacha, aatsikitaki matzirori ipinkatharitz, nopinkathatsitakari naaka, tii onkantaajaiti inkimitakaantina jompiratani naantyaanariri i-zapato-ti. Iriitaki kimitakaantironi jowiinkaatanatyimiri Tasorintsinkantsi, iijatzi paampari.* ¹² Tima aririka oyiipatiro awankiri, otikakitziro. Atayiro opintakiiriki. Iro aaki okithoki, otikitakiro kamiitha, owakoyitakiro. Ari inkimitaiyaari iijatzi pokaintsiri, jinashiyitaiyaari atziri, inishironkayitairi inkaati kimisantanairini, iriima kaari owajyaantironi ikaaripiroshiritaki, intaantaiyaari paampari kaari tsiwakanitatsini”.

* **3:11** Ikantakotziri Juan jaka: “Owanaa nopinkathatakiri naaka”. Ikantatzi: “Tii okantzi nayiniri i-zapato-ti”. Tima pairani iro jantapiintziri ompirataari jayiniri i-zapato-ti ompiratariri. Iro jojyakaawintziri jaka Juan: “Tima imapirotya Jesús janaakotantzi irirori, tikaatsi kimityaarini, tii onkantaajaiti inkimitakaantina naaka jompiratani”.

Jowiinkaata Jesús
(Mr. 1.9-11; Lc. 3.21-22)

¹³ Ipoña ipokaki Jesús antawaaki jiña Jordán, ipoñaakawo Galilea-ki. Ipokashitakiri Juan jowiinkaati. ¹⁴ Tii ikowawita Juan jowiinkaati. Jesús, ikantawakiri: “¿litama pipokashitantanari naaka nowiinkaati? Aña iiroka owiinkaatinanimi naaka”. ¹⁵ Jakanaki Jesús: “Nokowapirotatzi powiinkaati. Irootaki ikowakaakinari Pawa”. Kowanaki Juan, ikantziri: “Aritaki nowiinkaatakimi”. ¹⁶ Jaanakiri, jowiinkaatakiri. Iro intonkaanaimi Jesús, kimi-waitaka ashitaryaanaakityaami inkiti, iñaatziiri ipokashitakiri Tasorintsinkantsi ikinapaaki inkiliki ikimitapaakari shiro. ¹⁷ Ikimaitatzi inkiliki ikantaitanaki: “Notomi jinatzi jirika nitakopirotari, oiyiki nokimoshiriwintakiri”.

4

Inkaaripirotakaitirimi Jesús
(Mr. 1.12-13; Lc. 4.1-13)

¹ Ikantakaanakari Jesús Tasorintsinkantsi, jatanaki otzishimashiki, ari ikowawitakari kamaari inkaaripiroshiritakairimi. ² Oiyiki kitiiyiri isaikaki, itzitakawo owanawontsi, owamaimatakiri itajyi. Okaatzi 40 kitiiyiri isaikawaitaki. ³ Ikanta kamaari, ipokashitakiri Jesús inkaaripiroshiritakairimi. Ikantapaakiri: “Imapirotatyaarika Itomintzimi Pawa, pimpiyiro tanta jiroka mapi, poyaawo”. ⁴ Jakanakiri Jesús, ikantanakiri: “Tzimatsi osankinarintsi kantatsiri:

Tii apa onkowapirotya tanta oyaawo, aña iro kowapirotacha ankimisantairo maawoni ikantairi Pawa”.

⁵ Ipoña kamaari jaanakiri nampitsiki tasorintsitatsiri, isaikakaapaakiri jinoki otawantoki tasorintsipanko.* ⁶ Ikantapairi: “Imapiorika Itomintzimi Pawa, pimitai isaawikinta. Pinkinkishiritiro josankinaitakiri pairani okantzi:

Jotyaantimiri Pawa imaninkariti aamaakowintimini.

Iri thomaawakimini iiro pontajantapaaka mapikiki”.

⁷ Jakanakiri Jesús, ikantzi: “Okantzi iijatzi josankinaitakiri pairani:

Tii okamiithatzi piñaantashiwaityaari Piwinkathariti Pawa”.

⁸ Japiiwitakari kamaari jaanairi Jesús tonkaariki otzishi. Jaminakaakiri maawoni nampitsi ipinkatharitzitzi atziriiti, tima kamiitha okanta owaniinkataka. ⁹ Ikantziri: “Piñaakiro okaatzi tzimatsiri. Aririka potzirowashitakina pimpinkathatina, ari nompakimiro maawoni”.

¹⁰ Jakanakiri Jesús, ikantanakiri: “Piyaatawiiti intaina. Satanás pinatzi iiroka. Timajosankinaitaki pairani, kantatsiri:

Ampinkathatairi Awinkathariti, iri ankimisanti apaniroini”.

¹¹ Ari jintainaryaawitapainta kamaari. Pokaiyapaakini imaninkariti Pawa, jimitakotapaakiri Jesús.

* **4:5** Iro jiiitaitzi Jerusalén nampitsi tasorintsitatsiri.

*Jitanakari jantziri Jesús**(Mr. 1.14-20; Lc. 4.14-15; 5.1-11; 6.17-19)*

¹² Ikanta Jesús ikimakotakiri Juan jomontyaitakiri. Iro ipiyantanaari irirori janta Galilea-ki. ¹³ Tii isaikapai Nazaret-ki, ikinanai nampitsiki Capernaum, ari isaikapairi. Tima inkaarithapiyaaki osaiki Capernaum, tsika inampiwitawo Zabulón-mirinkaiti iijatzi Neftalí-mirinkaiti. ¹⁴ Ari okanta imonkaatantakari okaatzi ikinkithatakotakiri pairani Kamantantaniri Isaías, ikantaki:

¹⁵ Osaiki inampitsiti Zabulón-mirinkaiti iijatzi Neftalí-mirinkaiti janta inkaarithapiyaaki, Intatsikirona antawaaki jiñaa Jordán, Saikatsiri Galilea-ki, tsika ipiyotapaa atziri kaari ayyininkata.

¹⁶ Kimitakawori isaikaatyimi otsinirikitzi, iriitaki ñaayitairini ootamintotsi.

Otsimankakowitakari jaamparyaa ashitawori sarinkawini.

Kimiwaitaa isaikaatyimi okitiiyyiinkatzi.

¹⁷ Ari jitanakawo Jesús ikamantapaakiri atziripaini, ikantapaakiri: “Powajyaantairo pikaaripiroshiriwaitzi, pinkathariwintantai Inkitijatzi”. ¹⁸ Ipoña ishirithapiyaatanakawo inkaari saikatsiri Galilea, iroatzi iñaantapaariri Simón, jiitaitziri iijatzi Pedro, itsipatari iririntzi jiita Andrés, ishiryaaatayini. Tima shiryaaatzinkari jinatzi. ¹⁹ Ikantapaakiri: “Poyaatina, onkimiwaityaawo iriimi atziri noshiryaaatakagaimi”. ²⁰ Ari joyaatanakiri, jookanakiro ishiryaaaminto. ²¹ Iro jawijanakityiimi, iñaapaatziiri Jacobo, itsipatakari iririntzi Juan, isaikaiyini ipitoki ishirikiro

ishiryaaaminto itsipatakari iwaapati iitachari Zebedeo. Jomiyaanakiri iijatzi irirori, ²² irojatzi jookanakiri iwaapati ipitoki, joyaatanakiri Jesús.

²³ Ari okantaka, ithonkakiro janiitakiro Jesús Galilea, jiyotaantaki maawoni nampitsi tsika japatotapiintaita, ikamantantakiro Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotzirori impinkathari-wintantai Pawa. Joshinchaayitaki oyyiki mantsiyayitatsiri nampitsiki. ²⁴ Ikimakoitanakiri Jesús intaina. Ikimaki iijatzi Siria-jatzi, jamayitapaakiniri mantsiyayitatsiri iyyininka, joshinchiiniri. Jamakiniri aayitziri kantashi-waitachari mantsiyarintsi, katsiwaitatsiri, kamimawaitatsiri, kisopookiwaitatsiri. Jamakiri iijatzi piyarishiriyitatsiri. Ari ithonkiri joshinchaawakiri Jesús. ²⁵ Joyaataiyakirini oyyiki Galilea-jatzi, Decápolis-jatzi, Jerusalén-jatzi, Judea-jatzi, poñaayitanainchari iijatzi intatsikironta antawaaki jiña Jordán.

5

Ikinkithatzi Jesús tonkaariki, ikantakota ki-moshiritaatsini
(Lc. 6.20-23)

¹ Ikanta jiñaakiri Jesús oyyiki apatowintakariri, tonkaanaki otzishiki, ari isaikapaaki. Pokaiya-paakini jiyotaani, ipiyowintapaakari. ² Ari jiy-otaayitakiri, ikantziri:

³ “Kimoshiri inkantaiya iintashiriri, iriitaki ñagaironi impinkathariwintantai Inkitijatzi.

⁴ Kimoshiri inkantaiya iraaniintawaitachari, iriitaki joimoshirinkaitairi.

⁵ Kimoshiri inkantaiya tsinampashiriri, iriitaki saikaatsini kamiitha kipatsiki ikowakaitakiriri.

⁶ Kimoshiri inkantaiya kowironi inkamithashiriti, aritaki iñihiro ikowiri.

⁷ Kimoshiri inkantaiya nishironkashiritantani, ari inishironkaitairi iijatziri irirori.

⁸ Kimoshiri inkantaiya kitishiriri, iriitaki ñagairini Pawa.

⁹ Kimoshiri inkantaiya ookakaantzirori kisaantsi, iriitaki intomitaiaari Pawa.

¹⁰ Kimoshiri inkantaiya inkimaatsitakaityaari ikamiithashiritzi, iriitaki ñagaironi impinkathariwintantani Inkitijatziri.

¹¹ Kimoshiri pinkantaiya imanintawaitaitimi, inkimaatsitakaitimi, inthiyyakoitimi okantakaantziro pikimisantaana. ¹² Thaaminta pinkantanatya, tima Pawa pinataimini inkitiki. Pinkinkishiritakotiro jiroka, ari ikimitaitakiri pairani itayitakawori Kamantantaniri”.

Kimitawori tziwi

¹³ “Pikimitakawo iirokaiti tziwi. Aririka intsipataitiro tziwi tsika oitya, iiro opantanaawo inkatyokantaityaawo. Ontzimatyii imanintaitiro, jookaitakiro isaawiki jaatzikawaitaitiro”.

Kimitariri ootamintotsi

¹⁴ “Aririka osaiki nampitsi tonkaariki, okoñaatzimaawoni aririka ootya tsiniripaiti, tii imana nampitsi. Kitiiyyiinkatakotantaniri pinanaatziiiroka iijatziri, iirokataka yotaanairini maawoni atziri, iiro pimanimotziri okaatzii piyotanairi. ¹⁵ Ari okimitari iijatziri, aririka owaampatiri ootamintotsi, tii ashitakotziri kantzirinaki.

Owakotziri jinoki inkitijyitakotiri maawoni saikatsiri pankotsiki. ¹⁶ Ari pinkimitanaiyaari iijatzi iiroka, pisaikayitanai kamiitha iñaantimiri pijyininka okamiithatzi maawoni pantanairi. Iro impinkathatantaiyaariri irirori Ashitairi Inkitijatzi”.

Ikinkithatakotziro Jesús Ikantakaantaitani

¹⁷ “Iro pikinkishiritashita iro nopokantari nowajyaantakaimiro pikimisantziro Ikan-takaantaitani, iro nowajyaantakaimiro iijatzi ikinkithatakotakiri pairani Kamantantaniri. Aña iro nopokantari nimonkaatiro okaatzi ikinkithatakoitakiri pairani. ¹⁸ Imapiro onthonkaiya paata kipatsi iijatzi inkiti, iro othonkimaita Ikantakaantaitani, irojatzi imonkaatantatyaari maawoni. ¹⁹ Iirorika pikimisantziro Ikantakaantaitani, iirorika piyotayitairi pijyininka inkimisantairo, iro pinintagaawo impinkathariwintantai Inkitijatzi. Iriima matakirori ikimisantairo, jiyotaantairo iijatzi, iriitaki ñaapirotaachani inkitiki. ²⁰ ¿Piñaajaantzima kamiithashiri ikantayita Yotzinkari iijatzi Fariseo? Aña tii. Tii jimonkaayitziro tyaaryoopiroini jinintakaawitariri Pawa. Iirorika panaakotairi iiroka pinkamiithashiritai, iro piñiiror impinkathariwintantai Inkitijatzi”.

*Ikinkithatakotziro Jesús kisaantsi
(Lc. 12.57-59)*

²¹ “Piyotaiyironi iiroka ikantaitakiriri pairani itakaantawori:

Iiro pitsitokantzi. Aririka pitsitokantaki,
jowasankitaitimi iiroka.

²² Jiroka nokantzi naaka: Iiro pikishiri pijyininka,
jowasankitaitzimikari. Iiro pikantawaitziri
iijatzi: ‘Tikaatsi piyomachiiti iiroka’. Ari
jowasankitaitakimi pinkatharintsiki. Tii
okamiithatzi iijatzi pinkisaniintawaitiri
pijyininka piitamasontziwaitiri, patsipitawokari
pintagaiya sarinkawiniki. ²³ Tima paapiintzi
pipira tasorintsipankoki, pintayiniri Pawa,
aririka pinkinkishiritapaakiro tzimatsi
ikisantzimiri pijyininka, ²⁴ pookanakiri
pipira, piyaatashitiri kisakimiri. Pinkantairi:
‘Ajyininká, thami aapatziyawakaiya’. Aririka
paapatziyawakaiya kamiitha, pimpiyai
tasorintsipankoki, pintaapainiri Pawa
pipira. ²⁵ Aririka intzimi kijiimini, impoña
jaanakimi pinkatharintsiki, pinthaawakoti
iiroka aatsiki, pinkantairi: ‘Iiro pikisawaita,
thami aapatziyawakaiya’. Tima aririka
jariitakaakimi pinkatharintsiki, inkantaitakiri
jimpiratani: ‘Paanakiri jirika’. Ari jagaitanakimi
jomontyagaitimi. ²⁶ Iirorika pipinatashitari
piriiwitani, iiro piñagairo joimishitowakaantaimi.
Imapiro”.

Ikinkithatakotziro Jesús mayimpiritaantsi

²⁷ Piyotaiyironi iiroka ikantaitakiri pairani,
ikantaitzi:

Iiro pimayimpiritzi.

²⁸ Jiroka nokantzi naaka: Pinkowashiritirorika
piñihiro tsinani, matakimi, pimayimpirishiritakiro.

²⁹ Pinkimi nojyakaawintimiro: Iirorika

pokipiro pantanta kaaripirori, powajyaantairo, pinkimitakaantiro pinkithoryaatyiiromi, pookiro. Tima tii pikowi atsipitakagaimiro poki sarinkawini, iro kamiithatatsi pisaikapitonaakitai. ³⁰ Iroorika pakopiro pantanta kaaripirori, powajyaantairo, pinkimitakaantiro pinthatzinkatyiiromi, pookiro. Tima tii pikowiro atsipitakagaimiro pako sarinkawini, iro kamiithatatsi pisaikaponthokitai.

Ikinkithatakotziro Jesús ookawakaantsi

³¹ “Ikantaitaki iijatzi pairani:

Aririka jookawakaitya, ontzimatyii impaitiri osankinarintsi jookawakaantyaari.

³² Jiroka nonkanti naaka: Kaaripiroshiriri jinatzi ookashiwaitawori itsipatari. Tima aririka aawitaiya pashini oimi, omayimpiriwintakiri itawitari oimintari. Ari ikimitakari iijatzi agaironi, mayimpiritaki irirori. Tiimaita okaaripirowita jookiromi atziri itsipatari, aririka iñiuro omayimpiritzimowaitiri”.

Ikinkithatakotziri Jesús pairyaashiwaitariri Pawa

³³ “Piyotaiyironi iijatzi ikantaitakiriri pairani itakaantawori:

Iiro pipairyaashiwaitari Pawa.

Apa pinkanti: ‘Jowasankitaina Nowinkathariti iirorika nimatziro nokantziri’. Aririka pinkantaki, ontzimatyii pimonkaatiro. ³⁴ Jiroka nokantzi naaka: Tii okantzi pimpairyaashiwaityaari Pawa, pimatantyaawori pikantayitziri. Iiro pipairyaashiwaitawo inkiti, tima ari isaikiri Pawa janta. ³⁵ Iiro pipairyaashiwaitawo kipatsi, tima

irojatzi jashitari Pawa, ari jowachintitapiinta. Iiro pipairyaashiwaitawo Jerusalén, tima ari ipinkathariwintantzi Pinkatharipirori. ³⁶ Iiro pipairyaashiwaitawo piito, pinkanti: ‘Iirorika nimonkaatziro nokantziri, inthatzinkaitinawo noito’. Tiira iiroka matironi pijyookakairo pipai, pinkisaashitakagairo iijatzi. ³⁷ Iiro pamatawitantzi. Imapirorika pantiro pikantziri, ari pinkanti: ‘Jii, nimatiro’. Iirorika pantziro, pinkanti: ‘Iiro nimatziro’. Tima tii okamiithatzi pojyityiio piñaani”.

*Ikinkithatakotziro Jesús inishironkaitziri
kisaniiintantatsiri
(Lc. 6.27-36)*

³⁸ “Piyotaiyironi ikantaitakiri pairani:

Aririka pinkithoryiitiri irooki pashini atziri,
okamiithatzi impiyakowintaityaari,
inkithoryiitaitimiro poki iiroka.

Aririka pintsinkiryaakotiri pashini atziri,
okamiithatzi impiyakowintaityaari
intsinkiryaakoitimi iijatzi iiroka.

³⁹ Jiroka nokantzi naaka: Tii okamiithatzi
pimpipyatyaari kisaniiintzimiri. Aririka
impajapootimi kajyitaniki, pishinitiniri iijatzi
pashinipooki impajatimi. ⁴⁰ Aririka inkowaiti
jaapithaitimiro piithaari, pishinitiniri jaanakiro
ijatzii pipiwiryaakotapiintari. ⁴¹ Aririka
jompirataitimi paanakiro ajyaagawontsi
pookiro niyanki aatsi, paanakiro ajyaagawontsi
panaakairo ikantaitakimi tsika pookiro. ⁴² Aririka
inkantaitimi: ‘Pimpinawo’, kamiithatatsi pimpiri.
Aririka inkantaitimi iijatzi: ‘Pimpawakinawo,

ari noipiyaimi', okamiithatzi pimpiri iiro pithañapithatari.

⁴³ Piyotaiyironi iiroka ikantaitakiri pairani: Pinishironkatiri pijyininkapirori. Iriima atziri kijyimiri, pinkijyiri irirori.

⁴⁴ Jiroka nokantzi naaka: 'Pitakotyaari kisayitzimiri. Pamanakotyaari inishironkatantyaariri Pawa irirori. Iiro pipiyatari kisaniintzimiri, paapatziyaari'. ⁴⁵ Irootaki ikowakaitakiriri itomitaari Ashitairi Inkitijatzi. Witsikakiriri ooryaatsiri, oorintakotziriri maawoni atziri: kamiithashiriri, iijatzi kaaripiroshiriri. Iriitaki witsikakirori iijatzi inkani, jowaryiiniri maawoni atziri: kamiithashiriri, iijatzi kaaripiroshiriri.

⁴⁶ Pitakotashitaririka ikaatzi itakotzimiri iiroka, ¿piñaajaantzi ari impinataimi Pawa? Aña iiro, iro jimatapiintakiri kaaripiroshiriri kowakotziriri iijyininka kiriiki. ⁴⁷ Pitakotyaaririka pijyininka, ¿aminaashiwaitaka? Tima iro jimatapiintakiri iijatzi kaari pijyininkata irirori. ⁴⁸ Kamiithashiri pinkantanaiya iiroka, pinkimitakotyaari Ashitairi Pawa, imapiro ikamiithashiripirotaki irirori".

6

Ikinkithatakotziri Jesús pashitantachari

¹ "Powajyaantairo powapiyimoyitari atziriiti pinkamiithashiritimi. Iinirorika piyaataty pan-tiro, tikaatsi impinataimiri Ashitairi Inkitijatzi.

² Aririka pimpashitantya, tii okamiithatzi pinkantanti: 'Nopashitantaka naaka'. Irootaki jamiyitari thiiyinkari, ikowi irirori impinkathaitiri. Intzimakirika pinkathatakirini

jaka, iro iñaamachiiti irirori impinkathawintaitiri.
³ Aririka pimitakotiri iiroka ashironkainkari, iiro pikamantziri pitsipaminthari,* ⁴ manaantsiini onkantakotya pipashitantakari. Jiyotaki Pawa irirori, iriitaki pinataimini”.

*Ikinkithatakotziro Jesús amanamanaataantsi
 (Lc. 11.2-4)*

⁵ “Aririka pamanamanaatyaari Pawa, tii opantawo pinkimitakotyaari kantakaapirowait-achari. Ikatziyapiinta irirori japatotapiintaita, ikatziya iijatzi niyankiniki nampitsi, iñaantyaariri iyyininka. Iro iñaamachiiti irirori impinkathawintaitiri. Imapiro. ⁶ Irooma iiroka, aririka pamanamanaatya, pashitakotya pipankoki pinkowakotiri Ashitairi tsipatakimiri. Iri ñiimiri apaniroidi, ari inishironkatakimi, iriitaki iijatzi pinataimini.

⁷ Tima aririka pamanamanaatya, tii opantawo papiipiintiro okaatzi pikantakiri. Iro jamiyitari kaari ajyininkata aaka. Iñaajaantzi japiipiintziro ikantakiri ari inkimakiri Pawa. ⁸ Paamaakowintya pikimitakotarikari iiroka. Tikiraamintha pinkowakotiri Ashitairi kowityiimotzimiri, jiyotsitakawo maawoni irirori. ⁹ Jiroka pinkanti pamanamanaatapiintya iiroka:

Ashitanaŕi, nampitawori inkitiki,
 Tasorintsi pinatzi iiroka.

¹⁰ Pimpinkathariwintaina naaka.

* **6:3** Pinkimitakaantiro tii iyotzimi pampati tsika oita antakiri pakopirori.

Pantakainawo jaka kipatsiki okaatzi pinintakaa-nari iiroka,

Pinkimitakainari inkitiwiri, pantakairi irirori maawoni pinintakairiri.

¹¹ Pimpapiintinawo kowityiimotanari noyaari.

¹² Pimpiyakotainawo nokaaripiroshiriwaitaki, Tima nimatakiro naaka, nopiyakotairi ikaatzi owaaripiroshiritakinari.

¹³ Iiro pishinitana iñaantaityaana, inkowaiti jantakaitinawo kaaripirori.

Ari pinkantaityaani pimpinkathariwintanti. Ari pinkantaityaani ontzimimotimi pishintsinka, iijatzi powaniinkawo. Ari onkantyaari.

¹⁴ Tima aririka pimpiyakotairi atziri kijyimiri, ari impiyakotaimi Ashitairi Inkitijatzi. ¹⁵ Irooma iirorika pipiyakotairi kijyimiri, iiro ipiyakotaimi iijatzi Ashitairi irirori”.

Ikinkithatakotziro Jesús tziwintaantsi

¹⁶ “Aririka pintziwintya pinkinkishiritakotiri Pawa, iiro pikamantantzi, pinkanti: ‘Notziwintatyaari Pawa’. Paamaiya iiroka pikimitarikari thiiyinkari. Itzitapiintawita irirori, mantsiyapoo ikantayita jiyotantaityaari itziwintatya. Iro impinkathawintamachiitiriri irirori. Imapiro.

¹⁷ Irooma iiroka aririka pintziwintyaari Pawa pinkinkishiritantyaariri, pinkiwapootya, ipoña pinkishitattya kamiitha, ¹⁸ iiro jiyotantaitzimi pitziwintatya. Apa jiyotimi Ashitairi Inkitijatzi, iriitaki pinataimini”.

Ikinkithatakotziro Jesús inkitijato ajyaagawontsi

(Lc. 12.32-34)

¹⁹ “Tii opantawo powaagaantashiwaitya jaka kipatsiki, owanaa othonkanita, ari ipiyotapaari iijatzi koshintzi. ²⁰ Iro kamiithatatsi pantayitairo pisaikantaiyaari kamiitha inkitiki. Onkimiwaityaawo powaagaantaiya inkitiki tsika tii othonkanitapaa, tii itzimapai koshintzi. ²¹ Tsikarika powaagantaka, ari pinkinkishiritapiintiro”.

Ikinkithatakotziri Jesús ootamintotsi

(Lc. 11.33-36)

²² “Kamiitharika onkantya poki, piñaantawo kamiithaini, okimitawo pinkoñiityaakotatyiimi.[†]
²³ Tiirika opantawo poki, iiro piñaantawo kamiithaini, kimitaka pintsinirikitakotatyiimi”.[‡]

Ikinkithatakotziro Jesús ajyaagawontsi

(Lc. 16.13)

²⁴ “Tikaatsi matironi jantawaitiniri apiti ompiratantaniri. Apaani inkowapiroti imonkaatiniri jompiratariri, iriima pashini, inkisaniintanakiri. Ari okimitsitari iijatzi: Tikaatsi matironi jantiniri Pawa ikowakaantziri irirori, aririka inkinkishiritakoitiro ajyaagawontsi inkimitakaantanakiro iroorikami ompiratyaarini”.

[†] **6:22** Ojyakaawintachari okitsi kamiithari, apaani pimantaniri kaari mashithatatsi, ñiirori ikimathatairo jantakairiri Pawa. Tima isaikanaatzi okitiijyiinkatzi. [‡] **6:23** Ojyakaawintachari iirorika opantawo oki, apaani mashithari, kaari ñiironi inkimathatairo jantakairimi Pawa. Tima isaikatzi tsika otsinirikitzi.

*Ikinkithatakotziro Jesús kantzimoshiritaantsi
(Lc. 12.22-31)*

²⁵ “Pinkimi nonkanti: Tii opantawo onkantz-imoshiriwaitimi pinkanti: ‘¿litama noyaari, iitama nomirityaari, iitama nonkithaattyari?’ Aña tzimatsi pashini ankinkishiritapiintairi añaantariki, iro kowapirotacha, anairo okaatzi owayitapiintari, akithaayitapiintari iijatzi. ²⁶ Thami ankinkishiritakotiri tsimiripaini. Tii jiyotzi impankiti joyaari, tii jiwiitsiki ipanko jowantyaawori iwankiri. Iro kantzimaitacha Pawa, ipayitapiintakiri jowanawo. Aaka jimapirotzi jitakotai Pawa. ²⁷ Aririka paakowintyaawo onkantzimoshiriwaitimi ¿arima pinkantakiro powawiniintawairo posarintsiti? ²⁸ Incha ankinkishiritakotiro inchatiyapaini, tii añihiro antawaitaniti, tii ontyaawinta onkithaattyari. Tiimaita okantzimoshiriwaitawo, onkanti: ‘¿litama nonkithaattyari?’§ ²⁹ Owaniinkata kamiitha, anairi jowaniinkawita Salomón, pinkathariwitachari pairani. ³⁰ Iriitaki Pawa owaniinkatzirori. Okantawita kapichi añaawitawo owaniinkatapaintya, iro osamani, tikaatsi ompantyaawoni aririka onkamatiyatanaki, tima inchikaitakiro, impoña intaayitakiro. ¿liroma ikimpoyaawintzimi Pawa? Aritaki, iiro pikisoshiritzi. ³¹ Aritapaaki okantzimoshiriwaitzimi, pikantzi: ‘¿litama noyaari, iitama niriri, iitama nonkithaattyari?’ ³² Apatziro okantzimoshiriwaitari kaari kimisantatsini.

§ 6:28 Iro ikantakoitzi jaka “inchatiyapaini” iitachari “lirio”.

Irooma iirokapaini, jiyotakotzimiro Ashitairi Inkitijatzi iitarika kowityiimotzimiri. ³³ Iro kowapirotachari pinkowi impinkathariwintaimi, piñihiro iijatzi jowamiithashiritaimi, irojatzi impantaimirori okaatzi kowityiimotzimiri.

³⁴ Ari okanta, iiro okantzimoshiriwaitzimi oityaarika awijyimotimiri oñaatamani. Tima maawoni kitiiyiri piñihiro oitya awijyimotzimiri”.

7

Ikinkithatakotziro Jesús ookimotaantsi (Lc. 6.37-38, 41-42)

¹ “Tii opantawo ankantanti: ‘Kaaripiroshiri jinatzi nojyininka’. Aririka ankantantaki, ari jimaitai aaka, inkantayiitai: ‘Kaaripiroshiriri pinatzi iiroka’. ² Aririka ankantakotiri ajyininka, ari inkantakotanakai iijatzi aaka. Ontzimatyii aamaiya, aririka ontzimi antzimotantani, imapiroitaikari aaka paata impiyaitai.

³ Okimiwaitakawo aririka ontyaakitaimi antawo inchapitoki okiki, ¿kantatsima aminiri pashini tyaakitachari kapichiini jokiki?

⁴ ¿Tiima iiro okantzi ankantiri: ‘Pimpoki, nagaimiro otyaakitakimiri pokiki?’ Tima otyaakitakimi iiroka antawo inchapitoki.

⁵ Pikimitakari thiiyinkari. Pitawatyaawo iiroka paawairo inchato otzikaakimiri, irojatzi paminantanaiyaari kamiitha paantaiyaanariri pashini otyaakitachari.

⁶ Tii ipaitapiintziri otsitsi wathatsi tasorintsi-tatsiri. Ari okimitari iijatzi tii ipaitziri chancho

poriryaayitatsiri, ari joipatsitakiro jaatzikawait-awakiro. Tii ipaitziri ikowawitari, owanaa inkat-simati, ari jatsikantaki”.*

*Ikinkithatakotziri Jesús amanapirotariri Pawa
(Lc. 11.9-13; 6.31)*

⁷ “Pinkamitanti, pinkowakotanti iijatzi, aritaki piñaakiro impaitimiro pikowiri. Pinkim-itakaantiro pariitya pankotsi, pinkantapaakiri ashitawori: ‘Pashitaryiinawo’. Aritaki jashitaryaakimiro ipanko. ⁸ Aritaki impaitairi kamitantatsiri. Inkaati kowakotantatsiri, ari joñaagaitairi. Aririka inkantaitiri: ‘Pashitaryiio’. Aritaki jimatakiro. ⁹ Aririka inkamitimi pitomi, inkantimi: ‘Paapa, pimpina tanta’. ¿Arima pimpakiri mapi? ¹⁰ Aririka inkantimi: ‘Pimpina shima noya’. ¿Arima pimpakiri maanki joyaari? ¹¹ Piyotzi iiroka pitakotari pitomipaini, kaaripiroshiri pinawita. Iri owatsipiro Ashitairi Inkitijatzi, jitakotari maawoni amanayitariri. ¹² Aririka pinkowi jitakotaitimi, pitawatyaawo pitakotantya iiroka. Irootaki okantakotziri Ikantakaantaitani, irojatzi ikantakiri pairani Kamantantaniri”.

*Ikinkithatakoitziro aatsimanchaki
(Lc. 13.24)*

* **7:6** Ikantaitziri jaka: “wathatsi tasorintsitatsiri” ipoña “poriryaatatsiri”, iro oiyakaawintachari Kamiithari Ñaantsi tasorintsitatsiri. Tima iñaani Pawa, okimitari ikaatzii poriryaatatsiri. Iriima otsitsi ipoña chancho, iri oiyakaawintacha, kaari kowironi inkimisantiro Kamiithari Ñaantsi, oiyiki ikisaniintakiri kamantantzirori. Iiro okantzi joñaashirinkaitiri, tiirika ikowiro inkimisanti.

¹³ “Aririka pinkowi pintyaapankotairi Pawa, pinkimitakaantiro pimpampithatatyiiromi aatsimanachaki. Tima tzimatsi pashini aatsipitatzi, kaari pomirintsitachani inkinantaityaawo. Ojyiki pampithatakirori, jashironkaayitaiya sarinkawiniki. ¹⁴ Irooma aatsimanachaki, tii ijyikitzi kinantyaawoni, iriitaki ariitaachani Pawakinta, inkantaitatyaani jañagai janta”.

Ikinkithatakotziri Jesús thiiyachari

(Lc. 6.43-44)

¹⁵ “Pintyaaryootaiyini, jamatawitzimikari ojoyawitariri Kamantantaniri, inkimitakotapaatyaari ikanta oijya tii ikatsimanitzi. Kaaripiroshiri jinayitzi, ikimitakari piratsi kat-simari. ¹⁶ Ontzimatyii ankimpoyiirro jantayitziri ayotantantyaari ikamiithashiritzirika. ¿Añiroma uva onkithokitantyaawo owaato kitochii? Tii. ¿Imatziroma higo onkithokitantyaawo iroori? Tii imata iijatzi. ¹⁷ Inchato saankanatatsiri ojyooki, okithokitzi kamiitha. Irooma inchato kamaatotatsiri, tii onkithokiniti. ¹⁸ Tima inchato saankanatatsiri ojyooki, tii ñaitziro onkaaripiroti okithoki. Ari okimitari iijatzi inchato kamaatotatsiri, tii ñaitziro onkamiithati okithoki. ¹⁹ Tima itowaitziro inchato kaari kithokitatsini, jagaitziro intagaitiro. ²⁰ Pinkimpoyaakotairi yotaayitzimiri. Ikimitakaworika okithokitzi inchato saankanatatsiri ojyooki, pimatiro jiyotaayitzimiri”.

Ikinkithatakotziri Jesús yotakopirotanairiri

(Lc. 13.25-27)

21 “Tzimawitacha ogyiki kantawitanari: ‘Nowinkathariti pinatzi iiroka, nopinkathapirotzimi’. Iiromaita jiñairo impinkathariwintairi Pawa. Apa jiñairo antanairori ikowakaantziri Ashitanari Inkitijatzi. 22 Aririka nompinkatharitari paata napatotairi maawoni atziri. Tzimatsi kantayitaatsini: ‘Nowinkathariti, nopairyaapiintzimi nokinkithatakotzimi. Nopairyaakimi nowawijaakotziri piyarishiritatsiri. Nokantayitziri iijatzi nojyininka: Iro notasonkawintantari nopairyiiri Jesús’. 23 Nonkantzimaitanatyaaari naaka: ‘Tii niyotzimi. Piyaatawiiti jantyaatsikiini, imapiro pikaaripiroshiritaki’ ”.

Ikinkithatakoitziri owatzikirori ipanko
(Lc. 6.46-49)

24 “Pinkimi, aririka pinkinkishiritiro maawoni nokantakimiri, aririka pinkimisantanakiro maawoni, ari okamiithatzi. Irootaki piyotanityaari. Pinkimityaari owatzikirori ipanko okisopathatzi kipatsi. 25 Oparyaawita antawoiti inkani, amaaniwita. Otampiyawitaka shintsiini, ookantawitawo pankotsi, tii aawiyiro. Tima owatzikatya kamiitha okisopathatzi kipatsi. 26 Ari okimitari iirorika pikinkishiritziro nokantayitakimiri, iirorika pinkimisantanairo, iiro piñiirori piyotanityaawo. Pinkimitakotyaari owatzikirori ipanko impanikipathatzi. 27 Oparyaapaaki inkani, amaanitapaaki. Ipoña otampiyatapaaki, ookantapaakawo, tyaanaki pankotsi, aanakiro. Tii jiñaitairo”.

28 Irootaki jiyotaayitakiriri Jesús ikaatzii apatowintakariri. Iyokitzi ikantanaka atziriiti.

29 Tii omaanta ishintsinka jiyotaantzi, janairi jiyotaantzi Yotzinkariiti.

8

Joshinchagairi Jesús imatziri pathaawontsi
(Mr. 1.40-45; Lc. 5.12-16)

¹ Ikanta joirinkaa Jesús ikinkithataki tonkaariki otzishiki, joyaatairi oiyiki atziri. ² Ari ipokashitakiri imatziri pathaawontsi, jotzirowashitapaakari Jesús, ikantapaakiri: “Pinkatharí, pikowirika, poshinchagaina”. ³ Iro jakotashitantanakariri, jotirotantakari kapichiini jako, ikantzi: “Nokowi, pishintsitai”. Shitakotanai ipathaawaiwita. ⁴ Ipoña Jesús ikantaw-itawaari: “Iiro pikinkithatakotana. Apatziro powanakiro piyaatashitiri Ompiratasorintsitaari, pimonkaatantyaawori Ikantakaantani Moisés, pimpiri pashitakaariri Pawa, jiyotantaityaari ishitakotaimi”.

Joshinchagairi Jesús jompiratani ijiwari owayiriiti
(Lc. 7.1-10)

⁵ Ikanta jawijanaki Jesús, ariitaiyakani nampitsiki Capernaum. Ari ipokakiri Roma-jatzi ijiwari owayiriiti, jiñiiri Jesús, ⁶ ikantapaakiri: “Nowinkathariti, tzimatsi nompiratani nopankoki, mapirokitaka imantsiyataki, kisopookitaki”. ⁷ Jakanakiri, ikantziri: “Aritaki niyaataki noshinchagairi”. ⁸ Ikantzimaitanakari irirori: “Oiyiki nopinkathatakimi iiroka, kaaripiro ninatzi naaka, niyotzi iiro okantzi pintyaapankotina. Apa nokowi pinkantakaantiri,

ishintsitai. Tima aritaki jimatatya pinkantiri.*
⁹ Tzimatsi ompiratanari naaka, tzimatsi iijatzi owayiripaini nompiratari naaka. Aririka nonkantiri: ‘Piyaati’, aritaki jiyaataki. Aririka nonkanti pashini: ‘Pimpoki’, aritaki impokaki. Aririka nonkantiri nompiratani: ‘Pantiro jiroka’, jimatziro jantziro”. ¹⁰ Iyokitzi ikantanaka Jesús ikimakiri ikantaki jirika ijiwari owayiriiti. Ikantanakiri oyaataiyirini: “Iri matakirori jirika ikimisantzi, jaka Israel-ki tii itzimi ajyininka kimityaarini. Imapiro. ¹¹ Pinkimi, aririka impinkathariwintantai Inkitijatzi, ari intzimaki ojyiki kaari ajyininkata poñaayitachari pashiniki nampitsi, nintaachani intsipataiyaari Abraham-ni, Isaac-ni iijatzi Jacob-ni. ¹² Iiromaita itzimapirotai ajyininka saikaatsini janta. Iriitaki ikowakaawiitakari impinkathariwintairimi maawoni janta, ojyiki ipiyathawaitaka, irootaki jookantaiyaariri otsinirikitaki. Ari jiraawaitaiyaari, jatsikaikiwaitya inkimaatsiwaitaiya”. ¹³ Ipithokashitanaari ijiwari owayiriiti, ikantziri: “Pimatairo pimpiyi pipankoki. Tima pimatakiro pikimisantzi iiroka, irootaki ishintsitantaiyaari pompiratani”. Aripaiti ishintsitanai jompiratani janta ipankoki.

Joshinchagairo Jesús riyoti Pedro

(Mr. 1.29-34; Lc. 4.38-41)

¹⁴ Ikanta Jesús jataki ipankoki Pedro. Iñaapaakitziro riyoti, omaryaaka, imatatziro

* **8:8** Jirika ijiwari owayiriiti Roma-jatzi, kaari Judá-mirinka, pashinijatzi atziri jinatzi. Tima pairani apaani Judá-mirinka, tii ityaapankotziri pashinijatzi kaari iyyininkata.

saawataantsi. ¹⁵ Jotirotantapaakawo kapichiini jako, shintsitanai. Piriintanaka, aminawakiniri oitarika ompawakiriri. ¹⁶ Okanta otsiniri-ityaanaki, jamaitapaaki oiyiki piyarishiritatsiri. Joshinchaayitairi, ikisawakiri iwiyariti. Joshinchaayitairi iijatzi mantsiyayitatsiri. ¹⁷ Ari okanta imonkaatantakari ikinkithatakotakiri pairani Kamantantaniri Isaías, ikantaki: Iri aanakironi amantsiyari, Irijatzi aanakironi okaatzi akimaatsiyitari.

Oyaatirini Jesús

(Lc. 9.57-62)

¹⁸ Ikanta jiñaakiri Jesús iyyikitapaaki atziri apatowintariri, ikantanakiri jiyotaani: “Thami amontyagai intatsikirona”. ¹⁹ Ikantawitawaari Yotzinkari: “Yotaanarí, nokowi noyaatanakimi tsikarika pikinayitzi iiroka”. ²⁰ Jakanaki Jesús, ikantziri: “Tzimatsi imoo otsitsiniro jimaantapiintari, iijatzi tsimiripaini tzimatsi jomayiro. Iriima jirika Itomi Atziri tii otzimi ipanko jimaantapiintyaari irirori”. ²¹ Ari ikantanaki jiyotaani: “Yotaanarí, nokowawitaka noyaatanakimi, tiimaita iroñaaka nokowatzi noñaanairi nowaapatitari nonkitatanairi, ari noyaatimiri”. ²² Ipoña ikantanakiri Jesús: “Poyaatina. Tima ikaatzi kamashiriyitatsiri, ari inkitatairi irirori kaminkaripaini”.

Jomairintziro Jesús tampiya

(Mr. 4.35-41; Lc. 8.22-25)

²³ Ipoña jotitanaa Jesús pitotsiki, itsipatanaari jiyotaani. ²⁴ Ikanta imontyaakotanaki, maanaki Jesús pitotsiki. Iro jiwiaakotaiyakani

niyantyaaniki, omapokashitaka otampiyatapaaki antawoiti, kitaatapaaka jiñaa pitotsiki, otamaryaatanaki inkaari. ²⁵ Jiyaatashitanakiri Jesús, jowakiryaapaakiri, ikantapaakiri: “¡Yotaanarí, ampiinkatyi! ¡Powawijaakotaina!” ²⁶ Ikantanakiri irirori: “¿Litama pithaawantari? ¿Tikiraama pikimisantapirotziita?” Piriintanaka, jomairintakiro tampiya iijatzi otamaryaani inkaari, awijanaki, mairyaatanai kamiitha. ²⁷ Iyokitzi ikantaiyanakani jaminanakiri Jesús, antawoiti ipinkathatanakiri, ikantawakaiyani: “¿Litama atziriratsiri jirika? Jomairintziro tampiya, iijatzi inkaari”.

Gadara-jatzi piyarishiritatsiri
(Mr. 5.1-20; Lc. 8.26-39)

²⁸ Aritaki ariitaiyakani intatsikirona, aatakotaiyapaakani nampitsiki iitachari Gadara. Ari ishiyashitawakari apiti piyarishiritatsiri ipoñaakawo kitataariki. Katsimaki ikantakaakari piyari, owanaa ithaawantaitakari, tii okantzi inkinaiti janta. ²⁹ Ikantawakiri: “¡Jesús, Itomi Pawa! ¿Irootaintsima powasankitaina? ¿Tsikama nokantakimika iiroka?” ³⁰ Ari itzimi janta ojiyiki chancho, joshintagaiyini. ³¹ Ñaawaitanaki iwiyariti, ikantanaki: “Aririka powawijaakotairi jirika nopiyarishiritakairi, potyaantina ipiyotaka chancho”. ³² Jakanakiri Jesús, ikantziri: “Piyaati piyari”. Matanaka. Jatanaki piyaripaini chancho-ki, iro ishiyantanakari impiitatzi otzishi, mitagaiyapaakini, apirotaka ipiinkaki maawoni inkaariki. ³³ Ikanta jiñakiri aamaakowintariri, shiyaiyanakani. Jataki

nampitsiki, ikamantapaakiri maawoni atziri okaatzí jiñaakiri. ³⁴ Iro jiyaatashiitantakariri Jesús, ikantaitapaakiri: “Tii nokowaiyini pisaiki nonampiki, pamini tsika pinkini”.

9

Joshinchagairi Jesús kisopookiri

(Mr. 2.1-12; Lc. 5.17-26)

¹ Ipoña jotitanaa Jesús pitotsiki, montyaakotanai, ipiyaawo inampiki. ² Ari jamaitakiniri kisopookiri, jinatakoitantakariri jomaryaantapiintari. Jiyoshiritawakiri Jesús atziri natakotakiriri, jiñaanatawakiri mantsiyari, ikantawakiri: “Thaamintashiri pinkantanatya notomi, ari noshinchagaimi, ipiyakoitaimiro pikaaripiroshiriwaiwitaka”. ³ Ikanta ikimawaki Yotaniriiti, ikantashiritanaki: “Ithainkatziiri Pawa jirikawí”. ⁴ Yotaki iijatzi Jesús iita ikantashiritakiri, josampitanakiri: “¿Litama okaaripirotantari pikantashiritziri? ⁵ ¿Tiima okamiithatzi nonkanti: ‘Ipiyakoitaimiro pikaaripiroshiriwita?’ ¿Irooma pikowi nonkantiri: ‘Pinkatziyi, piyaatai?’ ⁶ Iroñaaka piñiiri Itomi Atziri otzimimotziri ishintsinka, ari impiyakotairi kaaripiroshiriwitachari”. Ipithokashitanakari mantsiyari, ikantziri: “Pinkatziyi, paanairo pomaryaaminto, piyaatai pipankoki”. ⁷ Ari ikatziyanaka mantsiyawitachari, jatai ipankoki. ⁸ Jiñaakiri maawoni atziri apatotainchari, iyokitzi ikantaiyanakani jiñaawairi jiyaatai. Ikantaiyanakini: “Imapirotatziri Pawa, iriitaki matakirori otzimimotantakariri ishintsinka Jesús”.

Jagaitanakiri Mateo

(Mr. 2.13-17; Lc. 5.27-32)

⁹ Ikanta jawijanaki Jesús, irojatzi jiñaantapaakariri iitachari Mateo, kowakotziriri iyyininka kiriiki. Ikantapairi: “Poyaatina”. Katziyanaka, joyaatanakiri. ¹⁰ Ipoña jaanakiri ipankoki jowakaiyaari, itsipataanakiri jiyotaani. Ojyiki jatanaintsiri kowakotziriri iyyininka kiriiki, jiyaataki iijatzi kaaripiroshiritatsiri. Ari itsipatakari Jesús jowaiyakani. ¹¹ Ikanta jiñaakiri Fariseo-paini, ikaimakiri jiyotaani Jesús, josampitakiri: “¿Litama itsipatantariri Jesús kowakotantatsiri kiriiki, itsipatakari iijatzi kaaripiroshiritatsiri? Tii okamiithatzi”. ¹² Ikimawaki Jesús, ikantanaki irirori: “Aririka imantsiyati atziri ipokashitziri aawintantzinkari, iriima atziri kaari mantsiyatatsi tikaatsi inkowi irirori. ¹³ Ontzimatyii pinkinkishiritiro Ikantakaantani Pawa, kantatsiri: Tii apa nonkowairi pamayitaina pipira pintayinari. Iro nokowapirotziri pinishironkatairi pijyininka. Tii apa nompokashitiri kamiithashiriri nonkaimashiritairi, aña nopokashitatziiri kaaripiroshiriri nonkaimashiritairi jowajyaantairo kaaripirori”.

Ikinkithatakotziro Jesús itziwintaita

(Mr. 2.18-22; Lc. 5.33-39)

¹⁴ Ipoña ipokaiyakini jiyotaani Juan, josampitapaakiri Jesús, ikantziri: “¿Litama kaari itziwintanta piyotaani? Notziwintapiintaka naaka, ari ikimitari iijatzi jiyotaani Fariseo-paini”. ¹⁵ Jakanakiri Jesús, ikantanakiri:

“Aririka intsipataityaari aawakaachari, ¿arima jowashiriniintaitatya? Aryaajaini paata, aririka jagaitakiri iimintaitari, aripaiti intziwintaitya. ¹⁶ Apaani paijatori ikithaataitari, aririkami jowapatankaitantyaawo osapiki owakiraari, ari osagaapirotanaki aririka aminthatanatyaaarika owakiraari. ¹⁷ Iijatzi okimitari, tii okantzi paijatori mishinantsinaki jowantaityaawo iiryaari jimiraitari. Aririka jowantaityaawo, ari intankanaki, apaawaitashitatya jimiriitari, iijatzi mishinantsinaki. Iri kamiithatatsi owakiraari mishinantsinaki jowantaityaawo, iiro apaawaitanta apitiroiti”.

Irishinto Jairo opoña tsinani otirotsitakiriri iithaari Jesús

(Mr. 5.21-43; Lc. 8.40-56)

¹⁸ Tikira ithonkiro jiñaawaiti Jesús, ariitapaaka jiwari, ipinkathatapaakiri, ikantapaakiri: “Kamaki nishinto, iro nopokantari piyaati nopankoki potirotantyaawo kapichiini pako, añagaita”. ¹⁹ Ari jiyaatanaki Jesús, iijatzi jiyotaani joyaatanakiri. ²⁰ Okanta mantsiyatatsiri tsinani, oiyiki osarintsi osokaawaitaka, tzimakotaki 12 osarintsi, okinashitapaakiri itaapiiki Jesús, otirotakiro opatziki iithaari. ²¹ Tima okantashiritakitzi: “Aririka notirotakiro iithaari, ari noshintsitai”. ²² Ipithokashitanakawo Jesús, ikantziro: “Thaaminta pinkantanaiya nishinto, oshinchagaimi pawintagaana”. Apathakiro ishitanaki omantsiyanka tsinani. ²³ Ikanta jariitapaaka Jesús ipankoki jiwari, jiñaapaatzi jyowiwiwintzirori kamaintsiri, oiyiki atziri

kamiñiinkataintsiri. ²⁴ Ikantapaakiri Jesús: “Piyyiki, tii okami piraakotaiyakarini, aña imakoryaatzi”. Thainka jowaitakiri Jesús. ²⁵ Ipoña jomishitowapaakiri maawoni, tyaapaaki Jesús, joirikawakotapaakiro, piriintanaa iintsi. ²⁶ Tii jimanakotanaka jantakiri Jesús, ikimakoitanakiri maawoni.

Joshinchagairi Jesús kaari okichaatsini

²⁷ Ikanta jawijanaki Jesús, ipatzimatanaakiri apiti kaari okichaatsini, ikaimotziri, ikantzi: “¡Icharini David-ni, pinishironkataina!” ²⁸ Irojatzi jariitantapaakari pankotsiki, iijatzi kaari okichaatsiri irirori. Ipokashitapaakiri okaakiini, josampitakiri Jesús, ikantziri: “¿Pikinkishiryaama iiroka ari nowawijaakotaimi?” Ikantzi irirori: “Jii, aritaki pimatakiro nowinkathariti”. ²⁹ Jakotanaki Jesús, ipampiyookitakiri, ikantziri: “Oshinchagaimi pikimisantaana”. ³⁰ Apathakiro jaminanai kamiitha. Ishinchiinkatawairi, ikantziri: “Tii nokowi pinkinkithatakotina noshinchagaimi”. ³¹ Ikanta jiyaatai, ikamantantanaki, ithonka ikimakoitanakiri Jesús.

Iñaawaitakaitziri masontzipaantiri

³² Ipoña jamaitapaakiniri Jesús piyarishir-itatsiri, masontzipaanti ikantaka. ³³ Ari joshinchaawakiri Jesús jirika, ñaawaitanai imasontzipaantitakaawitari piyari, tima jotyaantapithatakiri iwiyariti. maawoni jiyokitziwintanakiri Jesús, ikantashiritaitanaki: “Tii añaapiintzi ojyariri jirika anampiki Israel-ki”. ³⁴ Iriima Fariseo-paini ikantaiyini

irirori: “Jimatakaatziiri ijiwari piyariiti joshinchaantariri piyarishiritatsiri”.

Sampainkataki pankirintsi

³⁵ Ithonka jiyaayitaki Jesús maawoni nampitsiki, jiyotaantayitaki japatotapiintaita. Ikinkithatakotapiintakiro Kamiithari Ñaantsi tsika onkantya impinkathariwintantai. Joshinchaayitakiri maawoni, tikaatsi mantsiyarintsi pomirintsitzimotyaarini. ³⁶ Iñaayitziri ojiyiki apatowintariri, antawo Jesús jitakoshiritakari, ikantaki: “Imapiro jashironkaayitaka jirika atziripaini.

Ikimitakari oijya iirorika itzimi aamaakow-intyaarini”.

³⁷ Iikiro ikantanakitziiri jiyotaani: “Ikimitakawo jirikapaini atziri, osampainkatzi pankirintsi, tiimaita itzimapirotzi atziri oyiipataironi.

³⁸ Pamañaari Awinkathariti jotyaantiita ojiyiki jatatsini atziriki, tima tzimatsi ojiyiki kimisantayitaatsini”.

10

Jiyoshiitaki Jesús 12 Otyaantapirori

(Mr. 3.13-19; Lc. 6.12-16)

¹ Ipoña jiyoshiitaki Jesús ikaatzi 12 jiyotaani, jimatanakiro irirori joshinchaayitairi mantsiyari, iijatzi ikaatzi piyarishiritatsiri, tima ipasapiyaakari itasonkawintantzi. ² Jirika ikaatzi 12 jiyoshiitakiri Jesús: Itanakawori Simón, jiitakiri Pedro. Ipoñaapaaka Andrés, iririntzi Pedro. Ipoñaapaaka Jacobo itomi Zebedeo itsipatakari iririntzi Juan. ³ Ipoñaapaaka Felipe,

Bartolomé, Tomás, Mateo kowakowitariri kiriiki iyyininka, ipoñaapaaka Jacobo itomi Alfeo, Tadeo, ⁴ ipoñaapaaka Simón, jiitaitakiri iijatzi Kisakowintantaniri. Ipoñaapaaka iwiyaantapaakawori Judas Iscariote, iriitaki pithokashitaintanchari.

Jotyaantaitakiri kaataintsiri 12
(Mr. 6.7-13; Lc. 9.1-6)

⁵ Ipoña jotyaantakiri Jesús kaataintsiri 12, ikantawakiri: “Iiro pikini isaikayitzi atziri kaari ayyininkata aaka, iiro pikini iijatzi inampiki Samaria-jatziiti. ⁶ Iri pitapaintya piyaatashitiri ikaatzi icharinitari Israel-ni, kimitakariri oijya itzipinawaita. ⁷ Tsikarika pinkinayitaki pinkamantanti, pinkanti: ‘Irootaintsi impinkathariwintantai Inkitijatzi’. ⁸ Poshinchaayitairi maawoni mantsiyari, pañaakaayitairi kamawitachari, poshinchagairi pathaawaitatsiri, iijatzi piyarishiritatsiri. Tima nishironkataari pinayitaki, iiro piñi inkowakoitimi. Iro pimatanaari iiroka pinishironkayitantai iijatzi. ⁹ Iiro paanaki piiriikiti pithaatiki, ¹⁰ iiro paanaki iijatzi pithaati, iiro paanaki apiti piithaari, pi-zapato-ti, pikotzikiiro, tikaatsi paanaki. Tima ikantaitzi: Impinaitiri antawaitatsiri.

¹¹ Aririka pariitya nampitsiki, paminapaaki aapatziyimini, iri pisaikimotapaaki, irojatzi pawijantatyaari pashiniki nampitsi. ¹² Ari pariitatyaaarika pankotsiki, piwithatapaatyaari ikaatzi saikatsiri. ¹³ Aririka jaawakimi kamiitha

irirori, ari isaikai kamiitha okaatzi piwithata-paakari. Irooma iirorika jaawakimi kamiitha, aminaashitaka piwithatapaakari. ¹⁴ Iirorika jaapatziyaitzimi, iirorika ikimisantaitzimi iijatzi, pawijapithatiri, potikanairo piipatsikiiti. ¹⁵ Tima iriitaki imapiroitiri paata jowasankitaitiri jirika, ari anaanakiro ikantaitakiri Sodoma-jatzi ipoña Gomorra-jatzi. Imapiro”.

Inkimaatsitakaitatyiimi paata

¹⁶ “Notyaantatziimi naaka. Pikimiwaitakari jotyaantaitziri oijya ipiyota piratsi katsimari. Ontzimatyyi pinkimitakotyaari kokiyantzi maanki. Ontzimatyyi iijatzi pinkimityaari shiro tii ikatsimawaitzi. ¹⁷ Paamaakowintya. Tima jaakaantaitatyiimi jiwaripainiki impa-jatakaantaitimi japatotapiintaita. ¹⁸ Ompoña jaayiitanakimi pinkatharintsiki, okantakaantziro pawintaana ari pikinkithatakotaina, irojatzi inkimantaiyaari iriroriiti, iijatzi pashinijatzi atziri kaari ajyininkata. ¹⁹ Aririka piñaakiro jaayiitanakimi, iiro pikantashiriwaitzi: ‘¿litama nonkantapaakiri?’ Tima tzimatsi yotashiritakaimini oita piñaanityaari. ²⁰ Iiro piyotashitanakawo oitya piñaanityaari, Tasorintsinkantsi poñaachari Ashitzimiriki, iri yotakaimironi oita pinkantayitapaakiri. ²¹ Ari iñaitaki aakaantirini iririntzi jowamaakaantiri. Piñi aakaantirini itomi. Piñi tsitokakaantirini ashitariri ikisaniintanakiri. ²² Ojyiki piñi iro inkisaniintaitimi okantakaantziro pipairyagaana pikimisantaana, ari pinkantaitatyiiro pawintaiyaana, aritaki nowawijaakoshiritaimi.

23 Aririka inkisaniintaitanakimi nampitsiki, pawijyi pashiniki nampitsi. Tima tikira pithonkiro pinkinayiti maawoni nampitsiki tsika isaikayitzi Israel-mirinkaiti, irojatzi impiyantaiyaari jirika Itomi Atziri. Imapiro.

24 Tii jiñaitzi apaani yotaari janaakotiri yotairiri. Tii añai iijatzi onampitaari janaakotiri onampitariri impinkathaitiri. 25 Apa añiuro kantatsi yotaari inkimitakotaiyaari yotairiri pairani. Ari ikimitari iijatzi onampitaari. Ikisaniintaitakina naaka iroñaaka, ikimitakaantaitakina naakami Beelzebú, iwinkathariti piyari. Iiroka imapiroiti inkisaniintaitimi pikimisantaana”.

¿litaka ampinkathaitiri?

(Lc. 12.2-9)

26 “Iiromaita pipinkashiwaitari jirikapaini. Ontzimatyii onkoñaatakoyitai manakowitainchari, oñaagantairo kaari ikimathawiita pairani.

27 Apaniroidini niyotakaayitaimiro iiroka jirokapaini, tii jiyotzimaitawo thainkantaniri, iirokamaitaka kinkithatakaayitairini.

28 Iiro pipinkashiwaitari tsitokimini, iiro jimatziro jotyaantimi sarinkawiniki. Aña iri pimpinkathatai Pawa, iriitaki matzirori jotyaantantzi sarinkawiniki.

29 Pamini, tii ipinapirowita tsimiripaini, iro kantzimaitacha jiyotzi Pawa aririka inkamagaanti apaani.*

30 Jiyotsitawo Pawa okaatzi tzimayitatsiri aishi.

31 Piñaakiro, jaamaakotari Pawa tsimiripaini,

* **10:29** Kantakotachari jaka “tii ipinapirowita tsimiripaini”, tima kantatsi jamanantaitantyaari apapintyakiroidini kiriiki inkaati apiti tsimiri.

iiroka jimapirotzi jaamaakotzimi. Iiro pipinkashiwaitari kisaniiintimiri. ³² Aririka pinkantiri pijyininka: ‘Nopinkathatairi Jesús’, aritaki nonkantairi Ashitanari Inkitijatzi: ‘Paapá, ipinkathataana jirika, ajyininkataari’. ³³ Irooma pinkantiririka pijyininka: ‘Tii nopinkathatziri Jesús’, ari nonkimitaiyaari naaka, nonkantairi Ashitanari: ‘Paapá, tii nonkimitsitaiyaari ipinkathatana jirika, tii ajyininkataari’ ”.

Ikinkithatakota Jesús
(Lc. 12.49-53; 14.26-27)

³⁴ “Tii nokowi onkompitzimotimi. Tii apa nom-poki jaapatziyawakaiya atziri. Aña iro nopokantari onkimiwaityaawo namatyimi owathaam-intotsi jantaminthatawakaantyaari.

³⁵ Aña iro nopokantakari:

Inkisaniiintantyaariri atziriiti iwaapatitari,
Onkisaniiintantyaawori tsinani onaanatitari,
Onkisaniiintantyaawori tsinani ayiro.

³⁶ Iri pithokashitawakaachani atziriiti
inkisaniiintawakaiya ikaatzi isaika-
pankotawakaiyani.

³⁷ Iro kamiithawitachari pitakoyityaari piwaapati, pinaanati, powaiyanipaini. Iro kantzimaitacha iirorika pimapirotanaki pitakoyityaari pijyininka, tiira pityaaryootzi pitakotaana naaka. ³⁸ Ontzimatyii pintaaryoowintiro nokinkithatakotakimiri, onkantawitya impaikakoitimi. Aririka powajyaantakiro, tii pityaaryoowintziro pikimisantana. ³⁹ Ikaatzi itakowaitachari apaniroini jantayitziro inintashitari, aritaki impiyashitaiya. Iriima

inkaati kamawintinani jantanairo nokowakairiri, aritaki jawijakoshiritai”.

Impinayiitairi

(Mr. 9.41)

⁴⁰ “Iitarika aapatziyimini, naaka jaapatziyaka. Ari okimitari iijatzi, iitarika aapatziyinani naaka, iri jaapatziyaka Ashitanari otyaantakinari jaka. ⁴¹ Iitarika yotimini kamantantaniri pinatzi, impoña jaapatziyanakimi, ari pinkaatairi impinataimi Pawa paata. Ari okimitari iijatzi, iitarika yotakimini kamiithashiriri pikimisantana, ipoña jaawakimi kamiitha, ari pinkaatairi impinataimi Pawa paata. ⁴² Aririka jiyoitimi iirokataki niyotaani, iro ipantzimiri pimiri, jiyotzi Pawa, iriitaki pinatairini itakotakimiri”.

11

Jotyaantziri Juan jiyotaani

(Lc. 7.18-35)

¹ Ithonkakiro Jesús jiyotaakiri 12 jiyotaani. Aw-ijanaki inkamantanti maawoni nampitsiki.

² Ikanta Juan owiinkaatananiri jomontyakitaki chapinki, ikimakotakiro jantayitakiri Cristo, jotyaantaki apiti jiyotaani, ³ josampitiri Jesús, inkantiri: “¿Iirokama jiitaitziri, ‘Pokatsini?’ Kaaririka iiroka, ¿Tzimatsima pashini pokatsini?” ⁴ Ikanta jariitaka jotyaantani Juan, josampitapaakiri Jesús. Ari jakanaki irirori, ikantzi: “Aririka pimpiyanai, pinkamantapairi Juan okaatzi pikimakiri, okaatzi piñaakiri nantayitakiri

iijatzi. ⁵ Naminakaayitairi kaari okichaatatsini, naniitakaayitairi kisopookiri, noshinchaayitairi pathaawaiwitachari, nokimakaayitairi ashikimpitari, nañaakaayitairi kaminkari, nokinkithatakotainiri Kamiithari Ñaantsi ashironkainkaripaini. ⁶ Inkimoshiriwintaina kaari kisoshiriwintinari”.

⁷ Ikanta ipiyanaa jiyotaani Juan, josampitanakiri Jesús apatowintakariri, ikinkithatakotziri Juan, ikantzi: “¿litama pikinkishiritakotariri piñaakiri chapinki otzishimashiki? ¿Iriima piñaaki ojoyawori sawoo opiyonkatonkitakairo tampiya okantakaari tii ithaamintashirita? ⁸ ¿Piñaakirima jowaniinkataka ikithaata? Aña tii. Ikaatzi owaniinkatachari ikithaata, isaikapankotziri pinkatharintsi. ⁹ Piyaatashitakiri piyotaki kamantantaniri jinatzi. Tima jimapirotatziiro janaakiri Kamantantaniriiti. ¹⁰ Iriitaki josankinatakoitaki pairani, jiñaanatzi Pawa Itomi, ikantziri:

Notomí, ari notyaantaki ityaawoni
inkinkithatakotimi,

Iriitaki witsikaantimini tsika pinkinapaaki iiroka.

¹¹ Pinkimi nonkanti naaka: Ojyiki atziri tzimawitainchari, tikaatsimaita anairini jiyotanitakari Juan. Iro kantzimaitacha inkaati ipinkathariwintairi Inkitijatzi, tsinampashiritaatsiri janta, janaakotairi irirori Juan. Imapiro.

¹² Jitakawo pairani Juan ikinkithatakaakimi, tzimatsi ojyiki kowanakirori shintsiini iñiiro impinkatharitai Inkitijatzi. Antawoiti ikowanaki iñiiro ojoyawaitakawo ishintsitaitzi jowayiritaitya. Irojatzi ikantaita iroñaaka.

13 Pairani tikira itzimi Juan, tzimawitacha Kamantantaniri opoña Ikantakaantaitani.
 14 Iriima Juan, iriitaki ikinkithatakoitakiri pairani, iriitaki Elías-tatsiri piyaatsini.
 15 Kowirori inkimathatiro, inkimisanti.
 16 Nokimitakaantakimiri naaka kojyikawairintzi iintsi aririka imaananiwaiti, 17 ikantaiyini: ‘Thami ajyowiwaiti amajyiitantyaari’. Iiromaita ikowi. Ikantaiyini iijatzi: ‘Incha ampampithai owashiritantyaari’. Tii ikowiro iijatzi. 18 Ari pikimitaiyakarini iirokaiti. Piñaawitawakari Juan itzitapaakawo owanawontsi, tii jimiritawo kachori, pikantaiyakirini: ‘Ipiyarishiritatzi, iro itziwaitantari’. 19 Ipokawitaka Itomi Atziri, tii itziwitawo irirori owanawontsi, imiritawo kachori iijatzi. Pikantaiyakirini: ‘Kaaripirori jinatzi jirika, niyawairintzi, shinkiryaantzi jinatzi. Jaapatziyari kowakotziriri kiriiki iyyininka, jaapatziyitari kaaripiroshiriri’. Tikaatsi oitya, tima apaani yotaniri ari jiyoitairi paata imapiro jiyotanita, aririka jiñaayitakiro onkaati awijayitaatsini”.

***Ikantamachiitziri kisoshiriri nampitsiitiki
(Lc. 10.13-16)***

20 Ipoña ikinkithatakotanakiri Jesús ikaatzi ñaayiwitakawori itasonkawintantaki nampitsiki, tiimaita jowajyaantziro ikaaripiroshiritaiyini. Ikantanaki: 21 “Ikantamachiitziri Corazín-jatzi, iijatzi Betsaida-jatzi. Iñaayiwitakawo notasonkawintantayitaki, tiimaita ikimisantaayini. Iriimi ñaakinanimi Tiro-jatzi iijatzi Sidón-jatzi, aritakimi jowashiritakotatyaami ikaaripiroshiriyitzi,

jowajyaantakiromi. Inkimisantaimi maawoni iriroriiti.* ²² Aririka jaayiitairi paata kamiithashiriri, iiro jimapiroitzi jowasankitaayiitairi Tiro-jatzi iijatzi Sidón-jatzi. Iriima Corazín-jatzi, iijatzi Betsaida-jatzi, iri jimapiroyiitai jowasankitaayiitairi. ²³ Iijatzi inkimitagaiya Capernaum-jatzi, ikinkishiritaiyakani irirori jiyaatai inkitiki, iro kantzimaitacha owanaa ikisoshiritaki, jiyaayitai ikinayitzi kaminkari. Iri ñaakironimi pairani Sodoma-jatzi okaatzi jiñaakiri Capernaum-jatzi, inkimisantaimi irirori, iiro japirotzirimi pairani Pawa saikaiyatsinimi iroñaaka. ²⁴ Aririka jaayiitairi paata kamiithashiritaintsiri, iri jimapiroitairi jowasankitaapiroitairi Capernaum-jatzi, anaanakiro jowasankitagaitakiri pairani Sodoma-jatzi”.

Pimpokashitaina naaka, ari piñi
nimakoryaakaayitaimi

(Lc. 10.21-22)

²⁵ Ipoña jamanamanaatanakari Jesús Ashitariri, ikantanakiri: “Paapá, iiroka pinkathariwintziriri maawoni inkitijatzi, iijatzi maawoni kipatsijatzi, ojiyiki nopaasoonkitakimi. Tima iiroka yotakaayitairiri kimitakariri iintsi intsinampashiritai, kaari jiyotzi yotaniriiti. ²⁶ Tima irootaki inimotakimiri”. ²⁷ Ipoña ikantanakiri piyowintakariri: “Iri Ashitanari yotakaakinawori maawoni. Apanirowni ikanta

* **11:21** Tima jirikaiti Corazín-jatzi ipoña Betsaida-jatzi Judá-mirinka jinayitzi. Iriima Tiro-jatzi ipoña Sidón-jatzi pashinijatzi atziri jinayatzi, tii ijiyinkatari Judá-mirinkaiti.

irirori jiyopirokana naaka tima Itomi jowana. Ari nokimitakari iijatzi naaka apaniroini niyopirotziri. Impoña jiyoyitairi inkaati niyotakaayitairi naaka. ²⁸ Aririka piñihiro pimakoshiriwaiti, piñihiro oitya pimpakoowaityaari, pimpokashitaina naaka, pinkamantainawo, aritaki nimakoryaakaayitaimi. ²⁹ Iiro pimanintziro pimpakoowaityaari, naakataki ompiratzimiri pantiro. Tzimatsi niyotaimiri, tii nowatsimaashiriwaitantzi naaka, tsinampashiri ninatzi. Ari piñihiro nimakoryaashiritakagaimi. ³⁰ Tima okaatzi nompiratantziri naaka, tii opomirintsipirota”.

12

Ikinkithatakotziro Jesús kitiiyyiri jimakoryaantaitari

(Mr. 2.23-28; Lc. 6.1-5)

¹ Okanta kitiiyyiri jimakoryaantaitari, ikinanaki Jesús pankirintsimashiki. Tima itajyaiyatziini jiyotaani, joyiikitanaki okithoki pankirintsi joyaari. ² Jiñaakiri Fariseo-paini, ikantanakiri Jesús: “Paminiri piyotaani. Jiroka kitiiyyiri jimakoryaantaitari inatzi, tii oshinitaantsitzi joyiikiwaiti”. ³ Jakanakiri Jesús ikantanakiri: “¿Tiima piñaanatakotziri ikantakota David-ni, aantawitakariri itajyi itsipayitakariri ikaataiyini? ⁴ Ityaaki tasorintsipankoki, jowakawo tasorintsitanta, jatyootakiri itsipayitakariri. Tii oshinitaantsiwita, apa jowapiintawo Ompiratasorintsitaari. ⁵ Josankinawiitaka iijatzi pairani Ikantakaantaitani, okantzi: ‘Iiro pantawaitantawo kitiiyyiri jimakoryaantaitari’.

Iro kantzimaitacha jiyaatapiintzi Ompirata-sorintsitaari kitiiyyiriki jimakoryaantaitari tasorintsipankoki, jantawaitapiintzi. Tikaatsi kiiyyirini. ⁶ Nokantzi naaka, iinitatsi jaka impinkathapiroitiri, iri anairori tasorintsipanko. ⁷ Iro josankinaitantakari pairani, kantatsiri: Tii nokowi pamayitaina pipira pintayinari, Iro nokowapirotaki pitakotaiyaari piyyininka. Iro pinkimathatirimi iiroka jiroka, iiro pikiiyyimawaitziri jirikapaini, tima tii ikaaripiroshiritzi. ⁸ Jirika Itomi Atziri ipinkatharipirotsi irirori, janairo kitiiyyiri jimakoryaantaitari”.

Atziri kisowakori
(Mr. 3.1-6; Lc. 6.6-11)

⁹ Ipoña jawijanai Jesús, ityaapai japatotapiintaita. ¹⁰ Ari isaikakiri kisowakotatsiri. Ikanta Fariseo-paini, josampitakiri Jesús, ikantziri: “¿Kamiithatatsima poshinchiiiri kisowakori kitiiyyiri jimakoryaantaitari?” Iro josampitantariri inkini inkantakotiri. ¹¹ Ipoña jakanakiri irirori, ikantanakiri: “Tii paminashitari poiyyati aririka jotitya omoonaki kitiiyyiri jimakoryaantaitari, pitakotari, pinoshikiri. ¹² Iri jitakopiroita atziri, janairi oijya. Tima tii okaaripiroshiritakaantzi anishironkatanti kitiiyyiriki jimakoryaantaitari”. ¹³ Jiñaanatanakiri kisowakori, ikantziri: “Pinthaaryaawakotai”. Matanaka atziri, akotsitanai, okimitanaawo pashini jako. ¹⁴ Ari ikisaiyanakani Fariseo-paini. Jataiyakini, ikinkithawaitaiyini, ikantzi: “¿Tsika ankantakirika Jesús, ampiyakaantyaariri?”

Josankinatakoitsitakari pairani Jesús

¹⁵ Ikanta Jesús, yotaki ikowaitatzi intsitokaitiri, irootaki jawijantanaari. Ari joyaatanakiri oiyiki atziri, joshinchaaki oiyiki mantsiyari.

¹⁶ Ikantayiwitakari: “Iiro pikinkithatakotana”.

¹⁷ Ari imonkaatari josankinatakaayitakiriri pairani Kamantantaniri Isaías-ni, ikantzi:

¹⁸ Jirika nompiratani, iriitaki niyoyaakiri.

Nitakotani jinatzi, iri oimoshirinkanari.

Kiso jowiri Tasorintsinkantsi,

Ikinkithatakagairi kaari ajyininkata, ikamantairi tyaaryootatsiri.

¹⁹ Iiro ishinchinkawintawaita apanirowni irirori, Iiro ikimaitziri inchiraachiraati inkinkithatakotya,

²⁰ Iiro jimapirotziro irirori isataapirotiro sonkari sataawitainchari,

Iiro joitsiwakiri paampariminki kapichiwitainchari ipaampataki,

Irojatziri inkitsirinkantaiyaawori jiñaitairo tyaaryootatsiri.*

²¹ Iriitaki joyaakoniintairi kaari ajyininkata impairyagairi iwairo.

Ookimotziriri Tasorintsinkantsi

(Mr. 3.20-30; Lc. 11.14-23)

²² Ipoña jamaitakiniri Jesús piyarishiritatsiri, ikamampotaakitakaakiri, imasontzipaantitakaakiri iijatziri. Joshinchaawakiri, aminanai

* **12:20** Ojyakaawintachari sonkari ipoña paampariminki tsiwakimataintsiri, iriitaki atziriiti kimisantawitachari kapichiini, ashironkaashiriyitachari, mantsiyashiriyitatsiri, shipitashiriyitatsiri, tima aritaki inishironkaitairi Jesús jirikaiti, iiro ishinitziri jashironkaayitaiya, aña aawiyaashiri inkantakaayitaiyaari, joshiripiroyitaiya.

kamiitha, ñaawaitanai iijatzi. ²³ Iyokitzi ikantanaka maawoni atziri, ikantaiyanakini: “¿Iriima jirika charinitariri David-ni?” ²⁴ Ikanta ikimaiyakini Fariseo, ikantaiyanakini irirori: “Jirika atziri joshinchaatziiri ashitariri piyari iitachari Beelzebú, irootaki jowawijaakotantariri ikaatzi ipiyarishiritaiyini”. ²⁵ Jiyotakotzimaitakari Jesús ikinkishiritakari, ikantanakiri: “Aririka jantaminthatawakaiya atziri ipinkathariwintaitziri, ari jiñaakiro jowapintawakaiya. Iijatzi okimita aririka jantaminthatawakaayitaiya inampiki atziri, ari jiñaakiro jookawintawakaiya inampiki. Aririka jantaminthatawakaiya atziri ikaatzi isaikapankotawakaa, ari jiñaakiro jookawintawakaiya ipankoki. ²⁶ Ari inkantyaari iijatzi piyari aririkami jantaminthatawaiya. ¿Iiroma ithonka aririka jookawintawakaanatya? ²⁷ Iriirikami kamaari Beelzebú oshinchiinani naaka, ¿irijatzima kamaari oshinchiiriri piyotaaniyitari iiroka jowawijaakotantariri kaaganiritatsiri? Aririka okanta pikinkithatakotatziiri piyotaani, ari inkisantakimiro okaatzi pikantakiri. ²⁸ Tima Tasorintsinkantsi poñaachari Pawaki oshinchaanari naaka nowawijaakotantariri piyarishiritatsiri. Irijatzi Pawa omapokakimiri iiroka ipinkathariwintantzi. ²⁹ Aririka inkowaiti inkoshiitiri shintsitatsiri kamiitha atziri, ontzimatyii jitaitawatyaari joojoitiri, onkantya iiro ikisakowintantawo jashiwitari aririka jayitsiitiri. ³⁰ Tima ikaatzi kaari aapatziyanari naaka, iriitaki kisaniintanari. Inkaati kaari imitakotinani joyiipatakotina,

japaatakotatyaana. ³¹ Iro kantzimaitacha nokantzi naaka: Kantatsi impiyakotairi Pawa inkaati kaaripiroshiriwitachani, ari inkimitagairi ñaawaiwitawori kaaripirori ñaantsi. Iriima ookimotakirini Tasorintsinkantsi, iiro ipiyakoitairi. ³² Ari okimitsitari iijatzi: Kantatsi impiyakotairi Pawa ookimowityaarini Itomi Atziri, iriima inkaati kijyimatakirini Tasorintsinkantsi, iiro ipiyakoitairi. ³³ Okimiwaitakawo aririka ñaitiro kamiithari chochoki, jiyotaitzi kamiithari inatzi owaato tsika opoñaaka chochoki. Ari okimitari iijatzi aririka ñaitiro chochoki piyantatsiri, jiyotaitzi kaaripirori onatzi owaato tsika opoñaaka iroori. ³⁴ Pikimitakari maanki, kaaripiroshiri pikantaiyakani. Tikaatsi pinkinakairo piñaawaitiro kamiithari, tii opantawo pikinkishiritari, irootaki okaaripirotantakari piñaawaiyitziri. ³⁵ Apaani kamiithashiriri ikinkishiritawo kamiithari, irootaki okamiithatantari jantayitziri. Iriima kaaripiroshiritatsiri tii ikinkishiritapiintawo kamiithari, irootaki okaaripirotantari jantayitziri. ³⁶ Irootaki nokantantari naaka, aritaki jaminakoyiitairo paata okaatzi kaaripirori ñaaniyitari. ³⁷ Kamiitharika okaatzi piñaaniyitari, ari jaapatziyaitaimi. Irooma tiirika okamiithatzi, inkantayitaimi: ‘Kaaripiroshiri pinatzi, ojiyiki pinkimaatsitaiya’ ”.

Ikowawita kaaripiroshiriri intasonkawintanta-iti
(Lc. 11.29-32)

³⁸ Ipoña jakanaki Fariseo-paini itsipatakari Yotzinkariiti ikantanaki: “Yotaanarí, nokowi noñiimi pintasonkawintanti”. ³⁹ Ari jakanaki Jesús ikantzi: “Kaaripiroshiriri pinaiyini iiroka, pithainkani powakiri Pawa, pikowaiyini piñiina nontasonkawintanti. Iiromaita noñaayimiro, apa piñiuro kimityaawoni awijyimotakiriri pairani Jonás, ⁴⁰ iniyantakariri kimitariri antari omani, tima mawa kitiiyyiri isaikaki imotziki. Ari inkimityaari iijatzí Itomi Atziri inkitawitapaintya mawa kitiiyyiri kipatsiki. ⁴¹ Paata aririka jaminakoyiitairo okaatzí jantayíitziri, ari jiyakowintaimi Nínive-jatzí, tima ikimisantairi pairani Jonás jowajyaantanairo ikaaripiroshiriwitaiani. Jirika saikimotakimiri iiroka janairi Jonás. ⁴² Paata aririka jaminakoyiitairo okaatzí jantayíitziri, ari iyakowintaimi tsinani pinkatharitatsiri pairani nampitsiki Sabá, tima opokashitakiri yotaniri pinkathari Salomón, okimisantairi. Jirika saikimotakimiri iiroka janairi Salomón”.

Ipiyashitanta piyari
(Lc. 11.24-26)

⁴³ “Okimiwaitakawo isaikashiritantyaarimi piyari apaani atziri, ipankotsititakawomi jañaantari. Aririka jookawiityaari, awijakowitaa atziri isaikantakari piyari. Ikinawaiwita otzishimashiki, iiro iñi tsika isaiki. ⁴⁴ Impoñaatya inkantashiritai piyari: ‘Nompiyai nopankoki tsika nopoñaaka’. Piyaa piyari, iñaapairi atziri kamiitha opishitaka jañaantari, owaniinka okantaka. ⁴⁵ Impoña jiyaatashitakiri mapirotzirori

ipiyaritz, inkantakiri: ‘Thami aati nopankoki, pintsipatina ampinkathariti’. Jamaki inkaati 7. Ari jashironkaapirotaiya jirika atziri, iiro ikimitaa jashironkaawita pairani kapichiini. Ari pinkimitaiyaari iirokaiti”.

*Ikinkithatakotziro Jesús inaanati ipoña iririntzi
(Mr. 3.31-35; Lc. 8.19-21)*

⁴⁶ Iikiro ikinkithatakaatziiri Jesús apatow-intakariri, ariitapaaka inaanati otsipatakari iririntzipaini, okatziyapaaka jikokiroki, okaimakaantapaakiri. ⁴⁷ Ikantawiitakari: “Ari ariita pinaanati otsipatakari pirintzipaini, okowi oñiimi”. ⁴⁸ Ari jakanaki ikantzi: “¿Tsika otzimikama pikinkishiritaiyarini iro nonaanatitari, iri nirintzitari?” ⁴⁹ Jookotanakiri ikaatzi jiyotaapiintakiri, ikantzi: “Jirikapaini iriitaki nokimitakaantairi nirintzi, irootaki nokimitakaantairi iijatzi nonaanati. ⁵⁰ Tima maawoni antanairori ikowiri Ashitairi Inkitijatzi, iriitaki nirintzitaari, irootaki notsirotaari, irootaki nonaanatitaari”.

13

*Jojoyakaawintziri Jesús pankiwairintzi
(Mr. 4.1-9; Lc. 8.4-8)*

¹ Ipoña ishitowanai Jesús pankotsiki, jatanai inkaarithapiyaaki. Ari isaikapaaki. ² Ipiyowintapaari iijatzi ojiyiki atziri. Iñaaki othataka pitotsi, otitapaaka, saikapaaki. Katziyaiyakani atziri irirori inkaarithapiyaaki. ³ Jojoyakaawintatziiniri okaatzi ikinkithatakairiri, ikantzi: “Tzimatsi pankiwairintzi jatatsiri

impankiti. ⁴ Ikanta jookakitakiro iwankiri, tzimatsi ookakitapainchari aatsiki, ipokapaaki tsimiri, jowapaakawo. ⁵ Tzimatsi pashini ookakitapainchari omapipookitzi, ari ojoyookawitanakari thaankipiroini. Tii otontapathatatzi kipatsi, ⁶ sampiyashitanaki pankirintsi ishintsitapaaki ooryaatsiri, tii otyaapirotzi oparitha inthomainta. ⁷ Tzimatsi pashini ookakitapainchari kitochiimashiki, anaanakiro kitochii ojoyookanaki, kamanaki pankirintsi. ⁸ Irooma pashini ookakitapainchari okamiithapathatzi kipatsi, saankana ojoyookanaki, kithokitanaki maawoni. Tzimayitanai okithoki apaanipaini okaatzi jyookapaintsiri. Apaani jyookapaintsiri kithokipirotanaki, pashini oiyiki piyokiniintanaki, pashini iipiyokiini okithokitanaki.* ⁹ Kowatsiri inkimathatiro, jowakimpitaya inkimisanti”.

*¿litama joiyakaawintantawori Jesús?
(Mr. 4.10-12; Lc. 8.9-10)*

¹⁰ Ipoña josampitakiri jiyotaani, ikantziri: “¿Oitama poiyakaawintziri pikinkithatakairi atziripaini?” ¹¹ Jakanaki Jesús, ikantzi: “Ishinitaitzimiro iirokaiti piyotairo tsika ikanta ipinkathariwintantai Inkitiijatzi, iriima jirikaiti tii ishinitaitziniri irirori. ¹² Iitarika otzimimotakiri, ari ontzimimopirotairei oiyiki. Iriima kaari otzimimotzi, iikiro

* **13:8** Kantakotachari jaka “okaatzi jyookapaintsiri”, kimitaka okaatzi 100 okithoki, pashini okaatzi 60 okithoki, pashini okaatzi 30 okithoki.

iñaatyiiro iiro otzimimopirotaiiri.[†] ¹³ Irootaki nojyakaawintantawori jiroka, onkantawitya jamini jirikaiti, kamampotaaki inkantya. Ari inkimawityaawo, matakimpita inkantayitya.

¹⁴ Iriitaki ikinkithatakotakiri pairani Isaías-ni, ikantaki:

Pinkimawitya, matakimpita pinkantya.

Paminawitya, kamampotaaki pinkantya.

¹⁵ Tima kisoshiri ikantaka jirikaiti.

Ashikimpita ikantaka.

Kamampotaaki ikantaka iijatzi.

Irootaki kaari iñaantaawo,

Kaari ikimanta,

Kaari ikinkishiritanta.

Tii ikimisantzi, iiro nowawijaakotairi.

¹⁶ Irooma iiroka kimoshiri pinkantya, tima piñagairo, pikimayitairo iijatzi. ¹⁷ Iro

ikowawitakari pairani Kamantantaniriiti iijatzi kamiithashiriri, iñiiromi okaatzi piñaakiri iirokaiti.

Ikowawitaka inkimiromi pikimakiri iiroka. Tima tii iñaatyina, tii ikimaiyanani iijatzi. Imapiro”.

Ikinkithatakotziro Jesús joyyakaawintziri pankiwairintzi

(Mr. 4.13-20; Lc. 8.11-15)

¹⁸ “Pinkimi nonkinkithatakotimiro okaatzi nojyakaawintakiri pankiwairintzi. ¹⁹ Tzimatsi kimirori nokinkithatakotziro impinkathariwintantai Pawa, tiimaita ikimathatziro. Ikanta

[†] **13:12** Okaatzi kinkithatakotachari jaka, jiroka okantakota: Kapichiinirika pinkimisantawakiro nokantakimiri, kapichiini piyotairo. Irooma pinkimisantapirotawakirika, oiyiki piyotawakiri, iikiro niyotakaapirotanakityiimiro.

ipokaki owaaripiroshiritantaniri jowajyaan-takaapaakiri ikimisantawitanaa. Iriitaki kimitakawori pankirintsi ookakitapainchari aatsiki. ²⁰ Tzimatsi iijatzi thaamintawori noñaani, ikimisantzi thaankiini. Iri kimitakawori pankirintsi ookakitapainchari omapipookitzi. ²¹ Tii jiyotakopirotziro ñaantsi, tii ikisashitawo ikimaatsiwintanakawo ikimisantzi, jowajyaan-tanakiro. Ikimitakawo pankirintzi sampishitaintsiri tii otyaapirotzi oparitha inthomainta kipatsiki. ²² Tzimatsi iijatzi kimawitawori noñaani, iro kantzimaitacha inintawaitziro inthaamintawaitya, ikinkithashiritakotziro jajyaagawo, irootaki ipiyakotantakawori noñaani, tii ikimisantzi. Ikimitakawo pankirintsi ookakitapainchari kitochiimashiki, kaari kithokitatsini. ²³ Tzimatsi pashini kimirori noñaani, ikimisantanakiro. Ityaaryoowintanairo. Iri ogyakawori pankirintsi jyookapaintsiri okamiithatzi kipatsi, ogyikipirotanaki okithoki, pashini ogyiki piyokiniintanaki, pashini iipiyokiini okithokitanaki”.†

Ikinkithatakotziri Jesús pankitzirori trigo

²⁴ Ipoña japiitakiro Jesús jojyakaawintziniri, ikantzi: “Jiroka ogyari iijatzi ipinkathariwintantai Inkitijatzi, ogyari atziri pankitzirori kamiithakiri trigo. ²⁵ Okanta tsiniripaiti imagaiyini jatziritipaini iijatzi irirori, pokaki kisaniintziriri jamaki trigo-niro, ipankitakiro itsipataakiro trigo-pirori, piyanaka. ²⁶ Opoña ogyookanaki trigo-pirori, kithokitanaki. Ari okimitsitakari

† 13:23 Paminiro kantakotachari janta versículo 13.8.

iijatzi trigo-niro itsipataakirori. ²⁷ Ikanta jiyotaitakiro, jiyaatashiitakiri ashitawori, ikantaitakiri: “Tii opantawo trigo apankitakiri powaniki, ¿iitama otsipatantawori ojoyookaki trigo-niro?” ²⁸ Ikantanaki ashitawori jowani: “Iri pankitakirori kisaniintanari”. Ikantzi jatziriti: “¿Pikowima nonthokayitairo trigo-niro?” ²⁹ Jakanaki, ikantzi: “Iro, aamaashitya, ari pinthokakotakiro trigo-pirori. ³⁰ Ari onkantawatyaata ontsipatyaawo ojoyooki, irojatzi osampatantyaari trigo-pirori. Aripaiti nonkantimiri: Pinthatzinkiro trigo-niro, pintayiro. Poyiikitairo trigo-pirori, powayitairo”.

Jojoyakaawintaitziro okithoki oryaanikitatsiri
(Mr. 4.30-32; Lc. 13.18-19)

³¹ Ipoña japiitakiro Jesús jojoyakaawintakiniri, ikantzi: “Jiroka oiyari iijatzi ipinkathariwintantai Inkitijatzi, okimiwaitakari pankitziro oryaanikitatsiri okithoki pankirintsi.” ³² Oryaani okantawita okithotyaaniki, iro kantzimaitacha aririka ojoyookanaki, anairo pashini pankirintsi, antawo ontiwayitanaki ari iminkoshityaawo tsimiripaini otsimankatapishitaki”.

Jojoyakaawintaitziro shiniyakairori tanta
(Lc. 13.20-21)

³³ Jiroka pashini jojoyakaawintakiri Jesús, ikantzi: “Aririka ipinkathariwintantai Inkitijatzi, ojoyakotawo tsinani witsikirori tanta. Aakiro

§ 13:31 Iro ikantakoitzi jaka okithoki oryaanikitatsiri pankirintsi, iitachari mostaza, jyoookatsiri inampiki pashini atziri.

trigo-pani, otsipataakiro shiniyakairori. Aritaki oñaaki oshiniyi otantanipathati”.

*Oita joyyakaawintantawori Jesús
ikinkithatakoyitziri*

(Mr 4.33-34)

³⁴ Ari ikantapiintatya Jesús joyyakaawintziro okaatzi jiyotaantziri. maawoni joyyakaawintakiro. ³⁵ Ari imonkaataakari ikinkithatakotakiri pairani Kamantantaniri ikinkithatakotziro ikantakiri Pawa:

Nojoyyakaawintatyiniri atziriiti onkaati
nonkinkithatakotiniriri.

Nooñaawontainiri kaari jiyowita pairani owakiraa
iwitsikantakari kipatsi irojatziri iroñaaka.

Joñaagantziro Jesús kimitawori trigo-niro

³⁶ Ipoña jawijanaí Jesús, jookanairi apatowintakariri, jatanaki pankotsiki. Ari josampitakiri jiyotaani, ikantziri: “Piyotainawo okaatzi pojyakaawintakiri. ¿litama ojoyyakaawintachari trigo-niro itsipatagaitakirori trigo-pirori?”

³⁷ Ikantzi Jesús: “Jirika Itomi Atziri iriitaki kimitakariri ashitawori jowani ipankiitakiro trigo-pirori. ³⁸ Jiroka owaantsi irootaki ojoyyakaawintawori kipatsi asaikantayitari. Jiroka trigo-pirori iri ojoyyakaawintacha ipinkathariwintairi Pawa. Irooma trigo-niro iri ojoyyakaawintziri ikaatzi jashitaari Kaaripirori.

³⁹ Jirika kisaniintantatsiri pankitakirori trigo-niro iri ojoyyakaawintacha kamaari. Kimityaawoni joyiipataitziro okithoki trigo, ojoyyakaawinta aririka onthonkaiya paata kipatsi. Jirikapaini oyiipayitakirori okithoki iri ojoyyakaawintacha

maninkariti. ⁴⁰ Pikimaki, japatotakaantaitakiro trigo-niro, itagaitakiro. Iro oiyakaawintacha aririka onthonkaiya paata kipatsi. ⁴¹ Jirika Itomi Atziri jotyaantakiri maninkariiti, japatotairi kaaripiroshiritatsiri, tima tii ikowi intsipataiyaari ikaatziki kimsantakiriri. ⁴² Impoña intagairi kaaripiroshiriri, ari jiraawaityaari jatsikaikiwaitya inkimaatsiwaitaiya. ⁴³ Iriima kamiithashiritaintsiri, shipakiryaa inkantaiya inkimitaiyaari ooryaatsiri. Isaikimotairi Ashitairi tsika ipinkathariwintantzi irirori. Powakimpitatyaaowo”.

Ikinkithatakotziri Jesús manachari kiriiki

⁴⁴ Ipoña ikantaki iijatzi Jesús: “Jiroka pashini noiyakaawintimiri. Tzimatsi oiyiki kiriiki jimanaitziri owaantsiki. Ikanta apaani atziri iñaakiri, tii okantzi jaanakiri, iijatzi imananaari, tikaatsi inkamanti, ikantashiritanaki irirori: ‘Ontzimatyii namanantiro jiroka kipatsi, ari onkantya nashitanyaariri ikaatziki tzimatsiri janta’. Ipoña ipimantakiro okaatziki tzimomowitariri, jamanantakiro kipatsi. Kimoshiri ikantaka, tima jamanantakotakiri oiyiki kiriiki. Ari okimitari iijatzi ipinkathariwintantzi Inkitijatzi”.

Ikinkithatakotziro Jesús poriryaari pinapirotachari

⁴⁵ Ikantzi iijatzi Jesús: “Aririka impinkathariwintantzi Inkitijatzi, ikimitari

apaani atziri kowatsini jamananti poriryaari.*
⁴⁶ Iñaaki poriryaari, ikowapirotaki jayiri. Ipiyanaa inampiki, ipimantapaakiro okaatzi tzimimotziriri, jamanantakiro poriryaari”.

Ikinkithatakotziro Jesús shiryaamintotsi

⁴⁷ Ikantaki iijatzi Jesús: “Aririka im-pinkathariwintantai Inkitijatzi, ikimitari apaani shiryaawairintzi. Jaaki oiyiki nashiyitachari shima. ⁴⁸ Ipoña inoshikakotakiri othapiyaaki, jiyoshiiyitakiri kamiithatatsiri. Ikaatzi kaari kamiithatatsini, jookayitakiri. ⁴⁹ Ari onkimitaiyaari paata aririka onthonkaiya kipatsi. Impokaki maninkariiti, jiyoshiitairi kamiithashiriri, iijatzi kaaripiroshiriri. ⁵⁰ Impoña intagaitairi kaaripiroshiriri, ari jiraawaitaiyaari, jatsikaikiwaitya inkimaatsitaiya”.

Ikinkithatakotziro Jesús owakiraari ajyaagawontsi iijatzi paijatori

⁵¹ Ari ikantzi Jesús: “¿Pikimathatakiroma okaatzi nokantakiri?” Ikantaiyini jiyotaani: “Nokimathatakiro”. ⁵² Ipoña ikantanaki Jesús: “Nojyakaawintiri iwaapatiitairi, tzimatsiri jajyaagawo pinayitachari. Jaapiintziro paijatori, jaapiintziro iijatzi owakiraari jajyaagawo. Aritaki inkimitaiyaari iijatzi yotzinkariiti aririka impinkathariwintairi Inkitijatzi, jiyotaantairo itawori pairani, jiyotaantairo iijatzi owakiraataatsiri”.

* **13:45** Iro ikantakoitzi jaka poriryaari, okaayitzi poriryaayitatsiri kimitawori mapi jiitaitziri “perla”, owanaa inintaitziro. Iro kantzimaitacha oiyiki owinawo.

Ipiyaa Jesús Nazaret-ki

(Mr. 6.1-6; Lc. 4.16-30)

⁵³ Ithonkakiro Jesús joiyakaawintakiro okaatzi ikinkithatakotakiri, ari jiyaatanai. ⁵⁴ Ikinanai inampiki. Jiyotaantayitapai japatotapiintaita. Iyokitzi jowiri ikaatzi kimiriri, ikantaiyini: “¿Litama matakaakiriri jirika jiyotanitantari, itasonkawintantzi iijatziz? ⁵⁵ ¿Kaarima jirika itomi kimitapiintzirori inchakota, otomintari María? ¿Kaarima iririntzipaini jirika: Jacobo, José, Simón, iijatziz Judas?† ⁵⁶ ¿Tiima ari akaatzi iritsiropaini anampitawo jaka, iitama pinkatharitakaakiriri?” ⁵⁷ Owanaa ithainkaitakiri, ikisaniintaitanakiri. Iro ikantantanakari Jesús: “Jashi jowiro Kamantantaniri ikimisantaitziri pashiniki nampitsi, irooma inampiki irirori, tii ikimisantaitziri”. ⁵⁸ Owanaa ithainkimataitakiri Jesús inampiki, irootaki kaari itasonkawintanta.

14

Ikamantakari Juan owiinkaatananiri

(Mr. 6.14-29; Lc. 3.19-20; 9.7-9)

¹ Ikanta pinkathari Herodes iitachari Tetrarca, ikimakotakiri Jesús. ² Ikantziri jimpiratani: “Jirika Jesús iriitaki Juan owiinkaatananiri. Iri añagaatsiri, piñiiri otzimi ishintsinka”. ³ Tima iri Herodes aakaantakiriri Juan, joojotakaantakiri, jomontyaakaantakiri. Iro kantakaantakirori iinawitari iririntzi Felipe iitachari Herodías. ⁴ Tima ikaminaawitatyaari Juan jirika Herodes, ikantawitari: “Tii

† 13:55 Jacobo, irijatzi jiitaitziri Santiago.

okantzi paapithatantiro”. ⁵ Ari ikowawitaka intsitokakaaantirimi, Iro kantzimaitacha ojiyiki ipinkathatakiri Juan, jiyotaiyini Kamantantaniri jinatzi. Ithaawantanakari Herodes atziri, ikantashiritzi: “Aririka nontsitokaantakiri, ari inkisaniintaitakina”. ⁶ Okanta imonkaataka kiti-ijyiri joimoshirinkawitawo itzimantari Herodes. Ipiyotaiyakani iyyininka, joimoshirinkaiyirini. Ari opokapaaki ishinto Herodías, amajyiitapaaki. Ojiyiki okamiithatzimotakiri Herodes. ⁷ Ikantakiro: “Tzimatsirika oitya pinkamitinari, ari nompakimiro. Imapiro, jiyotzi Pawa iiro namatawitzimi”. ⁸ Ipoña okantziro onaanati: “Pinkantiri inthatzinkakaaantiri Juan”. Iro okantantakariri: “Nokowi pamakotakinawo iito Juan samantaki”. ⁹ Ari jowashiritanakari Herodes, tii ikowawita. Iro kantzimaitacha ikimaiyakirini iyyininka ikantakirori inkaanki. ¹⁰ Irootaki ikantantakari inthatzinkaitiri Juan. ¹¹ Jamaitakiro iito, ipakoitakiro aanakiniro onaanati. ¹² Ikanta ipokaiyapaakini jiyotaani Juan, ikitatairi. Ari jiyaatashitanakiri Jesús, ikamantakiri.

Jowakaari Jesús 5000 atziri

(Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)

¹³ Ikanta ikimaki Jesús kamaki Juan, otitanaka pitotsiki jiyaatiro otzishimashiki. Iro kantzimaitacha ikimakoitakiri tsika jiyaati, shiyaiyanakani ikinaitaki aatsiki, joyaatanakiri. ¹⁴ Iro jaatakotapaakityaami Jesús, iñaapaatzi ojiyiki piyowintakariri. Jitakoshiritapaakari, joshinchaaki ojiyiki mantsiyatatsiri. ¹⁵ Okanta otsiniriityaanaki, ikantzi jiyotaani Jesús:

“Asaikatzi otzishimashiki, aritaki tsiniriityaaki. Pimpakairo pikinkithatzi, jiyaataita atziri nampitsiki jowapaiya”. ¹⁶ Jakanakiri, ikantziri: “¿Iita jatsipitanyaaawori jiyaayitai? Pimpiri iiroka jowanawo”. ¹⁷ Ikantanaki jiyotaani: “Tikaatsi nompiri naaka. Apa otzimi okaatzi 5 tanta ipoña apiti shima”. ¹⁸ Ikantzi Jesús: “Pamakinari jaka”. ¹⁹ Ikantakiri maawoni atziri: “Pisaikaiyini”. Saikaiyanakini atziriiti. Ipoña jaakiro tanta, iijatzi shima, aminanaki jinoki inkitiki, jamananaka, ikantzi: “Paasoonki Ashitanarí, iirokataki pakinawori jiroka noyaari”. Ipoña ipitharyaakiro, ipakiri jiyotaani, jowawijaakiniri irirori atziripaini apatotainchari. ²⁰ Ari ikaatzi jowaiyakani maawoni, kimaniintaiyakani. Ipoña japatotairo tzimagaantapaintsiri, jotiyitairo kantziriki, okaatzi 12 jaikitaatsiri. ²¹ Kimitaka ikaatzi 5000 shirampariiti owainchari. Tzimitacha tsinani iijatzi iintsipaini owainchari.

Janiitantawo Jesús inkaari
(Mr. 6.45-52; Jn. 6.15-21)

²² Ipoña ikantairi Jesús jiyotaani: “Thami pitaiyaawo pimontyagai intatsikirona”. Ikantakiri iijatzi piyowintakariri: “Kantatsi piyaayitai”. ²³ Iro ikinantanakari irirori tonkaariki, jamañaari Ashitariri. Okanta otsiniritanaki, saikaki apaniroini Jesús janta. ²⁴ Jiwiyaakotaiyaani jiyotaani niyantyaaniki, antawo otamaryaani inkaari, oipiyapiyakotakiri tampiya. ²⁵ Okanta okitiiyitzimataki, pokai

Jesús janiitantaawo inkaari.* ²⁶ Tii jiyotawairi, ithaawantawaari jiyotaani, ikaimaiyanakini: “¡Aatsikitaki shiritsiwí!” ²⁷ Iñaanatapairi irirori, ikantziri: “Naaka pokaatsi, tontashiri pinkantya iiro pithaawawaitzi”. ²⁸ Ari ikantanaki Pedro: “Irokama Nowinkatharítí, pinintakainawo naniitantyaawo naaka inkaari”. ²⁹ Ikantzi Jesús: “Pimpokanaki”. Aniiwitanaka Pedro inkaariki jiyaatashitanakiri isaikaki. ³⁰ Iro kantzimaitacha ikinkishiritanakiro Pedro antawo otamaryaani inkaari, ithaawanaki, iro itsitsiyantanakari, ikaimanaki: “Pinkatharí paawaina”. ³¹ Jakotashitanakiri Jesús, jaawairi. Ipoña ikantziri: “Kapichimachiini pikimisantakina. ¿litama pikisoshiritantari?” ³² Ikanta jotitapaa pitotsiki, awijainkatanaki tampiya. ³³ Antawoiti ipinkathatanakiri jiyotaani, ikantanakiri: “Imapirotatya irokataki Itomi Pawa”.

Joshinchaantaki Jesús Genesaret-ki
(Mr: 6.53-56)

³⁴ Ikanta jariitaiyakani intatsikironta nampitsiki Genesaret. ³⁵ Iro jaatakotapaak-ityaami Jesús, jiyotaitawakiri. Ikamantaitakiri maawoni nampitawori janta, jamayitapaakiri

* **14:25** Kantakotachari jaka: “Iro okitiijyitzimataki”, irootaki ojjawori jamitari owayiriiti jaamaakowinta tsiniripaiti, iiro inkakiwaitanta apaani owayiri maawoni tsiniri, ontzimatyii intzimi 4 owayiri aamaakowintachani. Apaani jitanatyaawo owakiraa ontsiniriityaanaki, pashini tikira oniyankiityiimati, pashini oniyankiitipirotopaaki, pashini iro onkitiijyitzimataki. Ikantakoitziri jaka, “okitiijyitzimataki, pokai Jesús” iriira kimitakariri 4-tapaintsiri owayiri kitiiyyitakotatsiri jaamaakowintanta.

mantsiyayitatsiri. ³⁶ Ikantaitakiri Jesús: “Pishinitiri mantsiyari jotirostawakiro kapichiini piithaari, ishintsitantaiaari”. Ari okantzimaitaka, ikaatzi otirotsitakiriri iithaari, shintsiyitai.

15

Owaaripiroshiritziriri atziri

(Mr. 7.1-23)

¹ Ari ipokaiyakini Fariseo itsipatakari Yotzinkariiti. Ipoñaayitaka nampitsiki Jerusalén. Ikantapaakiri Jesús: ² “Judá-mirinka anaiyini. Iro amitaiyarini akiwaakota tikira owanatyaata, ari okanta jiyotaakairi pairani achariniiti. ¿litama kaari jimatantawo piyotaani? Tii ikiwiro jako jowapiintaiyani”. ³ Jakanaki Jesús, ikantzi: “Irojatzi paakowintawo jiyotaayitairi pairani achariniiti, tiimaita pantziro jiyotaayitairi Pawa.

⁴ Jiroka ikantziri Pawa:

Pimpinkathatiri ashitzimiri.

Ikantaki iijatzi:

Ontzimatyii jowamaitiri kijyimatziriri ashitariri.

⁵ Iro kantzimaitacha pikantapiintaki iiroka: ‘Kamiithatatsi ankantiri ashiyitairi: “Noka-jyaakairi Pawa maawoni noiriikiti, iiro okantzi nonishironkatimi”.’ ⁶ Piyotaantashitakawo jamitaitari pairani, tii piyotaantziro ikowiri Pawa. Irootaki kaari jitakotantari ajyininka ashitariri.

⁷ Thiyyinkari pinaiyini. Iiroka ikinkithatakotaki pairani Isaías, ikantaki:

⁸ Ipinkathawaantiwitashitana atziripaini.

Tiimaita inkinkishiritakotaina kamiitha.

⁹ Aminaashiwaita jotzirowashitana ipinkathawitana,

Jiyotaantashiwaitawo jamiyitari irirori”.

¹⁰ Ikaimakiri Jesús maawoni piyowintakariri, ikantziri: “Pinkimisantaiyini, pinkimathatantyaawori nonkinkithatakotiri:

¹¹ Ikaatzi owayitari tii jowaaripiroshiritantzi, irooma okaatzi añaawaiyitziri, iro matzirori owaaripiroshiritantzi”.

¹² Ipokashitapaakiri jiyotaani okaakiini, ikantapaakiri: “Tii inimotziri Fariseo-paini ikimakimi pikantaki”.

¹³ Ikantanaki Jesús: “Ashitanari Inkitijatzi, ari inthonkairo kaari ipankitzi irirori.

¹⁴ Piñaashityaari, tii jiyotaiyini irirori, joyyakari kaari aminatsiri. Ikimitakotakari ikathatawakaa kaari okichaatsini, tii jiyotzi tsika inkini, apitiroiti imparyai omoonaki”.

¹⁵ Ari ikantzi Pedro: “Poñaayinawo okaatzi pojyakaawintakiri”.

¹⁶ Ikantzi Jesús: “¿Tikiraama otzimimotzimi iiroka piyotani? ¹⁷ ¿Tiima piyotzi okaatzi owayitapiintari okini ajyitoki, impoña omishitowairo? ¹⁸ Irooma añaawaitiro

kaaripirori akinkishiriyitari, irootaki owaaripiroshiritantatsiri.

¹⁹ Tima ashiriki opoñaayita kaaripirori kinkishiritaantsi, tsitokaantsi, mayimpiritaantsi, kaari kinataantsi, koshitaantsi, thiiyakotaantsi, kijyimataantsi.

²⁰ Irootaki jiroka owaaripiroshiritantatsiri. Irooma iirorika akiwaakota ankowirika oya, tii owaaripiroshiritantzi”.

*Okimisantzi tsinani Canaán-jato
(Mr. 7.24-30)*

²¹ Ipoña ikinanaki Jesús nampitsiki iitachari Tiro irojatzi Sidón-ki. ²² Ari opokaki tsinani Canaán-jato, kaari Judá-mirinka iroori. Okantapaakiri: “Nowinkathariti, iiroka icharini pinkathari David-ni. Nokowi pinishironkataina oyyiki ashironkaawaitaka nishinto, opiyarishiritatzi”. ²³ Ari imairitaki Jesús, tii jakiro. Ipoña ikantaiyini jiyotaani: “Potyaantairo iyaataita, owanaa oñaashirinkakai”. ²⁴ Ikantanakiro Jesús: “Apa jotyaantakina Ashitanari nonishironkatairi nojyininka Israel-mirinkaiti, ikaatziki oyyakariri oijya ipiyaka”. ²⁵ Ari otzirowanaka tsinani, okantanakiri: “Pinkatharí, pinishironkataina naaka”. ²⁶ Ikantanakiro irirori: “Paata tsinani. Tima ikantaitaki pairani: ‘Tii aapithatziri jowanawo iintsiti ampiri otsitsi joyaawo’ ”.* ²⁷ Akanakiri iroori, okantziri: “Imapiro pikantakiri Pinkatharí. Iro kantzimaitacha, jowapiintamachiitawo otsitsi jowaryagaitziro owanawontsi otapinaki”. ²⁸ Jakanairo Jesús, ikantziro: “Tsinaní, imapiro pikimisantai iiroka. Irootaki nimatantyaawori pikowakotakinari”. Apathakiro awijakotanai ishinto.

Joshinchaaki Jesús oyyiki atziri

²⁹ Ipoña jawijaki Jesús ikinayitaki othapiyaaki inkaari Galilea. Irojatzi itonkaantanakari otzishiki, ari isaikapaakiri janta. ³⁰ Ari ipokashitakiri oyyiki atziri, jamayitakiri kantawaiyitachari imantsiyari: ithoriwaitatsiri,

* **15:26** Iri jojyakaawintaitzi Judá-mirinkaiti ikimitari iintsí. Iriima kaari Judá-mirinkatatsiri jojyari otsitsi.

kaari okichaatsiri, masontzipaantiri, pijaponthokiri, maawoni. Ithonkiri joshinchaayitairi. ³¹ Iyokitzi jowaitanakiri Jesús iñaitakiri jiñaawaitakagairi masontzipaantiri, janiitakaayitairi kisopookiri, ithoriwaitatsiri iijatzi, jaminakaayitairi kaari okichaatsi. Ikantaiyini atziriiiti: “Imapiro ikamiithataki Pawa, iriitaki pinkathariwintairiri Israel-mirinkaiti”.

*Jowakaari Jesús 4000 atziri
(Mr. 8.1-10)*

³² Ipoña Jesús japatotakiri jiyotaani, ikantakiri: “Owanaa nitakotakari atziriiiti, tima mawa kitiiyyiri isaikaiyakini jaka ikimisantana, tikaatsi jowaiya. Aririka jiyaatashitaiya, ari aakiri itajyi iirorika jowanaa”. ³³ Ikantaiyini jiyotaani: “Pamini, asaikatzi jaka otzishimashiki. ¿Tsikama ayika owakaiyaariri? Ojyiki ikaataiyini”. ³⁴ Ari josampitziri Jesús jiyotaani: “¿Tsikama okaatzi tanta tzimatsiri?” Ikantzi jiyotaani: “Tzimatsi okaatzi 7, tzimitacha iijatzi shimaaniki”. ³⁵ Ipoña ikantaitakiri ikaatzi piyotainchari: “Pisaikaiyini”. ³⁶ Jaakiro tanta itsipataakiri shimaaniki, ipaasoonkiwintakiri. Ipoña ipitoryaakiro tanta, ipayitakiri jiyotaani, jowawijaakiniri piyotainchari atziri. ³⁷ Owaiyakani maawoni, kimaniintaiyakani. Ipoña japatotairo tzimagaantapaintsiri, ijaikitai okaatzi 7 kantziri. ³⁸ Kimitaka ikaatzi 4000 shirampari owainchari. Tzimitacha tsinanipaini iijatzi iintsipaini owainchari. ³⁹ Ipoña ikantanai Jesús: “Ari owaiyakani, kantatsi piyaayitai”. Ari jotitanaa

Jesús pitotsiki, montyaakotanaki iipatsitiki Magdala-jatzi.

16

Ikowakoitziri Jesús intasonkawintanti

(Mr. 8.11-13; Lc. 12.54-56)

¹ Ari ipokaiyakini Fariseo itsipatakari Saduceo, ikowawitaiyani inkompitakaiyaarimi Jesús inkini jiyakowintirimi. Ikantawitapaakari: “Incha pintasonkawintanti niyotantyaari imapiro opoñaawo pitasorinka inkitiki”. ² Jakanaki Jesús ikantzi: “Pikantapiiintaiyini iiroka aririka piñiuro onkiraityai otsiniriityaanai: ‘Osaryaamanaatyí oñaatamani’”. ³ Irooma piñaamanairo minkori onkiraityai inkitiki, pikantzi: ‘Omparyaatyí inkani’. Piyotakowitawo inkiti, piyotakotziro iijatzi aririka omparyai inkani. Tii piyotzimaitawo piñaawitari jaka kipatsiki. ⁴ Tii pikamiithataiyini iiroka, thainka powakiri Pawa, irootaki pikowantaiyarini piñiina nontasonkawintanti, iromaita noñaayimiro. Apa piñiuro ojoyawoni awijyimotakiriri pairani Jonás”. Ari jiyaatanai Jesús.

Shiniyakaawori itantani Fariseo

(Mr. 8.14-21)

⁵ Ikanta jariitaka jiyotaani Jesús intatsikirona, tii jaanaki itantani, imaijantanakiro. ⁶ Ikantzi Jesús: “Paamaiyaawo shiniyakairori itantani Fariseo iijatzi jashi Saduceo-paini”. ⁷ Ari josampitawakaanaka jiyotaani, ikantawakaiyani: “¿Litama ikantantawori jiroka? ¿Irooma ikantantari tii amaki tanta?”

⁸ Yotaki Jesús ikantawakaari jiyotaani, ikantziri: “Tikira pikimisantapirotzi iirokaiti, irootaki pikantantari: ‘Tii amaki tanta’.” ⁹ ¿Tikiraama pikimathataiyironi? Chapinki otzimawita tanta okaatzi 5, nowakaayitaka 5000 shirampari. Poyiitairo tzimagaantapaintsiri. ¿Tsikama okaatzi kantziri poyiitairi? ¹⁰ Iijatzi okimita tzimatsiri chapinki 7 tanta, nowakaaka 4000 shirampari. ¿Tsikama okaatzi kantziri poyiitairi? ¹¹ ¿Litama kaari pikimathatantawo iiroka? Tii iro nonkinkithatakoti jowaitari tanta. Aña nokantatziimi: ‘Paamaiyaawo shiniyakairori itantani Fariseo iijatzi jashi Saduceo’ ”. ¹² Ari ikimathatanakiro jiyotaani, tii iro inkinkithatakoti Jesús shiniyakairori tanta, jojyakaawintatziiro okaatzi jiyotaantziri Fariseo iijatzi Saduceo.

*Jiyotaki Pedro: Cristo jinatzi jirika Jesús
(Mr. 8.27-30; Lc. 9.18-21)*

¹³ Ipoña ikinanaki Jesús janta Cesarea-ki, irootaki inampi Filipo. Ari josampitakiri jiyotaani, ikantziri: “¿Litama ikinkishiritakoitariri Itomi Atziri?” ¹⁴ Jakaiyanakini, ikantzi: “Tzimatsi atziri kantatsiri, ‘Juan owiinkaatananiri piriintaacha’. Ikantzi pashini, ‘iri koñaataatsi Elías’. Ikantzi pashini ‘iri Jeremías-ni’. Tzimatsi kantatsiri iijatzi, pashini Kamantantaniri pinatzi”. ¹⁵ Ipoña ikantziri jiyotaani: “Iiroka. ¿Tsikama pikantaiyinika?” ¹⁶ Jakanaki Simón Pedro, ikantzi: “Iirokataki Cristo Itomi Pawa Kañaaniri”. ¹⁷ Ikantzi Jesús: “Imapiro pikantaki Simón itomi Jonás, kaari atziri

yotakaimironi jiroka, iri Ashitanari Inkitijatzi yotakaakimirori. ¹⁸ Ari niitaimi naaka Pedro, iro mapi oiyakaawintacha piwairo. Tima mapi pinkimitaiya, ari niwitsikairo nopanko. Inkaati kimisantaatsini paata, iri oiyayityaawoni pankotsi. Iiro jimatziro impiyakaashitaiyaari nampitawori sarinkawini. ¹⁹ Iri pojyaari aamaakowintawori ashitakowo pankotsi, kantatsi jashitaryi, jashitiro, jintsiriitiro shintsiini. Iro pankotsi oiyakaawintacha tsika impinkathariwintantai Inkitijatzi. Tima inkaati pishinitairi iiroka jaka, iriitaki ishinitaiti inkitiki. Iriima inkaati kaari pishinitai iiroka jaka, iiro ishinitaitziri iijatzi inkitiki”. ²⁰ Ipoña ikantanakiri Jesús maawoni jiyotaani: “Paatara pikamantantzi, pinkanti: ‘Iriitaki Cristo jirika Jesús’ ”.

Ikinkithatakotziro Jesús inkami

(Mr. 8.31–9.1; Lc. 9.22-27)

²¹ Ipoña Jesús ikamantakiri jiyotaani, ikantziri: “Irootaintsi aati nampitsiki Jerusalén, antawoiti inkimaatsitakaina ijiwaripirori Ompiratasorintsitaari, ijiwari Yotzinkariiti, ari intsitokakaantinari. Iro kantzimaitacha awijawitaya mawa kitiiyyiri ari nañagai iijatzi”. ²² Ikanta Pedro, jaanakiri Jesús jantyaatsikiini, ikantakiri: “Pinkathari, tii inimotana pikantziri, tii nokowi awijyimotimi jiroka”. ²³ Ari ipithokanaka Jesús, ikantanakiri: “Piyaati Satanás. Tima tii poshiritawo iiroka ikowakaanari Pawa, apa pikowashitawo ikowapiintakiri atziriiiti”.

24 Ikantanakiri Jesús maawoni jiyotaani: “Tzimatsirika kowatsiri intsipatina, jowajyaantairo ikowashitari, onkantawitya impaikakoitirimi, intsipatina. 25 Iitarika itakowaitachari jantayitziro inintashiyitari, ari impiyashitaiya. Iriima kamawintinani jantayitanairo nokowakairiri naaka, aritaki jawijakoshiritai. 26 Tima aminaawaitashita inaitziro otzimimotantzi ajyaagawontsi jaka kipatsiki, ompoña jaminaashitaiyaawo añaamintotsi. ¿Kantatsima impinakowintaitya iiro inaanaitawo impiyashitaitya? 27 Ari impiyi paata jirika Itomi Atziri jamairo jowaniinkawo Ashitariri, intsipataiyaari maninkariiti, iri pinatapaironi okaatzi jantaitakiri. 28 Tyaaryoo, tzimatsi pikaatzi jaka, tikira pikamiita ari piñaakiri Itomi Atziri impinkathariwintantai”.

17

Ishipakiryiimotziri Jesús jiyotaani

(Mr. 9.2-13; Lc. 9.28-36)

1 Okanta awijaki okaatzi 6 kitiiyyiri, ipoña Jesús jaanakiri Pedro, Jacobo, Juan iririntzi Jacobo. Itonkaiyanakini otzishiki. 2 Ari ipashinitzimotakiri jiyotaani, ishipakiryaanaki ipooki, jojyanakari ooryaatsiri, ari okimitanakari iithaari kitamaaniki okantanaka. 3 Inaatziiri Moisés-ni, ipoña Elías ikinkithawaitakairi Jesús. 4 Ikaimotanakiri Pedro, ikantzi: “Pinkatharí, imapiro okamiithatzi pamakina jaka. Kamiitha niwitsikimi mawa pankojyitantsi: apaani pashitya iiroka, apaani jashitya Moisés, jashitya apaani Elías”. 5 Inaawaiminthaitzi,

opamankapaakiri minkori, shipakirya
 okantapaaka. Ikimatzi iñaawaitaitanaki
 minkoriki, ikantaitzi: “Notomi jinatzi jirika
 nitakokitakari, oiyiki nokimoshiriwintakiri.
 Pinkimisantairi”. ⁶ Ikanta ikimaiyakironi jiroka
 ñaantsi, oiyotaiyanakani isaawiki, antawoiti
 ithaawaiyanakini. ⁷ Iro kantzimaitacha Jesús
 ipokashitapairi jiyotaani, ipampitapaakiri,
 ikantziri: “Pinkatziyanai, iiro pithaawaiyini”.
⁸ Jaminawitanaa, tikaatsi iñaanai, apaniroidini
 ikatziyaka Jesús.

⁹ Ikanta joirinkaiyaani otzishiki, ikantakiri
 iiro ikamantantziro iñaakiri irojatzi paata
 aririka jañagai. Tima jirika Itomi Atziri
 ari jañagai inkamawitayaarika. ¹⁰ Ari
 josampitakiri jiyotaani, ikantziri: “¿Litama
 ikantakotziri Yotzinkariiti ikantaiyini: ‘Aririka
 impokimataki Cristo, iri iiwatapaintsini
 Elías impoki?’ ” ¹¹ Jakanaki Jesús, ikantzi:
 “Imapirotatya ikantziri, iriitaki iiwatapaintsini
 Elías impoki, jotampatzikatantapaaki. ¹² Pinkimi
 nonkanti naaka: Ariiwitaka Elías, tiimaita
 jiyotaiyawakirini, oiyiki jowasankitaakiri.
 Ari inkimitaitiri iijatziri Itomi Atziri, oiyiki
 jowasankitaitiri”. ¹³ Ari jiyotaiyanakini jiyotaani
 iri ikinkithatakotzi Juan owiinkaatananiri.

*Jowawijaakotziri Jesús iwankari piyarishiritat-
 siri*

(Mr. 9.14-29; Lc. 9.37-43)

¹⁴ Ikanta jariitaiyaani ipiyotaiyani atziri.
 Ari ipokakiri atziri. Jotzirowashitapaakari
 Jesús, ikantziri: ¹⁵ “Pinkatharí, pitakotainari

notomi ojoyiki ikamimawaitaki, antawoiti ikimaatsiwaitaka, ojoyiki itaawaitapiinta, ipiinkawaitzi jiñaaki. ¹⁶ Namawitakanari piyotaani, jowawijaakotainari. Tiimaita jimatzi”. ¹⁷ Ari jakanaki Jesús, ikantanaki: “Tiitya pikimisantzi iiroka, pikinashiwaitaka. ¿Tsikapaitima piyotai? Pamakinari iintsi”. ¹⁸ Ikisanakiri piyari, jatanaki. Ari ishintsitanairi iwankari. ¹⁹ Ikanta jiyotaani Jesús, josampitairi apaniroini, ikantairi: “¿Litama kaari nimatantari nowawijaakotiri?” ²⁰ Ikantzi Jesús: “Iro kaari pimatantari tima tikira pikimisantapirotzi. Pinkimi nonkanti: Aririka pinkimisantaniinti, kantatsi pinkantiro otzishi: ‘Pishirinki’. Ari oshirinkaki. Tikaatsi kompitizimotimini aririka pinkimisantapiroti. Imapiro. ²¹ Iro kantacha pinkowirika poshinchiiiri ojoyakariri jirika iwankari, ontzimatyii pamañaari tyaaryoopiroini Pawa, pintziwintyaari”.

Japiitairo Jesús ikinkithatakota inkami

(Mr. 9.30-32; Lc. 9.43-45)

²² Ikanta isaiki Jesús nampitsiki Galilea, ari ikantakiri jiyotaani: “Irootaintsi impithokashitaityaari Itomi Atziri. ²³ Ari intsitokaitiri. Iro awijawitatya mawa kitijyiri, aritaki jañagai iijatzi”. Antawoiti jowashiritanaka jiyotaani ikimakiri ikantaki.

Jashitakaitawori tasorintsipanko impinaitirori

²⁴ Ikanta jariitaka Jesús nampitsiki Capernaum, ari ipokakiri kowakotantatsiri kiriiki jashitakaitawori tasorintsipanko, josampitapaakiri Pedro: “¿Ipinatziroma

yotaimiri jashitakaitawori tasorintsipanko?”
²⁵ Ikantanaki Pedro: “Ipinatziro”. Ikanta ipiyapaa pankotsiki, iri thaawakotapainchari Jesús josampitawairi: “¿Iitama pikinkishiritari iiroka Simón? ¿Iitama ikowakotantziri pashinijatzi pinkathariiti? ¿Iriima ikowakoyitzi iyyininkapirori? ¿Iriima ikowakoyitzi ariitzinkari atziri kaari iyyininkata?”
²⁶ Ari jakanaki Pedro, ikantzi: “Iri ikowakotzi ariitzinkari”. Ikantzi Jesús: “Ari okanta. Tii okowapirota impinatiro ikaatzi iyyininkapiroitari.”
²⁷ Tiimaita nokowi inkisaniintawaitya kowakotantatsiri kiriiki. Piyaati pinkachaati inkaariki. Aririka pinoshikaki apaani, paminapaantitiri, ari piñiiri kiriiki. Paanakiniri kowakotantatsiri, pimpiri. Iriitaki pimpinawintyaari iiroka iijatzi naaka”.

18

Tsika itzimi ñaapirotachari

(Mr. 9.33-37; Lc. 9.46-48)

¹ Ikanta japatotairi jiyotaani Jesús, josampitakiri, ikantziri: “Aririka impinkathariwintantai Inkitijatzi. ¿Iitama ñaapirotachani intsipatyaari impinkathariti?”
² Ikaimaki Jesús apaani iintsi, katziyapaaka niyankiniki isaikaiyakini irirori.
³ Ikantzi Jesús: “Iirorika pawintaanaari Pawa, pojyakotaiyaari ikanta jirika iintsi, iiro piñiiri impinkathariwintantai Inkitijatzi. Imapiro.
⁴ Tima jirika iintsi tii jiyotzi jasagaawintawaitya. Iitarika ogyakotaiyaarini, iriitaki ñaapirotaachani impinkathatairi Inkitijatzi.
⁵ Iitarika pairyaanari ikimisantaana, jaawakimi kamiitha ogyariri jirika iintsi, naakataki jaawaki kamiitha”.

*Ari jantakaantaitiro kaaripirori
(Mr. 9.42-48; Lc. 17.1-2)*

⁶ “Iitarika antakaakirini kaaripirori kimitaariri jirika iintsi ikimisantaana, kamiithawaitakimi inthaitiniri mapi ikintsiki, jowiinkaitakiri ochi-inkaatz iinkaari.

⁷ Imapiro onkowiinkati jaka kipatsiki. Iñaiti oiyiki antayitironi kaaripirori. Iro kantacha ari jowasankitaitakiri inkaati antakaantakironi. ⁸ Iroorika pako, iroorika piitzi pantantakawori kaaripirori, powajyaantairo, pinkimitakaantiro pinthatzinkakityiromi, tima iro kowapirotacha pawijakoponthokitai. Tii okamiithatzi otzimawita apiti pako, apiti piitzi, impoña patsipitaiyaawo paampari paata pintagaiya. ⁹ Iroorika poki pantanta kaaripirori, powajyaantairo, pinkimitakaantiro pinkithoryaatyiiromi, iro kowapirotacha pawijakopityakitai. Tii okamiithatzi otzimawita apiti poki, impoña jookaitaimi paata opaampaporinthaatzi sarinkawiniki”.

*Ikinkithatakotaitziri oijya piyachari
(Lc. 15.3-7)*

¹⁰ “Paamaakowintya pimanintzirikari oiyanaariri jirika iintsi. Tima ikimpoyaaawintziri maninkariiti nampitawori Ashitanariki Inkitijatzi. ¹¹ Iro ipokantakari Itomi Atziri jowawijaakoshiritairi ikaatz piyawitainchari. ¹² Pinkimi nojyakaawintimiro. Tzimatsi piratachari ikaatz 100 oijya. Impoña impiyagaantaka apaani, tzimanai 99 joiyyati. Ari jookanakiri pashini, jataki

otzishimashiki jaminaminatairi piyainchari.
¹³ Aririka iñiiri antawoiti inthaamintya jagairi piyawitainchari. Antawoiti inkimoshiriti, anaanakiro ikimoshiriwintziri kaawitachari 99 kaari piyachani. ¹⁴ Ari ikimitari iijatzi Ashitairi Inkitijatzi, tii ikowi impiyagaantawaitya apaani ojyanaariri jirika iintsi”.

Tsika okanta ipiyakotantaitzi

¹⁵ “Aririka piñiiri pijyininka jantzimotimiro kaaripirori, piyaatashitiri, pinkinkithawaitakairi apaniroini, poñaayiri okaatzi ikinakaashitakari. Aririka inkimisantakimi, pimatairi, pikimitakaantaari iriirikami pirintzipirori.
¹⁶ Irooma iiro ikimisantzimi, paanaki pashini kimisantzinkari, iirorika apiti, iri pintsipatyaari pinkaminairi. Iro pimonkaatantyaawori ikantaitziri:

Intzimirika iyakowintaari, ontzimatyii intzimi
 mawa atziri, tiirika, apiti ñaakotakirini
 okaatzi ikinakaashitakari, kamiithatatsi
 jowasankitaitiri.

¹⁷ Iirorika ikimisantzimi, pinkamantiri ikaatzi apatotapiintachari. Iirorika ikimisantzi, pojoyakaantiri kaari pijyininka, ikimitakotakari kowakotziriri kiriiki ijyininka. ¹⁸ Iitarika pishinitairi iiroka jaka, irijatzi ishinitaitiri janta inkitiki. Iriima inkaati kaari pishinitai iiroka jaka, iriitaki kaari ishinitaitzi janta inkitiki. Imapiro.

¹⁹ Pinkimi nonkanti iijatzi: Aririka pinkaati apiti, aririka ojoyawakaiya pikinkishiritani, ari pinkowakotiri Ashitairi Inkitijatzi, ari jimatakimiro. ²⁰ Tsikarika japatotaiya apiti atziri,

iirorika mawa ipairyaana ikimisantaana, ari nosaikitari naaka janta notsipatari”.

²¹ Ari ipokapaaki Pedro, josampitapaakiri Jesús, ikantziri: “Pinkathari, aririka ontzimi jantzimotinari nojyininka, ¿tsikama onkaati nompiyakotiri? ¿Arima onkaati 7?” ²² Jakanaki Jesús, ikantanakiri: “Iiro okantzi pimpiyatantya. Tima tii apa pimpiyakotiri onkaati 7, ojiyiki papiipiintiro”.*

Ikantakota apiti atziri iriiwitatsiri

²³ “Aririka impinkathariwintantai Inkitijatzi, iroowaitaki jantziri pinkathari ikowakotziri jompiratani impinatairi jiriiwitziri. ²⁴ Ikanta ikowakotziri iriiwitatsiri, ari ipokapaaki iriiwipirotatsiri ojiyiki kiriiki.† ²⁵ Tikaatsi jayi impinatairiri. Ari ikantanaki pinkathari: ‘Paanakiri jirika atziri, iina, itomipaini, iijatzi okaatzi tzmimotziriri, pimpimantiri. Nagaitaa kiriiki ikaatzi jiriiwitanari’. ²⁶ Ikanta ikimawaki ompirataari, jotzirowashitanakari pinkathari, ikantanakiri: ‘Iiro pipimantana, poy-aakotawakina kapichiini, aritaki nompinataimi’. ²⁷ Ikanta jirika pinkathari inishironkatairi jompiratani, ikantzi: ‘Aritaki, tii piriwitaana’. Ipiyakotairi okaatzi jiriiwitziri. ²⁸ Ikanta jiyaatai ompirataari, itonkiyotakari aatsiki iriiwitziriri irirori kapichiini. Joirikakintsitawakiri,

* **18:22** Ikantakoitziri jaka “ojiyiki onkaati papiipiintiro”, aririka apiitapiintakiro ampiyakotanti onkaati 7, apiitairo 7, impoña apiitairo 7, irojatzi ariitantatyaari onkaati 70. † **18:24** Ikantaitziri “iriiwipirotatsiri”, iri ojiyariri kaatatsiri 10 mil talento. Ari onkantawitya jantawaiti ojiyiki osarintsi, iiro ipinakowinta.

ikantziri: ‘Pimpinatina piriwitanari’.[†]
²⁹ Ari jotzirowashiwitanakari, ikantziri: ‘Poyaawakina kapichiini aritaki nompinataimi’.
³⁰ Tii ikowi, jaanakiri, jomontyaakaantakiri, ikantziri: ‘Aririka pimpinataina piriwitanari, ari nomishitowakaantaimi’.
³¹ Iro kantacha jiñaakiri ikaataiyini, tii inimotanakiri, jataki ikamantakiri pinkathari.
³² Ikanta pinkathari ikaimakaantakiri, ikantakiri: ‘Kaaripiroshiri pinatzi iiroka. Nopiyakotaimiro iiroka piriwitanari pikamitakina’.
³³ Ari pinkantantimi iiroka, pinishironkatanti.
³⁴ Antawo ikisanaka pinkathari, jomontyaakaantakiri, ikantziri: ‘Aririka pimpinataina iiroka, ari nomishitowakaantaimi’.
³⁵ Iro jantairi iijatzi paata Ashitanari Inkitijatzi, iirorika pinishironkayitairi pijyininka”.

19

Jiyotaantzi Jesús ikantzi: tii opantawo pookiro piina

(Mr. 10.1-12; Lc. 16.18)

¹ Ikanta ithonkanakiro Jesús jiyotaantzi Galileaki, jataki intatsikironta Jordán-ki irojatzi Judeaki.
² Ipiyowintaitawaari. Joshinchaapai oyyiki mantsiyari janta.

³ Ari ipokashitakiri Fariseo-paini, ikowi inkompitakaiyaarimi, josampitapaakiri ikantziri: “¿Jesús, shinitaantsitatsima jookashiwaityaawo iina atziri?”
⁴ Ari jakanakiri irirori,

[†] **18:28** Ikantakoitziri jaka “iriiwitziriri kapichiini” irijatzi ikantaitziri 100 denario.

ikantanakiri: “¿Tiima piñaanatakotziro owakiraa jiwitsikantaitakari atziri? ¿Tiima jiwitsikaitakiri shirampari iijatzi tsinani?” ⁵ Ikantaitaki pairani:

Ari jookawintairi shirampari ashitariri, jayi iina, Apaani inkantanaiya iwathaki jaawakaana.

⁶ Irootaki iiro okantanta jookiro atziri itsipataakaakariri Pawa, tima apaani ikantanaa, iiro okantzi jookawakaiya. ⁷ Ipoña josampitziri ikantzi: “¿litama josankinatantawori pairani Moisés, ikantaki:

Aririka jookawakaitya, ontzimatyii impaitiri os-ankinarintsi jookawakaantyaari?”

⁸ Ikantzi Jesús: “Okantakaantziro tii pikimisantantitzi, irootaki ishinitantzimirori Moisés. Tii ari onkantya pairani owakiraa iwitsikantanakari maawoni. ⁹ Pinkimi nonkanti naaka: Ikaatzi ookashiwaitawori iina impoña jagai pashini, imayimpiritaki. Irooma omayimpiritirika iinantaitari, kantatsi jookaitiro. Itzimirika ayirori tsinani ookaawo, imayimpiritaki irirori”.

¹⁰ Ipoña ikantzi jiyotaani: “Aririka okanta, tiitya okamiithatzi jagaiti iinantaitari”. ¹¹ Ari jakanakiri Jesús, ikantziri: “Iriirika Pawa kowakaimironi, aritaki pinkimathatakiro. ¹² Tzimatsi kantachari iiro okantanta jaayiti iina atziri. Tzimatsi atziri owa itzimapaaki ari ikantsita iiro okantzi jayi iina. Tzimatsi pashini jaakithokitaitziri iiro okantzi jayi iina. Tzimatsi iijatzi kowatsiri isaikashiwaitya, tima ityaaryoowintatziiri pinkathariwintantatsiri inkitiki. Kowatsiri jimatiro nokantakiri, jantiro”.

Itasonkawintziri Jesús iintsipaini

(Mr. 10.13-16; Lc. 18.15-17)

¹³ Ipoña jamaitapaakiniri Jesús iintsipaini, ikantaitapaakiri: “Pamanakotinari niintsiti, potzimikapatziiotiri pintasonkawintiri”. Ari ikantzi jiyotaani Jesús: “Iiro poñaashirinkiri Awinkathariti”. ¹⁴ Ari ikantzi Jesús: “Pishinitiri iinchaaniki impokashitina. Iiro pithañaana. Tima inkaati kimitaiyaarini irirori, iriitaki ñaagaironi ipinkathariwintantai Inkitijatzi”. ¹⁵ Ikanta Jesús jotiropatziiotiyitakiri iintsipaini, jatanai.

Ajyaagantachari mainari

(Mr. 10.17-31; Lc. 18.15-17)

¹⁶ Ari ipokaki mainari, josampitapaakiri Jesús, ikantziri: “Kamiithari yotaantanirí. ¿litama nantairi noñaantaiyaawori kañaanimintotsi?” ¹⁷ Ari jakanaki Jesús, ikantzi: “¿litama pikantantanari ‘kamiithari?’ Tikaatsi kamiithatatsini jaka, apaniroini ikantakaawo Pawa ikamiithatzi. Pinkowirika piñagairo kañaanimintotsi, pimonkaatairo Ikantakaantaitani”. ¹⁸ Ikantzi irirori: “¿Otzimika?” Ari ikantzi Jesús:

Iiro pitsitokantzi.

Iiro pimayimpiritzi.

Iiro pikoshitzi.

Iiro pithiiyakotanta.

¹⁹ Pimpinkathatiri ashitzimiri.

Pitakotaiyaari pijyininka pinkimitakaantairi pitakotapiinta iiroka.

²⁰ Ari ikantzi mainari: “Nimatakiro maawoni jirokapaini, irojatzi nitanakawo pairani iinta niryaaanitapaakiini. ¿litama kowityaachari

iroñaaka?” ²¹ Ikantzi Jesús: “Pikowirika pinkamiithashiriti, piyaati pipankoki, pimpi-mantiro maawoni tzimimotzimiri, pimpayitiri ashironkainkari, inkitiki pinintaawaitaiya. Aririka pimatakiro pimpokanaki, poyaatina”.

²² Ikanta ikimaki mainari, owashiri ikanta ipiyanaawo, tima ajyaagantzinkari jinatz.

²³ Ipoña Jesús ikantanakiri jiyotaani: “Antawoiti impomirintsityaawo ajyaagantachari impinkathariwintairi Inkitijatzi. Imapiro”.

²⁴ Iikiro ikantatzi: “Tima iiro okantzi intyi piratsi camello imooki kithapi, iro owatsipiro ompomirintsitya intyi ajyaagantzinkari ipinkatharitari Pawa”.

²⁵ Ikanta ikimaki jiyotaani, iyokitzi ikantanaka, ikantaiyini: “¿Litayaakama awijakoshiritaatsini?”

²⁶ Jaminaminthatanakiri Jesús, ikantziri: “Iirotya jimataajaitziro apaniroini atziri, iriima Pawa tikaatsi pomirintsitzimotyaarini”.

²⁷ Ari jakanaki Pedro, ikantanaki: “Jirika nokaataiyakini nokowi noyaatimi, nookayitanakiro maawoni tzimimotanari. ¿Litama impinayiitainari paata?”

²⁸ Jakanaki Jesús, ikantzi: “Aririka owakiraatai paata kipatsi, impinkathariwintantai Itomi Atziri, inkimitaiyaari pinkathari isaikantawo owaniinkatachari isaikaminto. Ari pinkimtaiyaari iijatzi iirokapaini pimpinkathariwintairi maawoni chariniyityaarini Israel-ni, ikaataiyini 12 jinashitaiyani. Imapiro.

²⁹ Tima ikaatzi oyaatakinari, jookawintanakiro ipanko, iririntzi, iritsiro, ashitariri, iina, iriintsiti, iipatsiti. Aritaki iñaayitairo ontzimimotairi oiyiki, tima iriitaki pairyaayitanari. Irijatzi ñaayitaironi

kañaanimintotsi. ³⁰ Tzimatsi itayitakawori iroñaaka, iri ñiironi jimpoiyyitai. Tzimayitatsi iijatzii impoiyyitatsiri iroñaaka, iri ñaayitironi jítaiyaawo”.

20

Antawaitatsiri chochokimashiki

¹ “Aririka impinkathariwintantai Inki-tijatzi, iriwaitaki ikanta atziri tzimatsiri ichochokimashiti. Jataki amaityaaki jamini antawaitatsini iwankirimashiki. ² Ikanta jiñaaki kowatsiri jantawaiti, ikantakiri: ‘Aririka pitanatyaawo pantawaiti iroñaaka irojatzi jyiitiini, nompinatimi apaani kiriiki’. Ikantaiyini antawaitatsini: ‘Kamiithataki’. Jatanaki jantawaiti pankirintsimashiki.* ³ Ikanta ijinokiityaapaaki ooryaatsiri, iijatzii ipiyanaa ashitawori iwankirimashi. Iñaapai pashini saikashiwaitachari, ikatziyaiyaani.† ⁴ Ikantapaakiri: ‘Aririka piyaati pantawaiti nowankirimashiki, ari nompinapirotakimi’. Ari jiyaataki jantawaiti. ⁵ Ari ikimitaakiro itampatzikatapaaki ooryaatsiri, iijatzii itainkanaki ooryaatsiri.‡ ⁶ Ari ikimitakiro iijatzii otsiniriityaanaki, iñaapai saikashiwaitachari atziri, josampitapaakiri: ‘¿Tikaatsima pantawairi pisaikashiwaitantari kitiiyyiriki?’§ ⁷ Ari ikantaiyini: ‘Tikaatsi antawaitakainani’. Ikantzii irirori: ‘Piyaati pantawaiti nowankirimashiki,

* **20:2** Kantakotachari jaka “kiriiki”, irijatzii jiiitatziri iijatzii “denario”. † **20:3** Iri ikantaitziri pairani ooryaatsiri 3. ‡ **20:5** Ikantaitziri pairani ooryaatsiri 6, iijatzii ikantaitziri ooryaatsiri 9. § **20:6** Ikantaitziri pairani ooryaatsiri 11.

ari nompinapirotakimi'. ⁸ Okanta otsiniritanaki, ashitawori iwankirimashi, ikantakiri owiriri iiriikiti: 'Pinkaimiri maawoni antawaitatsiri pimpinatiri. Iri pitawatya pimpinatiri impoitapaintsiri jantawaitaki, irojatzi pimatantatyaariri itakawori amaityaaki'. ⁹ Ikanta ipokaki impoitapaintsiri jantawaitzi, kapichiini jantawaitaki, iro kantacha ipinaitakiri apaani kiriiki. ¹⁰ Ipokaiyakini itakawori amaityaaki jantawaitaki, iñaajaantzi impinapiroitiri irirori. Aña tii, apaanimachiini kiriiki ipinaitakiri iijatzi. ¹¹ Ikanta ipinawiitakari, ikisanakiri ashitawori jantawairi, ¹² ikantanakiri: 'Tii jantawaipirodzi impoitapaintsiri, iro kantacha imonkaatakina pipinatakinari, naaka kimaatsipirotakariri ooryaatsiri'. ¹³ Ari ikantzi ashitawori iwankirimashi: 'Ayyininká, nopinatakimi kamiitha, ¿tiima nokantsitakimi amaityaaki nompinatimi apaani kiriiki? ¹⁴ Jirika piiriikiti nompinatimiri, piyaatai pipankoki. Naaka nintashitacha nompinatiri apaani kiriiki impoitapaintsiri jantawaitzi, ¹⁵ ¿liroma okantzi nompinatiri jirikapaini nonintashitari naaka? ¿Pikisaniintakotatyaanawoma nonishironkatantzi?' ¹⁶ Tzimayitatsi itayitawori, iri ñiironi jimpoiyyitai. Tzimayitatsi iijatzi impoiyyitatsi, iri ñiironi jitaiyaawo".

*Japiitairo Jesús ikinkithatakotziro jowamaitiri
(Mr. 10.32-34; Lc. 18.31-34)*

¹⁷ Ikanta itonkaanaki Jesús jiyaatiro Jerusalén-ki, jaanakiri 12 jiyotaani ikinakaanairi aatsiki,

ikantziri: ¹⁸ “Aatatzi Jerusalén-ki. Ari jaakaan-taitiri Itomi Atziri, jayiri ijiwari Ompiratasorintsi-taari, intsipatatyaari Yotzinkariiti, iri yakawintirini intsitokaitiri. ¹⁹ Irootaki jaantanatyaariri atziri kaari ajyininkata. Ari impajawaitaitiri. Impoña impaikakotaitiri. Iro awijawitatya mawa kitijyiri, ari jañagai iijatzi”.

*Ikowiri Jacobo iijatzi Juan
(Mr. 10.35-45)*

²⁰ Okanta iina Zebedeo opokashitakiri Jesús, otsipatakari otomipaini: Jacobo iijatzi Juan. Otzirowashitapaakari, okantapaakiri: “Nokowi pinishironkatina”. ²¹ Ari josampitanakiro, ikantziro: “¿Iita pikowakotanari?” Okantzi iroori: “Tima irootaintsi pimpinkatharintsiti, nokowi intsipatimi notomi impinkathariwintanti, isaikimotimi apaani pakopiroriki, iriima pashini isaiki pampatiki”. ²² Ari ikantanaki Jesús: “Tiitya piyotziro oita pikowakotanari. Ojyiki nonkimaatsityaari naaka. ¿Arima pamawitakiro iiroka pinkimaatsitya ojyiki? ¿Arima pojyatyana nonkami naaka?” Ari ikantaiyini: “Aritaki nimatakiro”.* ²³ Ikantanaki Jesús: “Imapiro, irootaintsi pinkimiro onkaati nonkimaatsityaari naaka. Irooma pintsipatina ampinkathariwintanti pisaiki apaani nakopiroriki, pashini nampatiki, tii naaka yotironi iita nontsipatyaari, apa jiyotzi

* **20:22** Iro ikantakotzi Jesús jaka: “¿Arima pimatakiro iiroka piriro kipijyaari onkaati niriri naaka? ¿Arima pojyatyana nompinkaati naaka aririka inkitataitakina?”

Ashitanari iitarika ikajyaakaayitakiri”.† ²⁴ Ikanta ikimaki pashini jiyotaani, ikisanakiri Juan iijatzi Jacobo. ²⁵ Ari japatotairi Jesús jiyotaani, ikantziri: “Piyotaiyini iiroka tsika ikanta ipinkatharitzikaari ajyininkata, owanaa jompiratanta. Ari ikimitari iijatzi ñaapirotachari ipinkathaitziri irirori. ²⁶ Irooma iirokaiti, aririka pinkowi piñaapirotya, pojoyakotyaari ikanta ompirataari. ²⁷ Iroorika pinkowi pijiwatakaanti, iri pojoyakotya ikanta ompirataari. ²⁸ Tii iro impokantyaari Itomi Atziri jompiratantya, iro ipokantakari jojoyakotyaari ompirataari, inkamawintanti, iri pinakowintantatsini, jookaakowintairi maawoni”.

*Jaminakaitairi apiti kaari okichaatsini
(Mr. 10.46-52; Lc. 18.35-43)*

²⁹ Ikanta jawijanaki Jericó-ki, oyyiki atziri oyaatanakiriri. ³⁰ Ari isaikaki aatsinampiki apiti kaari okichaatsini. Kimaki irirori, ikantaitzi: “Ari inkinapaaki Jesús jaka aatsiki”. Irootaki ikaimantanakari, ikantzi: “¡Pinkatharí, icharini David-ni, pinishironkataina naaka!” ³¹ Oyyiki ikisawiitanakari. Tii imairitzi, iikiro ikaimanakitzi shintsiini: “¡Pinkathari, icharini David-ni, pinishironkataina naaka!” ³² Ari ikatziyapaaka Jesús, ikaimakiri, ikantziri: “¿lita pikowiri nantzimotimiri?” ³³ Ikantaiyini irirori: “Pinkatharí, nokowi naminawaitai kamiitha”. ³⁴ Antawoiti jinishironkatanakiri Jesús jirika

† **20:23** Iro ikantakotzi Jesús: “Imapiro, aritaki pinkimakiro niriri naaka, aritaki pinkimitatyaana nompiinkaati naaka ikitataitakinari”.

kaari okichaatatsini, ipampiyookitakiri irookiki.
Aminawaitanai kamiitha, joyaatanakiri Jesús.

21

Ariitaa Jesús Jerusalén-ki

(Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)

¹ Ari okaakitizimatapaaki jariitantyaari Jerusalén-ki. Ariitaiyakani Betfagé-ki omontiminthatakari otzishi Olivo. Ari jotyaantakiri Jesús apiti jiyotaani, ² ikantakiri: “Piyaati nampitsiki amontitakari, ari piñiiri inthatakotya burro ontsipatatyaari oryaaniti. Pinthataryaakotiro, pamakinawo. ³ Tzimatsirika osampitawakimini, pinkantiri iiroka: ‘Ikowatziro pinkathari. Aritaki joipiyaimiro’”. ⁴ Ari imonkaatari josankinatakiri pairani Kamantantaniri, ikantaki:

⁵ Pinkamantairi maawoni Jerusalén-jatzi: Aatsikitaki Piwinkathariti ipokashitakimi, Tsinampashiri ikantaka, ityaakaakari burro Iwonkiri jinatzi burro, iintsiti piratsi jaakagaitziri tinari.

⁶ Ikanta jotyaantakiri apiti jiyotaani, jimatakiro okaatzi ikantakiri Jesús. ⁷ Jamakiro burro otsipatakari oryaanitsiti. Jowanki-itakiniri manthakintsi imitzikaaki inkini intyaakaityaawo. Ityaakaanakawo Jesús.

⁸ Ikanta atziripaini piyotainchari janta, joomaankashitakiri imanthaki aatsiki tsika inkinanaki. Tzimatsi pashini chikayitanaintsiri inchashi joomaankashitiriri iijatzi. ⁹ Ikaatzi atziri iiwataintsiri, iijatzi oyaatakiriri itaapiiki, ikaimaiyini, ikantzi:

¡Thami apinkathatairi icharini David-ni!
 ¡Tasonkawintaari jinatzi, tima Pinkathari aitziri
 otyaantakiriri!

¡Aatsikitaki Awinkatharipirotyaari!

¹⁰ Irojatzí jariitantapaakari Jesús nampitsiki
 Jerusalén. Ari josampitawakaanaka

nampitawori, ikantaiyini: “¿Iitaka jirika?”

¹¹ Tzimatsi atziri kantanaintsiri: “Iriitaki
 Jesús Kamantantaniri, iri poñaachari Nazaret-ki
 saikatsiri Galilea-ki”.

*Jomishitowiri Jesús pimantayitatsiri tasorintsi-
 pankoki*

(Mr. 11.15-19; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22)

¹² Ikanta Jesús, tyaapaaki tasorintsipankoki.
 Jomishitowapaakiri pimantayitatsiri iijatzi
 ikaatzi amanantayitatsiri. Jotatsinkayitapaakiro
 jowantayitariri kiriiki, ari ikimitaakiro iijatzi
 tsika jowaitziri shiro. ¹³ Ikantapaakiri: “Okantzi
 osankinarintsi, iñaawaitzi Pawa, ikantzi:

Nopanko inatzi jiroka, ari jamanapiintaityaanari.
 Pamatawitantapiintaki iirokaiti pipimantayitzi,
 pikimitakaantakiro koshintzipanko”.

¹⁴ Ari ipokashitapaakiriri Jesús janta tasorintsi-
 pankoki oyyiki kaari okichaatsini, kisopookiri,
 joshinchaayitairi maawoni. ¹⁵ Tima owanaa
 okamiithataki jantakiri Jesús. Ikanta jiñaakiri
 iinchiiriki jantakiri, ikaimaiyanaki, ikantzi:

¡Thami apinkathatairi icharini David-ni!

Ikisaiyanakani ijiwaripaini Ompiratasorintsi-
 taari, itsipatakari Yotzinkariiti, tima tii inimotziri.

¹⁶ Ari josampitaitanakiri Jesús, ikantaitziri:
 “¿Pikimakirima ikantaiyirini iinchiiriki?” Ari

ikantzi Jesús: “Nokimakiri. ¿Tiima piñaanatziro osankinarintsi? kantatsiri: Iri iwankariiti iijatzi iintsipaini thoyitzirori itini, Pikantakaakari impinkathayitaimi”.

¹⁷ Ari ipiyanaka Jesús ikinanairo Betania-ki. Ari jimaapairi.

Jiyakatziro kaari kithokitatsi pankirintsi

(Mr. 11.12-14, 20-26)

¹⁸ Okanta amaityaaki iijatzi ipiyaawo Jesús nampitsiki. Ari itajyaapaaki niyanki aatsi. ¹⁹ Jiñaapaaki aatsinampiki okatziya pankirintsi, jiyaatashitanakiro, jiñaatzi tii okithokitzi, iyoshiita oshi. Jiyakatanakiro, ikantziro: “Ari pashi powiro iiro pikithokitai”. Okanta pankirintsi, kamashitanaki.* ²⁰ Ikanta jiñaakiro jiyotaanipaini, iyokitzi ikantanaka, josampitanakiri: “¿Tsika okantaka okamashitananakari pankirintsi?” ²¹ Ari jakanakiri Jesús, ikantziri: “Imapiro nonkantimi, tyaaryoorika pawintaina, iirorika pikisoshiriwaitzi, ari pimatakiro iiroka, ari anaanakiro okanta piñaakiro pankirintsi. Kantatsi pinkantimi: ‘Oshirinki otzishi, ompiinki inkaariki’. Ari imatatya. ²² Tima onkaati pinkowakotairiri Pawa, aririka pawintaapirotanatyaari, aritaki impakimiro”.

Ishintsinka Jesús

(Mr. 11.27-33; Lc. 20.1-8)

²³ Ikanta jariitaa Jesús tasorintsipankoki, jiyotaantapai iijatzi. Ari ipokapaaki

* **21:19** Kantakotachari jaka “pankirintsi”, iro jiitaitziri “higuera”.

ijiwari Ompiratasorintsitaari, itsipatakari Antariropaini, josampitapaakiri: “¿Litaka otyaantakimiri poñaagantiro pishintsinka?”
²⁴ Ari jakanakiri Jesús, ikantanakiri: “Iijatzi naaka tzimatsi nosampitimiri. Aririka pakakinawo, aritaki nonkantakimi iita otyaantakinari.”
²⁵ Tima jowiinkaantantaki Juan-ni, ¿litaka otyaantakiriri? ¿Pawama? ¿Atzirima?” Ipoña ikantawakaiyanakani: “Aririka ankantakiri Pawa otyaantakiriri, ari inkantanakai: ‘¿Litama kaari pikimisantantari?’”
²⁶ Aririka ankanti: ‘Atziri otyaantakiriri’, ari inkisanakai atziripaini”. Tima ikantaiyini atziri Kamantantaniri jinatzi Juan-ni.
²⁷ Ari ikantaiyini: “Tii niyotziro”. Ari ikantanaki iijatzi Jesús: “Ari nokimitsita naaka, iiro nokamantzimiro iita otyaantakinari”.

Ikinkithatakoitziri apiti itomintaitari

²⁸ Ipoña josampitantaki Jesús, ikantzi: “¿Tsika okantzimotzimika iirokaiti jiroka? Tzimatsi atziri, tzimatsiri apiti itomi. Okanta apaani kitiiyyiri ikantakiri itomi: ‘Notomi, piyaati pantawaiti pankirintsimashiki’.”
²⁹ Ari jakanaki itomi, ikantanakiri: ‘Tii nokowi’. Iro kantacha osamaniityaaki, opiyimoshiritaari itomi, jataki jantawaitzi.
³⁰ Ipoña jiyaatashitakiri pashini itomi, ikantakiri iijatzi. Ikantanaki irirori: ‘Ari nimatakiro, Paapá’. Iro kantacha tii jiyaatzi.
³¹ ¿Itzimika itomi antakirori ikowakiri ashitariri?” Ari jakaiyanakini, ikantzi: “Iri antakirori jompiratakari kitziroini”. Ipoña ikantzi Jesús: “Iri ityaawoni janaakotimi

impinkathariwintairi Pawa ikaatzi kowakotziriri kiriiki iyyininka, iijatzi mayimpiroyitatsiri. Imapiro. ³² Tima ipokaki pairani Juan owiinkaatananiri, ikamantawitakimi tsika pinkantya pinkamiithashiritantaiyaarimi, iro kantacha tii pikimisantawakiri. Iriima ikaatzi kowakotziriri kiriiki iyyininka, iijatzi mayimpiroyitatsiri, okimisantawakiri. Piñaawitawakari iirokaiti, iro kantacha tii powajyaantziro tsika pikantaiyani, inkini pinkimisantawakiri”.

Kaaripiroshiriri antawaitatsiri

(Mr. 12.1-12; Lc. 20.9-19)

³³ “Pinkimi pashini nojyakaawintimiri. Tzimatsi atziri pankitzirori chochokimashi, jotantotakotakiro maawoni othapiki, jiwitsikashitakiro jowironta owaaki paata, jiwitsikaki iijatzi pankojyitantsi inkini jaminakoitiro. Ipoña jaminaki atziri aminironi iwankirimashi. Jataki irirori intaina. ³⁴ Okanta okithokipaititaki chochoki, jotyaantaki jompiratani jaakiti. ³⁵ Ikanta antawaitatsiri aminirori pankirintsimashi, jiñaawakiri ipokaiyakini ompirataari, jaawakiri jompojawaki apaani, itsitokakiri pashini, jojyimiyantakari mapi pashini. ³⁶ Ipoña jotyaantaki pashini jompiratani, ojiyiki ikaataiyakini. Ari ikimitaawakiri iijatzi irirori. ³⁷ Iwiyaantapaakawori, jotyaantakiri itomipirori irirori, ikantzi: ‘Aritaikima ipinkathaitawakiri notomi naaka’. ³⁸ Ikanta jirikapaini antawaitatsiri, jiñaawakiri itomi, ikantawakaanaka: ‘Iri ashitaiyaawoni paata

jiroka pankirintsimashi. Thami antsitokiri, ayiroota aaka'. ³⁹ Joirikawakiri, jaanakiri othapiki pankirintsimashi, itsitokakiri. ⁴⁰ Aririka impokanaki ashitawori iwankirimashi, ġtsikatya inkantirika jirikapaini antawaitatsiri?"

⁴¹ Ari jakaiyanakini, ikantzi: "Ontzimatyii jowamagaitiri jirikapaini kaaripirori, jaminai pashini kamiithari aminaironi pankirintsimashi, otyaantapiintiniriri okithoki iwankiri".

⁴² Ipoña ikantzi Jesús: "Tima piñaanatziro okantziri Osankinarintsipirori:

Imanintawitakawo mapi witsikirori pankotsi, Iro kantzimaitacha jowatzikaitairo mapi pankotsinampiki, ikimitakagaitaawo iroorikami tzinkamitsi.

Iriitaki Awinkathariti Pawa owairori onaminaki, Irootaki ayokitziwintantakariri maawoni".

⁴³ "Iro nokantantari: Iiro piñiimpinkathari-wintaimi Pawa, iri impinkathariwintai pashini-jatzi atziri ikaatzi ojjawori pankirintsi okithok-itzi ikimisantanaira. ⁴⁴ Jiroka okantakota mapi: Iitarika ontajyaawoni mapi iparyaantakawo, ari intankawaitaki. Iriima inkaati awitsinairi, ari ompichaakiri".

⁴⁵ Ikanta ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari Fariseo-paini jiyotawakiro iriitaki jojyakaawintaitaki.

⁴⁶ Ikowawitanaka jaakaantanakirimi, iro kantacha ojjiki ithaawantakari atziripaini. Tima ikanta iyini atziriiti Kamantantaniri jinatzi Jesús.

22

Jojyakaawintaitziri aawakaachari

¹ Ipoña japiitakiro Jesús jojyakaawintziro jiyotaantziri. Ikantzi: ² “Aririka im-pinkathariwintantai Inkitijatzi, jojyakotakari pinkathari oimoshirinkiriri itomi jaawakaa. ³ Jotyaantakiri jompiratani, inkamantiri inkaati pokatsini joimoshirintya. Iro kantacha jirikapaini, tii ipokaiyini. ⁴ Ipoña jotyaantaki pashini jompiratani, ikantakiri: ‘Pinkantiri nokaimakaantani impoki joya, nowamaaki wathayitatsiri nopira, noimoshirinkatziiri notomi jaawakaiya’. ⁵ Iro kantacha iikiro jiyaatatzi ipiyathataiyani. Jataki jowaniki, pashini ikinanaki ipimantayitzi. ⁶ Tzimatsi pashini owasankitaawakiriri ompirataari, itsitokakiri iijatzi. ⁷ Ikanta ikimaki pinkathari, jotyaantaki jowayiriti, japirotakiri itsitokiri owamaantaintsiri, itaakiro inampitsiti. ⁸ Ipoña ikantairi pashini jimpiratani: ‘Aritaki witsikaka owanawontsi oimoshirintyaari, tii impokaiyini nokaimakaantawitakari. ⁹ Piyaati aatsiki ikinapiintaitzi, pinkantiri inkaati piñiiri impokiita oimoshirintya’. ¹⁰ Ikanta jiyaataki ompirataari, japatotakiri ikaatzi jiñaakiri: kamiithari iijatzi kaaripirori. Piyotaiyakani ojiyiki oimoshirinkachani. ¹¹ Ari jiyaatanaki pinkathari jaminiri ikaatzi pokaintsiri. Jiñaatzi osatikainchani apaani tii ikithaatashitapaakari aawakaachari. ¹² Ikantapaakiri: ‘Ajiyinka, ¿tsika pikanta pityaantakari jaka tii pikithaawintari notomi?’ Ari imairitaki, tii jaki. ¹³ Ipoña pinkathari inkantakiri jimpiratani: ‘Poojowakotiri, poo-jokiitiri, pookiri otsinirikitaki, ari jiraawaityaari

jatsikaikiwaitya inkimaatsiwaitaiya'. ¹⁴ Tima ojiyiki inkaimawiitya, kapichiini inkaati jiyoshiitaitiri".

Ikinkithatakoitziri kiriiki impinaitiriri pinkathari

(Mr. 12.13-17; Lc. 20.20-26)

¹⁵ Ari ipiyapaaka Fariseo-paini. Ikinkithawaitaiyakini, ikantawakaiyani: "¿Tsika ankinakairika ankompitakaantyaariri Jesús?" ¹⁶ Ipoña jotyaantaki jiyotaani irirori itsipatakari jaapatziyani Herodes, ikantapaakiri Jesús: "Yotaantanirí, okaatzi piyotaantziri imapiro inatzi. Aritaki jiyotakoitairi tyaaaryoopiroini Pawa. Tima tikaatsi pinthaawakaiya. ¹⁷ Pinkantina iita pikinkishiritari: ¿Okamiithatzima ampiri kiriiki ikowakotantziri Pinkathari César?" ¹⁸ Iro kantacha Jesús, jiyotawakiri ikinkishiritari, ikantziri: "Thiyyinkarí. ¿Litama piñaantashiwaitantanari? ¹⁹ Poñaayinari kiriiki pipinatapiintziriri Pinkathari". Ari jamaitapaakiniri apaani kiriiki jiiitaitziri "denario". ²⁰ Ipoña josampitziri: "¿Litaka ashitawori iwairo jaka? ¿Litaka jirika oiyakaantainchari?" ²¹ Ikantaiyini: "Jashi César". Ari ikantzi Jesús: "Tima iri César ashitari, pantantyaanari ikowakaimiri, pimpinatiri. Iriima ikaatzi jashitari Pawa, pantantyaanari ikowakaimiri irirori". ²² Ikanta ikimaiyakini ikantaki Jesús, iyokitzi ikantaiyanakani, jowajyaantanakiri. Jataiyaini.

Josampitakowintaitziro jañagai kamayitatsiri
(Mr. 12.18-27; Lc. 20.27-40)

²³ Ikanta ipokaiyakini Saduceo jiñiiri Jesús. Iriitaki Saduceo kantapiintatsiri: “Iiro jañagai kamayitatsiri”. Josampitapaakiri Jesús, ²⁴ ikantapaakiri: “Yotaantanirí, josankinataki pairani Moisés, okantzi: ‘Aririka inkami atziri, iirorika jowaiyantakaanakiro iina, okamiithatzi jagairo iririntzi, jowaiyantakagairo. Ontzimatyii inkimitakaantairi iriirikami ashityaarini iririntzi kamaintsiri’.” ²⁵ Thami ankantawaki: Tzimatsi 7 irintzitawakaachari. Itawori itzimi jaaki iina, tikira jowaiyantakairo iina, ikamaki jagairo pashini iririntzi. ²⁶ Ari ikimitakari iijatzi apititanaintsiri iririntzi. Ipoñaapaaka pashini mawatanaintsiri. Ari ikimitakari maawoni ikaatzí 7. ²⁷ Okanta osamanitaki kamai iijatzi iroori tsinani. ²⁸ Aririkami jañaayitaimi paata kamayitatsiri, ¿iitama oimintapirotaiyaari tsinani? Tima maawoni ikaataki 7 iinantawitakawo”.

²⁹ Ipoña jakanaki Jesús, ikantziri: “Pik-inakaashitakawo iiroka, tii piyotakotziro Osankinarintsipirori, tii piyotakotairo iijatzi ishintsinka Pawa. ³⁰ Tima aririka jañaayitai paata kamayitatsiri, iiro itzimapai aawakaayitaachani. Jojyapaiyaari imaninkariti Pawa Inkitijatzi. ³¹ ¿Tiima piñaanatakotiro tsika onkantya aririka jañaayitai kamayitatsiri? Tima ikantaki Pawa, iñaawaitzi:

³² Naakataki Pawa ipinkathatziri Abraham, Isaac, iijatzi Jacob.

Ari ayotaiyini añaayitatsi irirori, tima tii okantzi kaminkari impinkathatiri Pawa, apa jimatziro añaayitatsiri”. ³³ Ikanta ikimaitakiri Jesús ikan-

takiri, iyokitzi ikantaiyanakani, ikantzi: “Imapiro okamiithatzi jiyotaantziri”.

*Ikinkithatakoitziro ikowakaapirotantziri Pawa
(Mr. 12.28-34; Lc. 10.25-28)*

³⁴ Ipoña japatotaiyakani Fariseo, tima ikimaki kamiitha jakakiri Saduceo josampitakiriri. ³⁵ Ikanta apaani, irijatzi yotakopirowitawori Ikantakaantaitani, ipokashitakiri Jesús josampitiri, ikowi inkompitakaiyaarimi, ikantapaakiri: ³⁶ “Yotaantanirí, ¿otzimika Ikantakaantaitani anairori pashini?” ³⁷ Ari jakanaki Jesús, ikantzi: “Piwinkathariti jinatzi Pawa, ontzimatyii pitakopirotaiyaari, pitakoshiritaiyaari, pampithashiri powairi iijatzi. ³⁸ Irootaki itawori Ikantakaantaitani, iro ikowapiroitzi. ³⁹ Ari ojoyawo apititanaintsiri: Ontzimatyii pitakotaiyaari pijyininka, pinkimitakaantairi pinishironkatziro iiroka piwatha. ⁴⁰ Aririka pimonkaatakiro jiroka apitika, pimatakiro maawoni josankinatakiri Moisés-ni, iijatzi maawoni josankinatakiri Kamantantanirí”.

*¿litama charinitariri Cristo?
(Mr. 12.35-37; Lc. 20.41-44)*

⁴¹ Ipoña jimatanakiro irirori Jesús, josampitakiri Fariseo-paini itsipatakari japatotaiyani. ⁴² Ikantziri: “¿litama pikinkishiritakotariri iiroka Cristo? ¿litama charinitariri?” Ikantaiyini Fariseo: “Icharini David-ni jinatzi”. ⁴³ Ipoña ikantzi Jesús: “¿litama jiñaawaitakaantariri pairani David-ni Tasorintsinkantsi, okanta jojyakaantakariri Iwinkathariti? Tima ikantaki pairani:

44 Iñaawaitaki Pinkathari, ikantawairi
nowinkathariti:
Pisaikapai Nakopiroriki ampinkathariwintanti,
Irojatzi paata nowasankitaantaiyaariri kisaniiin-
takimiri,

Ari paatzikantaiyaari piitzi.

45 Aña jimatsitataikawo David-ni ikantziri:
'Nowinkathariti jinatzi'. ¿Tsikama inkini
incharinityaari?" 46 Ari jimairitaiyanakini tii
jaki. Thaawashiri ikantaiyanakani, tikaatsi
kowanaatsini josampitanairi.

23

*Ikinkithatakoitziri Yotzinkariiti ipoña Fariseo-
paini*

(Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54; 20.45-47)

1 Ipoña ikinkithatakaakiri Jesús ikaatzi
apatowintakariri, iijatzi jiyotaanipaini,
ikantzi: 2 "Paminiri Yotzinkariiti iijatzi
Fariseo, iro jaakowinta jowaagakoyitziro
okaatzi josankinatakiri pairani Moisés-ni.

3 Kamiithawitacha pinkimisantiri onkaati
inkantimiri, tiimaita okamiithatzi pojoyakotyaari
okaatzi jantayitziri, tima tii jimonkaayitziro
irirori. 4 Imapiro opomirintsita ikowakaimiri
pimayitainiri. Tii jiñiimaitawo impomirintsi-
wintyaawo irirori jimayitiro. 5 Jantashiyitawo
ikowiri onkantya jiñaantaityaariri. Owanaa
jinintziro mishinantsimonki tsika jotitaitziro
Osankinarintsipirori jontarikakotziro iyyimpaki,
ijatzit itamakoki. Owanaa jowaniinkakaakitziro
iithaari ishirikaki manthakintsi. 6 Iro
ikowapiintaki josatikaitiri niyanki aririka

jowaiyaani iyyininka. Ari ikimitari iijatzi aririka jiyaati pankotsiki japatotapiintaita. ⁷ Pinkatha ikowi jiwithatapiintaityaari aririka jiñaitiri. Ikowi iijatzi inkantaitiri: ‘¡Yotaanarí!’ ⁸ Tii okamiithatzi pimatiro iiroka, iiro pikowashita inkantaitimi: ‘¡Yotaanarí!’ Tima maawoni iirokaiti kimiwaitaka pirintzitawakaatya. Apaani ikanta yotaantatsiri, iriitaki Cristo, tikaatsi pashini. ⁹ Jaka kipatsiki, tii okamiithatzi pinkantashiwaitaari piyyininka: ‘¡Ashitanarí!’ Tima apaani ikanta Ashitzimiri Inkitijatzi. ¹⁰ Tii okamiithatzi iijatzi inkantaitimi: ‘¡Nowinkathariti!’ Tima apaani ikanta piwinkathariti, iriitaki Cristo. ¹¹ Inkaati kowatsini jiñaapirotya, jojoyakotyaari ikanta ompirataari. ¹² Tsikarika itzimi kowashiwaitachani impinkathaitirimi, aritaki jiñaakiro intsinampashiritakaitairi. Iriima tsinampashiriwaitatsiri, iriitaki impinkathayitairi.

¹³ ¡Ikantamachiitzimi iiroka Yotzinkariiti iijatzi Fariseo, thiiyinkari pinaki! Owanaa potzikakiri kowatsiri impinkathariwintairi Pawa. Tima iiro piñi iiro iiroka impinkathariwintaimi, tii pikowi impinkathariwintiri pashini. ¹⁴ ¡Ikantamachiitzimi iirokaiti Yotzinkariiti iijatzi Fariseo, thiiyinkari pinatzi! Pathaagakawo kamatsiri oimi pashitawo opanko, iro posamaninkantawori pamanapiintawita iiro jiyotantaitzimi. Iro kantzimaitacha antawo jowasankitaayiitaimi. ¹⁵ ¡Ikantamachiitzimi iirokaiti Yotzinkariiti iijatzi Fariseo, thiiyinkari pinatzi! Owanaa pipomirintsiwintakari atziriiti kaari ajyininkata jojoyakotai aaka a-judá-mirinkatzi, piyotaakiri

intheiyinkariti irirori. Iro ikimitakotantzimiri iiroka jatsipitaiyaawo sarinkawini.

¹⁶ ¡Ikantamachiitzimi iirokaiti, ogyariri kamampotaakiri ikathatawakaiyani! Tima aririka impairyaashiityaawo tasorintsipanko, ikantayitzi: ‘Jowasankitaina Tasorintsipankowiri iirorika nimonkaatziro nokantziri’. Iro kantacha pikantaiyini iirokaiti: ‘Iirorika jimonkaataitziro, tikaatsi oitya’. Irooma aririka impairyaitiri oro saikatsiri tasorintsipankoki, pikantapiintaki: ‘Ontzimatyii jantaitiro ikantaitakiri’.

¹⁷ ¡Masontzishirirí, kamampotaakishirirí! ¿litama kowapirotachari, iriima oro? Kaari, tima irootaki iroopirotatsi tasorintsipanko otasorintsitakairi oro. ¹⁸ Ari okantari iijatzi aririka impairyaitiro taapirimintotsi, ikantayitzi: ‘Jowasankitaina Ataapiintziniri iirorika nimonkaatziro nokantziri’. Iro kantacha pikantapiintaiyakini iirokaiti: ‘Iirorika jimonkaataitziro, tikaatsi oitya’. Irooma aririka impairyaitiri piratsi itaayitziri taapirimintotsiki, pikantapiintaki: ‘Ontzimatyii jantaitiro ikantaitakiri’.

¹⁹ ¡Masontzishirirí, kamampotaakishirirí! ¿litama kowapirotachari, iriima piratsi? Kaari, tima irootaki iroopirotatsi taapirimintotsi otasorintsitakairi itaayitzi.

²⁰ Ikaatzi pairyiirori taapirimintotsi, ari okaatzi ipairyaakiro maawoni itaayitzi janta. ²¹ Iijatzi jojyari ikaatzi pairyiirori tasorintsipanko, ari okaatzi ipairyaakiro ikaatzi tzimantawori.

²² Ikaatzi pairyiirori inkiti, ipairyaakiro maawoni isaikinta Pawa, ikimitakaantakawo iriimi Pawa impairyaaki.

²³ ¡Ikantamachiitzimi Yotzinkariiti iijatzi Fariseo, thiiyinkari pinatzi! Pinashitapiintanari pashitakaariri Pawa, pipayitapiintziri inchajyaaniki. Tiimaita pantayitziro kowapirotachari ikowakaimiri: Pinkamiithashiriyiti, pinishironkashiritanti, pawintaashiritaiyaari. Irootaki kowapirotachari pantayitairo, iiro powajyaantzimaitawo pantiniri pashini.*

²⁴ ¡Kamampotaakiri, kathatawakaachari! Pikimitakari pankinatariri shikiryaaniki iiro jirakotantari, jirakotzimaitakari antari piratsi.†

²⁵ ¡Ikantamachiitzimi Yotzinkariiti iijatzi Fariseo, thiiyinkari pinatzi! Pikimitakotakawo iraa-intotsi iijatzi owamintotsi, okitiwita jikokiroki kamiitha, tompinakitaki inthomainta. Ari pikan-tayitakari iiroka kantatsi iñaitimi kamiithashiri pinatzi, aña koshintzi pinatzi, pikowapiintakiro apaniroidini pinintaawaitya. ²⁶ ¡Kamampotaakiri Fariseo! Pinkimitakaantya pojyitapiintziro pi-raaminto iijatzi powaminto inthomainta, onkan-tantyaari onkititai jikokiroki iijatzi.

²⁷ ¡Ikantamachiitzimi Yotzinkariiti iijatzi Fariseo, thiiyinkari pinatzi! Pojyakawo okitamaawita jowantaitariri kaminkari, owaniinka okantawita jiñokiini. Iro kantacha shityiinka okantaka inthomainta, ari isaikaki itonkipooki kaminkari.

²⁸ Ari pikimiyitakari iiroka, jiñaawitakimi atziri pantakiro kamiithari, iro kantzimaitacha kaaripiroshiritakimi inthomainta, thiiyinkari pinatzi.

* **23:23** Iro ikantaitzi jaka inchajyaaniki: menta, eneldo, comino.

† **23:24** Kantakotachari jaka “antari piratsi”, iri iitachari “camello”.

²⁹ ¡Ikantamachiitzimi Yotzinkariiti iijatzí Fariseo, thiiyinkari pinatzí! Iitama piwitsikapiritantawori ikitaitziri Kamantantaniri, powani-inkayitziro inkini inkinkishiritakoitapiintiri, inkantaiti: ‘Kamiithashiri jinataki jirika’.

³⁰ Pikantaiyini iijatzí: ‘Arimi nontzimitatyaami pairani iirotya nowamaayitzirimi, iiro nojyakotari nocharinini owamaakiriri Kamantantaniri’.

³¹ Iirokataki kinkithatako-tacha apaniroini, iri pojyakoyita iiroka picharinini ikaatzí owamaayitakiriri pairani Kamantantaniri.

³² ¡Incha pothotyiro iiroka kaaripirori jitakaantakari pairani pichariniiti!

³³ ¡Tima pojyakari piyyininkatatyaarimi maanki! Kaaripiroshiri pikantaka. ¿Tsikama pinkantaiyaaka pishiyapithatantyaawori pashironkaiya sarinkawiniki?

³⁴ Irootaki notyaantantzimiriri pairani Kamantantaniri, yotaniri, iijatzí yotzinkari. Iriitaki powamaagaantakiri apawopaini, pimpaikakotakaantiri. Iriima pashini, pimpajatakaantawaitiri tsika japatotapiintaita, ojiyiki powasankitaayitiri maawoni nampitsiki.

³⁵ Iro piñaantyaawori iiroka jowasankitaawintaitimiri ikaatzí kamayitaintsiri pairani, jitanakawo kamiithashiriri Abel irojatzi Zacarías itomini Berequías. Iriitaki jowamaitaki pairani jiyaatiromi taapirimintotsiki ipoñaanakawo tasorintsipankoki.

³⁶ Imapiro nokantzimi ari jowasankitaawintaitakimiri jirikapaini nojyininka”.

*Jiraaniintakotawo Jesús Jerusalén
(Lc. 13.34-35)*

37 “Jerusalén-jatzí! Ojyiki pitsitokaki Kamantantaniriiti. Pojyimiyyaitakiri ikaatzi jotyaantawitakimiri. Tima nokowawitapiintaka nonkimityaarimi tsimiri josatitziri iryaani, ari nonkantirimi maawoni notomitaari. Iro kantacha tii pikowaiyini. 38 Jaka tsika pisaikapiintawitaka iiro jiñaitai iitya nampitaiyaawoni, kaankiityaa onkantaiya. 39 Tima iiro okantaitatya piñaapiintaina jaka, irojatzi paata pinkantantaiyaari: Tasonkawintaari jinatzi, tima Pinkatharintsi aitziri otyaantakiriri”.

24

Ikinkithatakotziro Jesús impookaitiro tasorintsipanko

(Mr. 13.1-2; Lc. 21.5-6)

1 Ipoña ishitowanaki Jesús ipoñaanakawo tasorintsipankoki, irootaki jiyaatai. Ari ikantzi jiyotaani: “Paminiro tsika okanta jiwitsikaitziro tasorintsipanko”. 2 Jakanakiri irirori, ikantanakiri: “maawoni piñaakiri, iiro piñiuro paata tsika okanta opiwiryaayita mapi, iro japiroitiro impookaitiro. Imapiro nokantzimi”.

Jiñaitiri aririka onthonkimataiya

(Mr. 13.3-23; Lc. 21.7-24)

3 Ikanta itonkaanaki otzishiki Olivo, ari isaikapaaki. Ari josampitziri jiyotaani, ikantziri: “Incha pinkantina, ¿tsikapaitima imonkaatya pikantakiri? Aririka pimpiyimatai, aripaitima onthonkimataiyaari, ¿tsika onkantya niyotantyaawori?” 4 Ari jakanakiri Jesús,

ikantanakiri: “Ontzimatyii paamaakowintya jamatawitaitzimikari. ⁵ Tima ojiyiki kowatsini jamatawitimi paata, impairyapaakina, inkanti: ‘Cristo ninatzi naaka’. ⁶ Tima ari pinkimakoyitakiro owayiritaantsi, paamaiya ominthaawashiritzimikari. Ontzimatyii awijayiti jirokapaini, tima tikiraata imonkaata onthonkantaiyaari maawoni. ⁷ Jantaminthatawakaitya maawoni nampitsiki inkaati jotyaantiri pinkathariyitatsiri. Jiñaiti mantsiyarintsi, tajiysi, ontziñaayitya kipatsi tsikarikapaini. ⁸ Irootaki itanatyaaawoni inkimaatsitaityaawo jirokapaini.

⁹ Impoña jaakaantanakimi iiroka, jimaamanitaitimi irojatzi jowamaantakimiri. Ojiyiki inkisaniintanakimi atziri okantakaantziro pipairyana pawintaana. ¹⁰ Ari jiñaitaki atsipitashitawori ikimisantawitaka, jiñaiti kisaniintawakaachani, jiñaiti iijatzi aakaantawakaachani. ¹¹ Ojiyiki pokapaintsini jojawitapaatyaarimi Kamantantaniri, jamatawitapaakiri inkaati kimisantawakirini. ¹² Jantapiroitiro kaaripirori, iiro inishironkatawakaanaa atziri. ¹³ Iriima tyaaryootanaintsini, iriitaki awijakoshiritaatsini. ¹⁴ Aririka othotyaatya inkimaitairo maawoni kipatsiki Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotzirori ipinkathariwintantai Pawa, aripaiti imonkaataiya onthonkantaiyaari maawoni.

¹⁵ Iro kantacha ari piñaakiri jiitaitziri ‘Pinkari Apirotantaniri’, ikinkithatakotakiri pairani Kamantantaniri Daniel, isaikapaaki otasorintsitzi. (maawoni ñaanatironi jiroka,

okowapirotatya inkimathatairo.) ¹⁶ Inkaati nampitaiyaawoni paata Judea-ki, ontzimatyii ishiyayitai tonkaari otzishiki. ¹⁷ Pisaikirika jikokiroki pipanko, ari pimpoña pishiyanaki, iiro pityaapanaatzi paapanaati tsikarika oitya. ¹⁸ Powanikirika pisaiki, pishiyanaki tsika pikanta, iiro paapanaatziro piithaari. ¹⁹ Inkantamachiitiro paata motyaatatsini, iijatzi onkaati tzimayitatsini iintsiti iinta ithoyitzi! ²⁰ Pamañaari Pawa, onkantya aririka pishiyaki, iiro pitonkiyotantawo tyaawontsi, iiro pishiyanta kitiiyyiriki jimakoryaantaitari. ²¹ Tima antawo jiñaitiro jashironkaitya paata. Pairani owakiraa jiwitsikaitakiro kipatsi, irojatzi iroñaaka, tii jiñaitziro oyyaawoni jiroka ashironkaantsi. Iiro apiita jiñaitairo oyyaawori. ²² Iiromi ishintsitaitzi jomairintaitiro jiroka ashironkaantsi, tikaatsimi awijakotaatsini. Ikamintha itzimayitzi jiyoshiitaitakiri, awintaariri Pawa, irootaki jomairintantaitakawori thaankiini jiroka ashironkaantsi. ²³ Aririka pinkimi inkantaitimi: 'Jirika Cristo'. Pashini kantatsini: 'Jirinta Cristo', iiro pikimisantziri. ²⁴ Tima impokayitapaaki oyyakotyaarini Cristo, oyyakotyaarini Kaman-tantaniri. Ari intasonkawintantashitapaatya, inkowawitya jamatawitimi jiyoshiitakiri Pawa. ²⁵ Aritaki nokamantsitakimiro. ²⁶ Impoña inkantaitimi: 'Ariitaka otzishimashiki'. Iiromaita piyaatashitziri. Inkantaiti iijatzi: 'Ari isaiki inthomainta pankotsiki'. Iiromaita pikimisantziri. ²⁷ Tima aririka impiyi Itomi Atziri, joypapaiyaawo ookathawontsi. Itanatyaawo omporikanaki ishitowapiintzi ooryaatsiri,

irojatzi tsika ityaapiintzi. ²⁸ Tsikarika isaiki shitziwari, ari ipiyowintari amimpori”.*

Impiyantaiyaari Itomi Atziri

(Mr. 13.24-37; Lc. 21.25-36; 17.25-36; 12.41-48)

²⁹ “Aririka onkaatapaaki paata jashironkaita antawo, ari intsiwakaki ooryaatsiri, iiro joorinta kashiri iijatzi. Intziroryaayiti impokiro inkitiki, maawoni ikaatzi oorintayitachari inkitiki inthontya impookayiti iijatzi. ³⁰ Aripaiti inkoñaatapai Itomi Atziri inkitiki. Antawo inthaawaiyanakini atziri jaka kipatsiki. Tima jiñaitawairo jowaniinkawo iijatzi ishintsinka, inkinantapaiyaawo minkori. ³¹ Intyootapaaki shintsiini maninkariiti, japatotapairi ikaatzi jiyoshiiyitakiri nampitawori maawoni tsikarikapaini jaka kipatsiki, irojatzi tsika ochimpitapaa.

³² Okimita aririka piñaapiintziro iirishiyitai pankirintsi, piyotzi irootaatsi osarintsitzimatai.†

³³ Iro piyotiri iirokapaini, aririka piñaayitakiro nokantayitakimiri, okaakitzimataana. ³⁴ Imapiro nokantzi, iiro ikamita jirika ajyininkapaini, irojatzi jiñaantatyaawori nokamantayitakimiri.

³⁵ Iiro okantaitatyaani piñi iro inkiti iijatzi kipatsi, irooma okaatzi noñaaniyitakari imapiroitaatyaani iroori.

³⁶ Iro kantacha tikaatsi yotatsini tsikapaiti, iri owatsipiro inkitiwiri, tii jiyotzi. Tima

* **24:28** Ikimita añaapiintziri amimpori jiwotaiyani, ayotzi tzi-matsi kamaintsiri. Ari okimitari iijatzi aririka añaayitakiro okaatzi ikinkithatakoyitakiri jaka Jesús, ayotzi irootaintsi impiyimatai.

† **24:32** Ikantakoitziri jaka “pankirintsi” higuera inatzi.

apaniroidini ikantakaawo Ashitanari jiyotziro irirori. ³⁷ Ari ojyaawo pairani isaikantawitari Noé, ari onkantaiyaari iijatzí aririka impiyi Itomi Atziri. ³⁸ Tima pairani tikira ariita oonkawo, inimowaitziri atziri, jowawaitaiyani, jirawaitaiyini, pashini aayitatsiri iina. Irojatzi jotitantanakari Noé shintsipaaki. ³⁹ Tikaatsi inkinkishiritakoti, irojatzi omapokantakariri oonkawo, ari japirotakari maawoni. Ari onkimitaiyaari aririka impiyi Itomi Atziri. ⁴⁰ Tima isaiki apiti antawaitatsiri jowaniki, apaani jaayiitanai inkitiki. Iriima pashini jookaitanairi. ⁴¹ Osaiki apiti tsinani otoonkawaitzi, apaani jaayiitanai inkitiki. Irooma pashini tsinani, jookaitanairo. ⁴² Paamaakowintaiya iiroka, tima tii piyotzi tsikapaiti impiyi Piwinkathariti. ⁴³ Pinkinkishiritakotiri atziri, aririkami jiyoti impokatyi koshintzi tsiniri, arimi jaamaakowintatyaami, iiro ikoshitaagantaitzirimi ipankoki. ⁴⁴ Ari onkantyaari, ontzimatyii paamaakowintaiya iijatzí iiroka. Tima tikaatsi yotatsini tsikapaiti impiyi Itomi Atziri.

⁴⁵ Pojyakotyaari ompirataari kamiithashiriri, kinkishiritachari kamiitha. Jookanakiri ipankoki ompiratariri, ikantanakiri: ‘Pamininari ikaatzí saikatsiri pankotsiki’. ⁴⁶ Kimoshiri inkantaiya jirika ompirataari, aririka impiyi ompiratariri, tima jiñaapairi imonkaatakiro ikantanakiriri. ⁴⁷ Aritaki ishinitakiniri jaamaakowintyaanari maawoni okaatzí jashitari. ⁴⁸ Iriima kaaripiroshiriri ompirataari, ikantzi: ‘Iiro ipiyita ompiratanari’. ⁴⁹ Impoña jantawaitakiri pashini ompirataari. Jataki

intsipayityaari shinkiryaantzi. ⁵⁰ Inimowaitziri jirika ompirataari, jomapokashitaiyaari jariitaiya ompiratariri. ⁵¹ Imapiroitiri jowasankitaapairi, jookapairi tsika ikajyaakaitakiri thiiyinkari. Ari jiraawaitaiyaari, jatsikaikiwaitya inkimaatsitaiya”.

25

Ikinkithatakoitziro 10 mainawo

¹ “Aririka impinkathariwintantai Inkitijatzi, ogyatyaawo 10 mainawo jatatsiri tsiniri ontonkiyotyaari aawakaachani. Aayitanaki ootamintopaini. ² Tzimatsi okaatzi 5 mainawo kiyoshiritaintsiri, tzimatsi iijatzi okaatzi 5 mainawo kaari kiyoshiritatsini. ³ Jirokapaini 5 mainawo kaari kiyoshiritatsini aawitanakari ootaminto, iro kantacha kapichi aanaki iyaaki. ⁴ Irooma pashini kiyoshiritaintsiri, aayitanaki iroori ootaminto, aanaki oiyiki iyaaki. ⁵ Tii ipokita thaankiini aawakaachani, ayimatapaakiro owochokini, magariyanakini. ⁶ Okanta niyankiiti tsiniri, okimatzi ikaimaitzi, ikantaitzi: ‘jAatsikitaki aawakaachani, pintonkiyotawatyaari!’ ⁷ Kakiyanakini mainawo, ojaikiyitanairi iyaaki ootamintopaini. ⁸ Mainawopaini kaari kiyoshiritatsini, okantawitanakawo kiyoshiritaintsiri: ‘Pimpina iyaaki pootaminto, irootaintsi intsiwaki nootaminto naaka’. ⁹ Ari okantanaki: ‘Tiro nopimi, ari inkow-ityiimotakina naaka, piyaati pamanantapainti’. ¹⁰ Iyaaminthaitapaintzi amanantzi, ariitapaaka aawakaachani. Jirokapaini aamagainchari, otonkiyotawakari, jaanakiro

tsika joimoshirinkaitiri. Jashitaitanakiro ashitakowontsi. ¹¹ Okanta opiyawitapaaka jatatsiri amanantzi, oiyiki okaimawitapaaka, okantapaaki: ‘¡Pashitaryiinawo naaka!’ ¹² Okimatzi jakaitanakiro, ikantaitziro: ‘Tiitya niyotzimi. Imapiro’. ¹³ Ontzimatyii paamaakowintaiya iiroka. Tima tii piyotzi tsikapaiti impiyi Itomi Atziri”.

*Ikinkithatakoitziri kiriiki
(Lc. 19.11-27)*

¹⁴ “Tima aririka impinkathariwintantai Inkitijatzi, jojakotari atziri kowatsiri jiyaati intaina, japatotakiri jompiratani, ipanakiri jashitari jaamaakowintyaanari. ¹⁵ Ipakiri apawopaini jompiratani iiriikiti. Iriima kinkishiritachari kamiitha, impanakiri ikaatzi 5 kiriiki, pashini yotatsiri kapichiini ipanakiri ikaatzi apiti, iriima pashini iwiyaantapaakawori impanakiri apaani. Jataki intaina. ¹⁶ Ikanta jirika ipanakiri 5 kiriiki, jantawaitakaakiri, jojiñaakiri jagai ikaatzi iijatzi 5. ¹⁷ Ari ikimitakari ipanakiri apiti, jojiñaakiri irirori, jagai ikaatzi iijatzi apiti. ¹⁸ Iriima pashini ipaitakiri apaani, jaanakiri iiriikiti, ikitatakiri kipatsiki. ¹⁹ Ikanta osamanitaki piyaa ashitariri kiriiki, ikaimakaantapairi jompiratani jiyoti iita jantantakari iiriikiti. ²⁰ Ari ipokapaaki ipaitakiri 5 kiriiki, joñaagapairi pashini 5 kiriiki jojiñaakiri, ikantapaaki: ‘Pinkathari, 5 kiriiki pipakina pairani, jirika pashini 5 nojiñaagairi’. ²¹ Ikantzi Pinkathari: ‘Ariwí nompiratani, kamiithashiri pinaki. Kapichiini kiriiki

pikimpoyaakina, ari pinkimpoyagai pashini ogyiki. Pimpoki, pintsipatina pinintagaiya'.
²² Ipoña jariitapaaka ipaitakiri apiti kiriiki, ikantapaaki: 'Pinkathari, apiti kiriiki pipakina, jirika pashini apiti nojyiñagairi'.²³ Ari ikantzi Pinkathari: 'Ariwi nompiratani, kamiithashiriri pinaki. Kapichiini kiriiki pikimpoyaakina, ari pinkimpoyagai ogyiki pashini. Pimpoki, pintsipatina pinintagaiya'.²⁴ Ipoña jariitapaaka ipayitakiri apaani kiriiki, ikantapaaki: 'Pinkathari, niyotzi naaka mashiryaantzi pinatzi, piñaakatsimatantzi pantawaitakaantziri piiriikiti, okanta pojyiñaantariri'.²⁵ Iro nothaawantakari, naakiri piiriikiti, nokitatakiri kipatsiki. Jirika namaimiri'.²⁶ Ari jakanakiri ikantziri: 'Kaaripiroshiri pinatzi owanaa pipiranita. Piyowitaka ari nonkisakimi iirorika pojyiñaanari kiriiki,²⁷ piñaawitaka iiro pimatziro iiroka, paminimi iitya antawaitakaimirini, ari iyyinitakimi, iri pimpawainarimi nopiyaa'.
²⁸ Ikantaitakiri ikaatzi saikaintsiri: 'Paapithatiri kiriiki, pimpairi pashini ogyiñaakiriri 10 kiriiki'.²⁹ Tsikarika itzimi otzimimotakiri, ari ontzimimotairi ogyiki. Iriima kaari otzimimotzi, iikiro jiyaataty iiro otzimimopirotairi.
³⁰ Paanakiri jirika kaaripiroshiriri, pookiri tsika otsinirikitzi. Ari jiraawaityaari, jatsikaikiwaitya inkimaatsiwaitaiya".

Ikinkithatakoitziro yakawintaantsi

³¹ "Aririka impiyi Itomi Atziri pinkatha jowaitairi. Intsipataiyaari maawoni maninkariti, inkimitaiyaari ikanta pairani pinkathari

isaikantawo owaniinkatachari isaikaminto.
³² Japatotairi maawoni atziri tsikarika isaikai
 irirori. Jinashiyitaiyaari joosaikayitairi. Jo-
 jyakotyaari atziri nashitariri ipira tii inkowakairi
 intsipataayitiri. ³³ Joosaikairi ikowapirotziri
 jakopiroriki, iriima imanintayitziri jampatiki
 joosaikiri.* ³⁴ Jiñaawaitanaki Pinkathari, iñaanatziri
 jinashitakari jakopiroriki, inkantiri: ‘Pimpoki
 maawoni, oiyiki inthaamintakagaimi Ashitanari,
 pinampitaiyaawo tsika ipinkathariwintantzi
 irirori, tima ari jiwitsikitakimi pairani owakiraa
 jiwitsikantakawori kipatsi. ³⁵ Tima piñaana
 pairani owamaawitana notajyi, pipakina
 nowanawo. Piñaana ayimatana nomiri,
 pipakina nomiri. Piñaakina nariita pinampiki,
 pinishironkatakina pipankoki. ³⁶ Piñaana
 nosagaakowaitzi, pipakina nokithaatari.
 Piñaana nomantsiyataki, pimitakotakina
 noshintsitantaari. Jomontyaitakina,
 pipokashitakina piñaana’. ³⁷ Inkantaiyini
 kamiithashiriri: ‘Pinkathari. ¿Tsikapaiti noñiimi
 pitajyaaniintzi, nopantzimiri powanawo? ¿Tsika
 noñiimi pimiriniintzi, nopantzimiri pimir?
³⁸ ¿Tsikapaiti noñiimi, naantzimiri kamiitha
 nopankoki? ¿Tsika noñiimi pisagaakowaitzi,
 nopantzimiri piithaari? ³⁹ ¿Tsikapaiti noñiimi
 pimantsiyatzi, jomontyaitzimi, niyaatashitakimi
 noñiimi?’ ⁴⁰ Ari jakanaki Pinkathari,
 ikantzi: ‘Tima pinishironkatakiri ikaatzi

* **25:33** Iri ikantakoitzi jaka oijya, iriitaki piratsi ikowapiroitakiri
 joosaikaitakiri akotsipiroriki. Iriima cabra, iri piratsi imanintayi-
 itakiri joosaikaitakiri ampatintsiki.

awintaayitanari nokimitakaantziri iyiki,
aña naakataki pinishironkataki. Imapiro’.

⁴¹ Ipoña ipithokashitanakari jinashitakari
jampatiki, ikantziri: ‘Kaaripirorí, piyaati
iiroka pinkimaatsitaiyaari paampari kaari
tsiwakanitaatsini, ikajyaakaitakari kamaari
intsipataiyaari maawoni imaninkariti irirori.

⁴² Aña piñaawitakina notajyaaniintzi, tii pipana
noyaari. Ayimatakina nomiri, tii pipana
nomirityaari. ⁴³ Piñaawitana nariita pinampiki,
tii pinishironkatana pipankoki. Piñaawitana
nosagaakowaitzi, tii pipana nonkithaattyari.
Piñaawitana nomantsiyatzi, jomontyaakaan-
taitakina, tii pariitaajaitina’.

⁴⁴ Ari jakanaki
kaaripiroshiriri, ikantzi: ‘Nowinkathariti,
¿tsikapaiti noñaawitzimi pitajyaaniintzi,
pimiriniintzi, pariitana, pisagaakowaitzi,
pimantsiyawaitzi, jomontyaitzimi, tiimaita
nonishironkatzimi?’ ⁴⁵ Ari ikantzi Pinkathari:
‘Tii pinishironkayitantzi, onkantawitatya
iintsi jinayitzi, naakataki pantzimotaki.

Imapiro’. ⁴⁶ Irootaki jatsipitantaityaawori
kantaitachani ashironkaantsi. Iriima inkaati
kamiithashiritaintsini, inkantaitaatyironi
jañaayitai”.

26

Ikamantawakaita jaakaantiri Jesús

(Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

¹ Ikanta ithonkanakiro Jesús okaatzi
ikinkithatakotakiri, ikantanakiri jiyotaani:

² “Piyotaiyini iiroka kaatapaaki apiti kitiiyyiri

joimoshirinkapiintaitziro Anankoryaantsi. Ari jaakaantaitiri Itomi Atziri impaikakoitiri”.

³ Ikanta ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari Yotzinkariiti, iijatzi Antaripiroriiti, japatotaiyakani ipankoki Caifás ijiwaripirori Ompiratasorintsitaari. ⁴ Ari ikamantawakaiyakani, ikantaki: “Thami amatawitiri Jesús ayiri antsitokakaantiri. ⁵ Iiromaita amaamanitziri kitiiyyiri joimoshirinkaita, ikisawintzirikari atziripaini”.

Isaitantaitari Jesús kasankaari
(Mr. 14.3-9; Jn. 12.1-8)

⁶ Ikanta ikinanai Jesús Betania-ki, ipankoki Simón pathaawaiwitachari. ⁷ Ari ariitapaaka tsinani amakotaki kasankaari, kamiitha okantaka onaki jiwitsikaitziro mapi iitachari “alabastro”, oyyiki owinawo. Osaitantapaakari iitoki Jesús isaikaki jowaiyani. ⁸ Ikisaiyanakani jiyotaani jiñaakiro, ikantaiyanakini: “¿litama apaawaitantawori? ⁹ Aririkami ompimantya, jagaitimi oyyiki kiriiki impaitirimi ashironkainkari”. ¹⁰ Jiyotakotakiri Jesús, ikantziri: “¿litama pikisantawori jiroka tsinani? Kamiitha okanta noñaakiro antakiri. ¹¹ Ari inkantaitatyaani ashironkainkari pintsipatyaari, irooma naaka iiro piñiuro pintsipatapiintaina. ¹² Tima iiwatatzi osaitantanawo kasankaari oyyakaawintatyaana aririka inkitaitakina. ¹³ Aririka ikamantantaitairo Kamiithari Ñaantsi, inkinkithatakoitairo tsinani, ari onkantya joshiritantaityaawori antakiri iroori. Imapiro”.

Ikinkishirya Judas jaakaantiri Jesús

(Mr. 14.10-11; Lc. 22.3-6)

¹⁴ Ikanta Judas Iscariote kaawitachari 12 jiyotaani Jesús, jiyaatashitakiri ijiwari Ompiratasorintsitaari. ¹⁵ Ikantapaakiri: “¿Litama pimpinari aririka namakimiri?” Ari joñaagaitanakiri ikaatzi 30 ipiwiryaaka kiriiki. ¹⁶ Aripaiti ikowanaki Judas tsikapaiti jaakaantiri.

Iwiyaantawori jowakaanaari jiyotaani

(Mr. 14.12-25; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

¹⁷ Ariitapaaka itawori kitiiyyiri jowantapiintaitawori tantaponka, pokaiyapaakini jiyotaani Jesús, josampitziri: “¿Tsika onkotsitakaantika oyaari kitiiyyiriki Anankoryaantsi?” ¹⁸ Ari ikantanakiri: “Piyaati nampitsiki. Ari pintonkiyotyaari atziri, pinkantiri: ‘Ikantzi yotaanari: “Monkaatapaaka, niyaatantyaari pipankoki noimoshirinkiro kitiiyyiri Anankoryaantsi, nontsipatyaari niyotaanipaini” ’ ”. ¹⁹ Ari jimatakiro jiyotaani okaatzi ikantakiriri Jesús. Jonkotsitakaantaki joyaari kitiiyyiriki Anankoryaantsiki.

²⁰ Aritaki tsiniriityaanaki jariitapaaka Jesús, saikapaaki jowaiyaani itsipatapaakari jiyotaani ikaataiyakini 12. ²¹ Ikanta jowaiyani, ikantaki Jesús: “Pinkimi nonkanti, pikaataiyini iiroka jaka, tzimatsi apaani pithokashitinani. Imapiro”. ²² Owashiri ikantaiyanakani. Apaanipaini josampitanakiri: “¿Naakama pinkathari?” ²³ Ari jakanakiri, ikantzi: “Tsikarika itzimi atyootakinari, iriitaki

pithokashitinani. ²⁴ Tyaaryoo impiyakotya Itomi Atziri, tima irootaki josankinatakoitakiri pairani. ¡Ikantamachiitziri pithokashityaarini! Iiro itzimaajaitzimi irirori”. ²⁵ Ari jiñaawaitanaki Judas pithokashityaarini, ikantzi: “¿Naakama yotaanari?” Ikantzi Jesús: “Irootaki pikantakiri”.

²⁶ Iinta jowaiyani jaakiro Jesús tanta, ipaasoonkiwintakiro, ipitoryaakiro, ipayitakiri jiyotaani, ikantziri: “Jiroka, poyaawo, nowatha inatzi”. ²⁷ Ipoña jaakotakiro jimiriitari, ipaasoonkiwintakiro, ipakotakiri jiyotaani, ikantziri: “Piraiyini maawoni, ²⁸ tima niraani inatzi jiroka, irootaki oñaagantapirotironi ankajyaakaawakaiyaari, iro shitowatsini impiyakotantaityaarini ikaaripiro-witaka. ²⁹ Pinkimi nonkanti, iiro niritaawo jiroka irojatzi paata aririka impinkathariwintantai Ashitanari, ari apiitairo iijatzi”.

*Ikinkithatakotakiro Jesús jookawintanti Pedro
(Mr. 14.26-31; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38)*

³⁰ Ikanta ithonkanakiro ipampithaakotziri Pawa, jataiyanakini tonkaariki otzishiki Olivo. ³¹ Ikantziri Jesús jiyotaani: “Irootaintsi pookawintaiyinani tsiniri. Tima josankinaitaki pairani kantatsiri: Nontsitokiri aamaakowintariri oijya, ari inthontya impookayitanaki ipira.

³² Aririka nañagai, Galilea-ki noyaawintapaimi”.

³³ Ari jakanaki Pedro, ikantzi: “Aritaima jookawintakimi pashinipaini, iiro nimatziro naaka”. ³⁴ Ikantzi Jesús: “Pinkimi nonkantimi, iroñaaka tsiniri tikira jiñiita tyoopi, mawajatzi

pinkantaki: ‘Tii noñiiri Jesús’. Imapiro”. ³⁵ Ari ikantzi Pedro: “Iiro nookawintzimi, kimitaka ari ankaati ankami”. Ari ikantaiyakini iijatzi maawoni jiyotaani.

Jamana Jesús Getsemaní-ki
(Mr. 14.32-42; Lc. 22.39-46)

³⁶ Ikanta Jesús itsipatakari jiyotaani, ariitaiyakani Getsemaní-ki, ikantapaakiri: “Ari pisaikawaki jaka, niyaaniintawaki naaka, namaña”.

³⁷ Apa jaanakiri Pedro itsipataanakiri apiti itomi Zebedeo. Ari jiraashiritakotapaaka antawoiti Jesús.

³⁸ Ikantziri: “Owamaimatatyaaana nowashirinka. Ari pisaikaiyawakini iiroka, thami anakimpiti”.

³⁹ Awijaniintanaki kapichiini irirori. Otzirowapaaka, amanapaaka. Ikantzi: “Ashitanarí, pishinitanarika iiroka, pimatinao onkaati nonkimaatsityaari. Iiromaita pimatanao okaatzi nokowawitakari naaka, iro pimati okaatzi pikowakaakinari”.

⁴⁰ Ipiyashitapaakari jiyotaani, jiñaapaatziri jimagaiyini. Ikantapaakiri Pedro: “¿Tiima pinkisashityaawo piwochokini pintsipatina anakimpiti?

⁴¹ Pinkakimpiti, pamaña, otzimikari pikinakaashitani. Tima tii pikisashiwaitanita, oiyiki inawita kamiithatatsiri pikowawitari pantirimi”.

⁴² Iijatzi ipiyanaa Jesús, amanapaa, ikantzi: “Ashitanarí, iiro pimatanao onkaati nonkimaatsityaari, pimatinao oita pikowakaakinari iiroka”.

⁴³ Ikanta ipiyapaa, iijatzi jiñaapairi jimagaiyini, tima antawoiti okantaka iwochokini.

⁴⁴ Ipiyapithatanaari, mawataki ipiyaka jamana. Irojatzí japiitapai

ikantayitakiri inkaanki. ⁴⁵ Ari ipiyashitapaakari jiyotaani, ikantapaakiri: “¿Irojatzima pimagaiyini? Monkaatapaaka jaakaantaitantyaariri Itomi Atziri, jagaitanakiri kaaripiroshiririki atziri. ⁴⁶ Pimpiriinti, thami aatai. Okaakitziimatapaaki pithokashitinani”.

Jagaitakiri Jesús

(Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)

⁴⁷ Jiñaawaiminthaitzi Jesús, ariitapaaka Judas ikaawitapiintari. Ojyiki itsipatapaakari, jamayitaki jowathaaminto, ipajaminto. Jotyaantani ijiwaripirori Ompiratasorintsitaari, iijatzi jashi Antaripiroriiti. ⁴⁸ Tima Judas pithokashitantaniri, ikantsitakari kitziroini jamaniwo: “Iitarika nothopootapaaki, iriitaki, poirikiri”. ⁴⁹ Ikanta jariitapaaka Judas, jontsitokapaakari okaakiini Jesús, ikantapaakiri: “Yotaanari”. Ithopootapaakiri jiwithatapaakari. ⁵⁰ Ari josampitantzi Jesús, ikantzi: “Ayyininká, ¿litama pipokashitziri?” Ari joirikaitapaakiri Jesús, jaantaitanantyaariri jiyakawintaitiri. ⁵¹ Ikanta apaani tsipatakariri okaakiini Jesús, inoshikanakiro iyotsiroti, itotsitakiri ikimpita jompiratani ijiwari Ompiratasorintsitaari. ⁵² Ari ikantanaki Jesús: “Powairo piyotsiroti, ipiyaitzimikari. Tima ikaatzi wijantatsiri, iwijaitziri irirori. ⁵³ Tima piyotzi kantatsimi namañaari Ashitanari, aritakimi jotyaantakina ojyiki maninkariiti

piyakowintinani.* 54 Ari onkantzimaitya imonkaatantyaari josankinatakoitakinari pairani”. 55 Ipoña Jesús ipithokashitanakari ikaatzi pokashitakiriri, ikantziri: “¿Naakama koshintzi pamashitantanari powathaaminto, pipajaminto? ¿Tiima piñaapiintana niyotaantzi tasorintsipankoki, kaarima paantana janta? 56 Ari onkantyaari, irootaki imonkaatantyaari okaatzi josankinatakiri pairani Kamantantaniri”. Aripaiti ishiyayitanaka jiyotaani, jookawintaitanakiri Jesús apaniroini.

Japatowintaitari Jesús

(Mr. 14.53-65; Lc. 22.54, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24)

57 Ikanta jagaitanakiri Jesús ipankoki Caifás, ijiwaripirori Ompiratasorintsitaari, ari japatotaiyakani maawoni Yotzinkariiti itsipatakari Antaripiroripaini. 58 Noshikacha iintsikiryoini Pedro joyaatakowintziri Jesús, irojatzi jariitantapaakari ipankoki ijiwaripirori Ompiratasorintsitaari. Iro intyaantapaatyaarimi pankotsiki itsipatapaakari kimpoyaawintaniri, ikowi Pedro inkimakowintiri tsika inkantaitiri Jesús. 59 Ikanta ijiwaripaini Ompiratasorintsitaari itsipatakari ikaatzi apatotainchari, jaminawitaiyakani iitya thiiyakotyaarini Jesús inkini intsitokakaantiri. 60 Tii jiñiimaita, okantawitaka ipokayiwitaka ojiyiki kowatsiri inthiiyakotyaarimi. Ipoña ikatziyanaka

* 26:53 Iro ikantaitzi jaka “ojyiki maninkariiti”, 12 legión ikaatzi. Ikantakoitziri jaka “legión”, iri Roma-jatzi ijyikipirori owayiriiti. Aririka inkaati 3,000, tiirika 6,000 owayiriiti, iriitaki jiitaitziri “legión”.

apiti thiiyakotanakariri, ⁶¹ ikantanaki:
 “Nokimiri naaka chapinki jiñaawaitzi ikantzi:
 ‘Ari nompookakiro tasorintsipanko, iro
 awijawitatya mawa kitiiyiri, nonthonkairo
 niwitsikairo’ ”. ⁶² Ari ikatziyanaka ijiwaripirori
 Ompiratasorintsitaari, ikantanakiri Jesús:
 “¿Litama kaari pakanta? ¿Tiima pinkimiri okaatzi
 ikantakotzimiri?” ⁶³ Irojatzii jimairitaki, tii jaki.
 Ari ishintsithatanakiri, ikantziri: “Pimpairyiiri
 Kañaaniri Pawa, onkanya niyopirostantyaari
 tyaaryoorika onkaati pinkantinari. ¿Iirokama
 Cristo Itomi Pawa?” ⁶⁴ Ari jakanaki Jesús,
 ikantzi: “Irootaki pikantakiri. Iroñaaka
 piñiiri Itomi Atziri isaikai jakopiroriki Pawa
 impinkatharitai. Impoña piñiiri impiyi inkinapai
 minkoriki”. ⁶⁵ Ikanta ikimawaki jiwapirori,
 isagaanakiro iithaari ikisanaka, ikantanaki:
 “Ñakiro, ipairyaashitakari Pawa. Tikaatsi
 pashini ankowiri ankantakotiri. Pikimaiyakini
 iiroka okaatzi ithainkakiri Pawa. ⁶⁶ ¿Litama
 pikantaiyirini iiroka?” Ari jakaiyanakini:
 “¡Tzimaki ikinakaashitani! ¡Ontzimatyii inkami!”
⁶⁷ Ipoña jiiwapoowaitaitanakiri. Tzimatsi
 pashini kapojapoowaitanakiriri. Tzimatsi iijatzii
 pajapoowaitanakiriri. ⁶⁸ Josampitzimaitaitari
 ikantaitziri: “Cristo, ¿Tiima Kamantantaniri
 pinatzi, incha pinkantina iita pajawaitzimiri?”

Ikantzi Pedro: Tii noñiiri naaka Jesús

(Mr. 14.66-72; Lc. 22.55-62; Jn. 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Ari isaikaki Pedro jikokiroki, iro
 oñaantapaakariri otzikataawo, okantapaakiri:

“¿Tiima iiroka itsipata pairani Jesús jirika Galilea-jatzi?” ⁷⁰ Iro kantacha oiyiki ñaakiriri Pedro jotikanakiro, ikantaki: “Tiitya, tii niyotziri iita pikantanari”. ⁷¹ Ari ishitowaniintanaki Pedro jikokiroki. Ari oñaapairi pashini otzikataawo, okantapaakiri itsipatakari: “Irijatzi jirika itsipata pairani Jesús Nazaret-jatzi”. ⁷² Ari japiitanakiro Pedro jotikanakiro, ikantanaki: “Apa jiyotzi Pawa, tii niyotziri naaka pikantanari”. ⁷³ Tikira osamanitzi, japiitakiri itsipatakari ikantziri: “Irokataki itsipatapiintari Jesús, tima Galilea-jatzi pinatzi, iriiwaitaki ikantziro jiñaawaitzi”. ⁷⁴ Ikantanakiri: “Tiiwí, tii niyotziri jirika pikantanari. Jiyotzi Pawa nothiiyarika, jowasankitainaata”. Aripaiti jiñaanaki tyoopi. ⁷⁵ Ari ikinkishiritanairo Pedro ikantakiri pairani Jesús: “Tikira jiñiita tyoopi, mawajatzi potiki, pinkanti: ‘Tii noñiiri Jesús’”. Shitowanaki Pedro, antawoiti jiraawaitanaka.

27

Jagaitanakiri Jesús Pilato-ki (Mr. 15.1; Lc. 23.1-2; Jn. 18.28-32)

¹ Okanta okitiijyitamanai, apatotamanaa jiwariiti itsipatakari Antaripiroripaini, ikamantawakaiyakani intsitokiri Jesús. ² Ipoña joojotaitanakiri Jesús, jaitanakiri isaiki Poncio Pilato, jiwaripirori jinatzi jirika.

Ikamantakari Judas

³ Ikanta Judas aakaantaniri, jiyotanaki jowamaakaantashitakari Jesús. Antawoiti ikinkishiritanaka, jataki joipiyainiri 30

kiriiki ijiwari Ompiratasorintsitaari, iijatzi Antaripiroriiti, ⁴ ikantapairi: “Jirika piiriikiti. Tii okamiithatzi okaatzi nantakiri. Tikaatsi janti Jesús naakaantashitakari”. Ikantaiyanakini irirori: “Intaanitya, piyotziro iiroka”. ⁵ Jookanakiri kiriiki janta tasorintsipankoki, ishiyapirotanakitya ipiyanaka, irojatzi ishirikantapaakari. ⁶ Ikanta ijiwari Ompiratasorintsitaari, jagairi kiriiki, ikantaiyini: “Tii okamiithatzi ankimpoyagairi kiriiki, iriitaki apinatakiriri intsitokantaityaariri”. ⁷ Ari josampitawakaiyani: “¿Tsika ankantirika aaka jirika kiriiki?” Ipoña ikantaiyini: “Thami amanantantyaawo pitzitharipathatsiri kipatsi, inkitaitiri aririka inkamayiti kaari ajyininkata”. ⁸ Irojatzi iroñaaka jiiyiitziro jiroka kipatsi: “Iraantsipatha”. ⁹ Ari imonkaatakari josankinatakiri pairani Kamantantaniri Jeremías, ikantaki: Jagaitakiri 30 ipiwirya kiriiki, Okaatzi ikowaiyakirini icharinipaini Israel iminatiri, ¹⁰ Iri jamanantaitantakawori pitzitharipatha, Irootaki ikowakaakinari Pinkathari namanantiro.

Pilato josampitziri Jesús

(Mr. 15.2-5; Lc. 23.3-5; Jn. 18.33-38)

¹¹ Aritaki ariitaka Jesús isaiki jiwaripirori, josampitawakiri, ikantziri: “¿Iiroka iwinkathariti Judá-mirinkaiti?” Ari jakanaki Jesús, ikantzi: “Irootaki pikantakiri”. ¹² Ikanta ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipayitakari Antaripiroriiti, oyyiki ikantakowitapaakari Jesús.

Tii jakimaita irirori. ¹³ Ikantzi Pilato: “¿Tiima pikimi okaatzi ikantakoitzimiri?” ¹⁴ Iiniro jimairitaki, tii jaki. Jotzikanaminthatanakari Pilato jirika Jesús.

Jiyakawintaitziri Jesús

(Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38–19.16)

¹⁵ Tzimatsi jamitapiintari jiwaripirori: maawoni osarintsi aririka joimoshirinkaiyaani Judá-mirinkaiti, jomishitowakaantzi iyyininka jaakaantaitziri itzimirika inkowaiyakirini.

¹⁶ Tzimatsi apaani Judá-mirinka jaakaantaitziri jiita Barrabás, ikimakoitani jinatzi jirika jantakiro kowiinkatatsiri.

¹⁷ Ikanta japatotaiyakani atziriiti, josampitantaki Pilato, ikantzi: “¿Litaka pikowiri nomishitowakaantiri? ¿Iriima Barrabás? ¿Iriima pikowi Jesús jiitaitziri Cristo?” ¹⁸ Jiyotaki Pilato ikisaniintoshitaitari Jesús, irootaki jaakaantaitantakariri.

¹⁹ Tima inkaanki, okantakaantakiri iina Pilato, okantaki: “Iiro pimaamaniwaitziri iiroka kamiithashiriri. Owanaa jomishimpiyaakaantakina tsiniripaiti jariitashiryaakina”.

²⁰ Iro kantacha ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari Antarikonapaini, jowatsimaakiri atziriiti, inkantaiyini: “Iro kamiithatatsi jomishitowaitiri Barrabás, iriima Jesús intsitokaitiri”.

²¹ Ipoña japiitanakiro jiwaripirori josampitantzi: “¿Litaka pikowiri nomishitowakaantairi?” Ari ikantaiyini maawoni: “¡Iri Barrabás!”

²² Ari ikantzi Pilato: “¿Tsikama nonkantirika Jesús jiitaitziri Cristo?” Jakaiyini atziri: “¡Pimpaikakotakaantiri!”

²³ Ari ikantzi jiwaripirori: “¿Tzimatsima kaaripirori

jantakiri?” Iikiro ishintsitatzi ikaimaiyini atziriiiti, ikantzi: “¡Pimpaikakotakaantiri!”

²⁴ Ari jiyotanaki Pilato aminaashiwaita josampitantzi, owanaa ikatsimashiritaki atziripaini. Ikaimakaantaki jiñaa, jiñaitakiri maawoni ikiwaakotanaka, ikantanaki: “Tii naaka kowatsini nontsitokakaantiri jirika kamiithashiriri. Pikowaiyirinika, iiroka yotaiyironi”. ²⁵ Ikantaiyanakini iriroriiti: “Nokowaiyini, naakataki jookantaitya oityaarika awijatsini, jookantaityaari iijatzi nowaiyanipaini”. ²⁶ Ari jomishitowakaantaitakiri Barrabás. Iriima Jesús ipajatakaantaitanakiri, jiyakawintakiri impaikakoitiri.

²⁷ Ikanta owayiriiti, ityaakaanakiri Jesús ipankoki Pilato jiiitaitziro “Pretorio”. Ari japatowintakari maawoni owayiri.

²⁸ Jaatonkoryaakiri Jesús, ikithaataitakiri kithaarintsi pitzirishimawotatsiri ojya-wori ikithaatapiintari pinkathariyitatsiri.

²⁹ Jamathaitantakari kitochiitapo iitoki, joirikakaitakiri jakopiroriki sawookaaki. Ipoña jotzirowashitari Jesús ithainkimawaitziri, ikantaiyini: “¡Paapatziyawatyaari iwinkathariti Judá-mirinkaiti!”*

³⁰ Ojyiki jiiwapoowaitakiri, jompojainawaitantakari sawookaaki. ³¹ Ikanta jishitakiro ishironthaminthawaitakari. Jaatonkoryagainiri ikithaatakiriri inkaanki, ikithaatairi iithaari, jaanakiri impaikakoitiri.

* **27:29** Tima irooyitaki jamitapiintari pinkathariiti jamathaitawo poriryaatatsiri, joirikapiintziro iijatzi jakopiroriki ashirokaaki.

Ipaikakoitziri Jesús irojatzi ikamantakari
(Mr. 15.21-41; Lc. 23.26-49; Jn. 19.17-30)

³² Ikanta jiyaataiyanakini, itonkiyotakari Simón poñaachari Cirene, ishintsiwintaitakiri jinatanakiro impaikakotaitantyaariri Jesús.

³³ Irojatzi jariitantakari tonkaariki oita Gólgota (akantziro aaka: Atziriitoni.) ³⁴ Ari ipakowiitakari Jesús imiri itsipataitakiro iyipitintsi, ikanta ithowitawakawo kapichiini, tiimaita jiriro.† ³⁵ Ari ipaikakoitakiri.

Ikanta owayiriiti jaakiro ikithaayitari Jesús, ipawakaakawo, ikimitakaantakiro jiñaaritaita iro jiyotantyaari iitarika ayironi. Ari imonkaatakari ikinkithatakotakiri pairani Kamantantaniri, ikantaki:

Iñaariwintaitakawo noithaari,
 Ipawakaayitakawo.

³⁶ Ari isaikawintaiyirini, jaamaakowintari.

³⁷ Ipoña josankinaitaki kantakaantakirori ipaikakoitantakariri, okantzi: JIRIKA JESÚS, IRIITAKI IWINKATHARITI JUDÁ-MIRINKAITI. Jontarikakoitakiniri ipatziitoki. ³⁸ Ari

itsipataitakiri apiti koshintzi, ikatziyakotaka apaani jakopiroriki, pashini jampatiki.

³⁹ Ithainkimatakiri ikaatzi awijayitatsiri janta, jotikayinata,‡ ⁴⁰ ikantaitziri: “Aña iiroka pookirori tasorintsipanko, iro awijaki mawa

† **27:34** Irootaki joitaitziriri atziri iiro ikimaatsiwaitanta aririka jowasankitagaitiri. ‡ **27:39** Iro jamitaiyarini Judá-mirinkaiti jotikayinata aririka inthainkashiritanti. Iro ojyawori amitaiyarini aakapaini, aririka ookotiri atziri anthainkashiritiri, ankanti: “¡Piñaakiro! ¡Pikimakiro!”

kitiijyiri piwitsikairo iijatzi. Iirokami Itomi Pawa ¿Iitama kaari payiitanta ipaikakoitakimi? Powawijaakotaiya”.⁴¹ Irojatzi ikantakiri iijatzi ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari Yotzinkariiti, Fariseo-paini, iijatzi Antaripiroriiti, ikantaiyini:⁴² “Jowawijaakotziri pashini, ¿kaarima jimatantawo jowawijaakotya irirori, iriimi iwinkathariti Israel-mirinkaiti? ¿Arimi jowawijaakotatya ipaikakoitakiri, aritaki ankimisantakirimi?”⁴³ Jawintaawitakari Pawa, incha añiiri imapirorika jitakotari ari jowawijaakotairi. Tima ikantapiintzi: ‘Naaka Itomi Pawa’ ”.⁴⁴ Jimatsitakawo koshintzipaini itsipatakari ipaikakota, ithainkawaitakiri.

⁴⁵ Ikanta itampatzikatapaaki ooryaatsiri, omapokashitapaaka otsiniritanaki, irojatzi jyiitiini ithapirotanaka ooryaatsiri. §⁴⁶ Ari ikaimanaki Jesús shintsiini, ikantanaki: “¡Elí! ¡Elí! ¿Lama sabactani?” (Iro ikantaitziri añaaniki aaka: “¡Pawá! ¡Pawá! ¿Iitama pookawintantakinari?”)

⁴⁷ Ikanta ikaatzi saikawintakiriri, ikimaw-itawakari ikaimanaki, ikantaiyini: “Pinkimiri, ikaimatziiri Elías”.⁴⁸ Ipoña ishiyapainta apaani, jomitsitsiyapaintzi manthakintsi kipijyaariki, jankowiitakiniri sawoopankiki, jowaankakotakiniri jatsimiyaatawakiromi.⁴⁹ Ikantaiyini pashini: “Añaawakiriita ari impokaki Elías jowayiitairi”.⁵⁰ Ipoña japiitanakiro ikaimanai shintsiini, piyakotanaka.

⁵¹ Okanta tasorintsipankoki, sagaanaki niyanki

§ 27:45 Iro ikantayiitzi pairani: jiwiyaanaka ooryaatsiri 6, ari omapokapaakari otsiniritanaki irojatzi jiwiyaanaka ooryaatsiri 9.

tontamawotatsiri ithatashiitzirori, apikota okantanaka, opoñaanaka jinoki irojatzi isaawiki. Antawoiti ontziñaanaka tankayitanaki mapi. ⁵² Ithonka ipookakoyitanaki kaminkari, añaaayitai oyyiki kamiithashiriri kamayitaintsiri. ⁵³ Tima jañagai pairani Jesús, ikaatzi añaaayitanaatsiri ishitowanairo omooki jiyaatai iriroriiti nampitsiki tasorintsitatsiri, joñaagayitanta.* ⁵⁴ Ikanta ijiwari owayiriiti itsipayitakari ikaatzi katziyawintakariri Jesús, jiñaakiro ontziñaanaka, jiñaakiro okaatzi awijayitaintsiri, antawoiti ithaawanaki, ikantanaki: “¿Imapirowitatyama Itomitari Pawa jirika?”

⁵⁵ Tzimatsi iijatzi janta tsinanipaini aminakotakiriri, irootaki poñainchari Galilea-ki oyaatakiriri Jesús, oyyiki amitakoyitakiri. ⁵⁶ Jiroka okaataiyini: María Magdala-jato, María inaanati Jacobo iijatzi José, ari osaikaki iijatzi inaanati itomipaini Zebedeo.

Ikitaikakiri Jesús

(Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)

⁵⁷ Ikanta otsiniriityaanaki, ari ipokaki ajyaa-gantachari poñaachari Arimatea, jiita José. Irijatzi jiyotaapiintakiri Jesús. ⁵⁸ Jiyaatashitakiri Pilato, ikantapaakiri: “Pishinitinari nonkitatairi Jesús”. Ikanta Pilato ikantakaantaki jaanairi inkitatairi. ⁵⁹ Ikanta José iponatantakari Jesús manthakintsi kititatsiri. ⁶⁰ Jowakotakiri owakiraanataki jimoontashiitziri kaminkaripaini shirantaaki, joip-inaakaantaki antawoiti mapi, jojyipitakotanta-

* **27:53** Iro jiitaitzi Jerusalén nampitsi tasorintsitatsiri.

kari. Piyanaka José. ⁶¹ Okanta María Magdala-jato, iijatzi pashini María, osaikawintapaintziri tsika ikitaitakiri.

Aamaakowintawitariri tsika ikitaitakiri

⁶² Okanta awijanaki jiwitsikawintapiintaitawo kitiiyyiri jimakoryaantaitari, ari jiyaataki ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari Fariseo-paini janta ipankoki Pilato, ⁶³ ikantapaakiri: “Pinkatharí, chapinki iiniro jañaawita amatawitantaniri, nokimiri ikantzi: ‘Aririka nonkamawitasya, iro mawatapaintsini kitiiyyiri, aritaki nañagai’.” ⁶⁴ Nokowi potyaanti aamaakowintyaarini irojatzi imonkaatantatyaari mawa kitiiyyiri. Aamaashitya jiyaataki tsiniri jiyotaanipaini, jagaatiri. Impoña inkanti: ‘¡Añagai Jesús!’ Aririka jimatakiro, ari owatsipirotatya jamatawitantí”. ⁶⁵ Ari ikantanaki Pilato: “Jirika owayiriiti, paanakiri, pinkantiri jaamaakowintyaari tsika okaatzi pikowiri iiroka”. ⁶⁶ Ari jiyaataiyanakini, jiwichaakotapaakiri omooki. Ari isaikawintaiyirini.

28

Jañaantaari Jesús

(Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)

¹ Okanta awijanaki kitiiyyiri jimakoryaantaitari, aritaki kitiiyyitamanai itapiintawori kitiiyyiri. Ari iyaatamanai María Magdala-jato otsipatanakawo pashini María aminairo tsika ikitaitakiri Jesús. ² Ari ontziñaanakari shintsiini kipatsi, tima jayitapaakitzi inkitiwiri maninkariiti jotainkapaakiro mapi

jashitantaitakawori omoo, isaikantapaakawo.
³ Shipakirya ikantapaaka ikimitapaakawo
 ookathawontsi. Kitamaaniki okantaka
 iithaari kimiwaitaka jiriniki. ⁴ Ikanta
 owayiriiti aamaakowintawitariri, jiñaawakiri,
 antawo ithaawaiyanakini, kimiwaitaka
 inkamanakityiimi. ⁵ Ikanta maninkariiti,
 ikantanakiro tsinanipaini: “Iiro pithaawaiyini
 iiroka. Niyotaki iri pipokashitzi Jesús
 ipaikakowiitakari. ⁶ Tii añiiri jaka, añagai. Tima
 ari ikantsitaka pairani. Pimpoki, paminiro tsika
 jowawiitakari Awinkathariti. ⁷ Pimpipyani,
 pinkamantairi jiyotaanipaini, pinkantiri: ‘Añagai
 Jesús, piyaatai Galilea-ki, ari piñaayitairi’.
 Aritaki ikamantsitakimi kitziroini”. ⁸ Okanta
 opiyanaka iyokitzi okantayitanaka. Iro kantacha
 antawoiti okimoshiritanaki, oshiyashitanakari
 jiyotaani onkamantayitiri. Oshiyaminthaita
 iyaati onkamantanti, ⁹ ari joñaagakawo Jesús,
 jiwithatawakawo. Iyaatashitanakiri okaakiini,
 otzirowashitapaakari, awithakitiri iitziki.
¹⁰ Ipoña ikantziro Jesús: “Iiro pithaawi, piyaati
 pinkamantayitairi nirintzitaari, jiyaataita
 Galilea-ki, ari jiñaayitainari”.

Ikantayitzi owayiri

¹¹ Okanta opiyaianaka tsinani onkamantanti,
 jatanaki iijatzii owayiriiti nampitsiki, ikamanta-
 paakiri ijiwari Ompiratasorintsitaari okaatzi aw-
 ijaintsiri. ¹² Ari japatotaiyanakani Antaripiroriiti,
 ikantawakaiyani: “¿Tsika ankantyaaka
 omanakotantyaariri?” Ikaimaitakiri owayiri,
 ikantziri: “Jirika ojiyiki nompinatimiri,

¹³ pinkantayitiri atziriiti: ‘Niyankiiti tsiniri, nomaanaki. Aamaa ari ipokaiyakini jiyotaani, jaanairi’. ¹⁴ Aririka inkimaki jiwari, naakataki kankakowintimini iiro jowasankitaantzimi”. ¹⁵ Ari jimatakiro owayiriiti, jaakiri ipinaitakiriri, jantakiro okaatzi ikantaitakiriri. Irootaki jantitaari maawoni Judá-mirinkaiti jiroka, irojatzi iroñaaka.

Jotyaantziri Jesús jiyotaani

(Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23)

¹⁶ Ikanta 11 jiyotaani Jesús, jataiyakini Galilea-ki osaiki otzishi ikantakiri pairani Jesús ari jiñiiri. ¹⁷ Ikanta jiñaawairi, jotzirowashitawaari. Tzimayitatsi iijatzi kisoshiriwintawairiri. ¹⁸ Ikanta itsipatapaari Jesús, ikantapairi: “Impinkathapiroitaina inkitiki iijatzi kipatsiki. ¹⁹ Irootaki nokantantzimiri: Piyaatiro maawoni nampitsi, pinkimisantakaayitairi atziripaini, pothotyairo maawoni. Aririka inkimisantayitai, powiinkaayitairi, pimpairyagairi Ashitairi, Itomi, iijatzi Tasorintsinkantsi. ²⁰ Piyotaayitairi atziripaini jantayitairo okaatzi nokamantayitakimiri. Ari nontsipatapiintaimi naaka, kiso nowimi irojatzi paata onthonkantaiyaari kipatsi”. Ari onkantyaari.

KAMIITHARI ÑAANTSI
New Testament in Ajiñinka Apurucayali
(PE:cpc:Ajiñinka Apurucayali)

copyright © 2000 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ajiñinka Apurucayali

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ajiñinka Apurucayali [cpc], Peru

Copyright Information

© 2000, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Ajiñinka Apurucayali

© 2000, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 30 Dec 2021

f6359b3a-1ee9-58fb-a9df-96f6fcc0ffa5